अर्हंत नन्द

महाकाव्य

भद्रगोल जेल

२००० साल

पू. पं. उपमन्त्री धर्मरत्न 'यमि'

नेपाल भाषा सफू गू १० गू

अर्हत् नन्द

महाकाव्य

रचयिता

भू० पू० उपमन्त्री धर्मरत्न 'यमि'

प्रकाशक—

नेपाल भाषा परिषद्
३६१ न्यतंछेँ,
कान्तिपुर १३ (नेपाल)

थाःपिं—

श्री ज्ञानरत्न अभयानन्द बज्राचार्य
श्री वागीश्वर छापाखाना,
झोछेँ, लायकू साः,
कान्तिपुर।

नेपाल सम्बत १०७३
छापां १०००
मू १।२५

थ्व

नेपाः जुजु अंशुवर्माया म्ह्याचं शाक्यसिंह व चीन समाट्या म्ह्याचं भैषज्य तथागत ह्याः भ्रःभ्रः।धायकाः तःगु ह्लासासं धनंकाः खलःतेगु गर्थीं चिकाः वाथावाथा कना च्वनेया सिचे सियगु ज्यू, धका रिवाल्वरं (तुपःचां) नुगले थःथम्हं कयकाः सिना भ्राःह्म अबुजु भवानीरत्न उदाययात लः ह्लानागु जुल।

घ. र. 'यमि'

पिका:पाखें

थ्व भू. पू. उपमन्त्री धर्मरत्न 'यमि' जुया 'अर्हत नन्द' महाकाव्यं भीगु भाषाया महाकाव्य-जगते निपचिं गो हे त्वीका बिल। गुकी नन्दकुमारया जन्मं निसें अर्हत्त्व प्राप्ति तकया वर्णन दु।

भीगु भाषायात लय्ताया खँ खः- थुलि याकन भीगु भाषाया निगूगु महाकाव्य पिकाय् दुगु। थ्व वयकः भू. पू. उपमन्त्रीजुया मातृभाषा प्रेम व संपूर्ण खर्च भार नं कव्वीगु उदारताया फल खः। गुगु मेमेपिं धर्म कर्म याय्गु इच्छा दुपिं महानुभावपिन्त दसु खः।

—प्रकाशक

धन्यवाद

भाषा योमि यानाःब्यूह्म दाजु चित्तधर "हृदय" यात, कवि गुरु सिद्धिचरणजुयात व संस्कृत भाषाया अनेतने काव्य, महाकाव्य, नाटक, तर्कशास्त्र, छंदशास्त्र, दर्शनशास्त्र नापं वेद-वेदांग स्यना ब्यूह्म पण्डित मुरलीधर शर्माजु नापं जिथें ज्याह्म फयलीय्यं मनूयात थुलं च्वने मायक १९९७ साले जेले तया च्वयगु व ब्वनेगु अवसर ब्यूह्म भू० पू० प्रधान मन्त्री श्री जुद्ध शम्शेरयात नं...।

ध. र. 'यमि'

धलःपौ

अर्हंत नन्द
(महाकाव्य)

श्री चित्तरञ्जन शर्मा श्रीमानलाई सादर समर्पित
धर्मरत्न यमि
३१-१०-९०

जन्म

शास्ताया चिधिमांह्मस्या योह्म पुता श्री नन्द
या विषये बांलाक हे च्वैगु थ्व ज्याना: छन्द ।
शुद्धगु नुगले बुद्धया दयूका स्मृति थुगु ग्रन्थ
च्वन, स्वत धा:सा प्राप्त ज्वी ताप फुना: आनन्द ।

यचुस्य पिचुस्य यैपुस्य च्वना बां नं ला अत्यन्त
झ: झ: नं धा:गु थ्व देशया न्ह्याइपुगुया मदु अन्त ।

सुशक्तिशाली शाक्यतय् ख: थुगु दुर्जय देश
च्वांपुगुँयागु मुले जुया थ्वैक्य दु रत्न विशेष ।
सन्सारे नां दंगु हे ख: पुर थ्व कपिलवस्तु
शुद्धोदन थनया भूप ख: दुह्म शुभ यशया कस्तू ।

जुजु व जितेन्द्रिय नीतिवान् ख: प्रजात फुक सभ्य
शिच्चित व सुखी ज्वीव हे भा:पुह्म थ: सौभाग्य ।

धैर्य व वीर्य खना त्रया शत्रु धका सुं मन्त
याय् मफु व्याख्या यश वया ख: सुविशाल अनन्त ।
सकल प्रजा जन ख: वया थ:थिति ज: व समान
ख: उकिं प्रजा बहि बहा:, भा:पुगु राज विमान ।

व कर्तव्य याइह्म जुया लक्ष्मीं भाःपल भाःत,
पासा हे खः ज्यापुतय् व्वीँ छुं अमि ज्या याय्‌त ।
बूपिं रिपुतय्‌सं वया सौम्यगु मूर्ति व भेष
खन्यवं अति हर्षित जुया तोता छ्वै फुक द्वेष ।

शुद्धोदनया कीर्तिया थथ्य दिग्विजय ललाम
अविच्छिन्न व्वया च्वंगुलिं खात व इन्द्राराम ।
शान्ति व सुखया राज्यसां जुजुया थन सन्तान
मदयाः शोकाकुल जुयाः फुकस्यां जू ख्वाः म्लान ।

रानी निह्म गुण पूर्णपि देः व जुव्वीत दु ल्वयक्
जुजुयात अपिं नेत्र थ्यं अति हे मगाः मदयक ।

छन्हु चान्हे ह्मन न्ह्यथुह्मस्या ह्मगसे किसि बांलाःह्म
थःगु मचाछ्येँ वन धकाः च्वापु थ्यं तुइस्य च्वंह्म ।

वास्तविक व स्वप्न-घटना बोधिसत्व थः लोक
तोताः प्वाथे थःगु खः तंक्यत जगया शोक ।

अल्य व नसंचाय् हे दनाः थः प्राणेश्वरयात
कन श्रद्धां ह्वाः व्वजलपाः ह्मगसे म्हंगु वृतान्त ।

छाय् धाःसा थः भाःतया थुगु खं शोक नितान्त
शान्त मज्वी हे मखु धकाः च्वन व थः जुया दान्त ।

कंगु खँ थः अर्धांगिनीं थ्वीकाः माह्वांतयत
"स्वप्नह्म गुरुजु हकि" धकाः धायूक्य छ्वत नुगः तयत ।

जुजुया आज्ञां गुरुजुपिं ब्वांवल लायकू थ्यंक
अल्य ह्मगसे म्हंगु खँ न्यनाः लक्षण कन थथ्य ब्वीक।

"ह्मगसे म्हंगु थ्व लक्षणं काय मचा तःधंह्म
ब्वी शाक्येश्वर ह्मं" धकाः ल्याँःवन स्यूपिंह्म।

गुरुजुपिसं धै थकुगु थ्यं मायादेवीयागु
शुक्लपक्षया चन्द्र थ्यं जायाः वल प्वाः थीगु।

दामं दां साः धैगु थ्यं हर्ष हर्षत साःगु
प्रामाणिक हे यायत थ्यं थथ्य सः कंवल न्हूगु।

"लिथुह्म भगवती गौतमीया नं श्री द्गु गर्भ
वृद्धि जुया वल धन्य खः छंगु थ्व धर्म व कर्म"

बाथःह्म जुजुं निह्मसितं विद्या ब्वंकल भिंगु
प्वाथे च्वंपि मस्त हे ज्ञानी यायत माःगु।

ह्यापु नकैपिं ज्यापुतय वापी धुंकाः ध्यान
गुकथं ब्वीँ हे जक तयाः सेवा याइ महान।

उकथं जुजु शुद्धोदनं तन मन धन जन ब्याक्क
पाना लहित निम्हेसितं योयोगु नकाः साक्क।

छन्हु व महामायां मने थःछ्येँ वन्यगु विचार
वयकाः धाल जुज्वीत थय् "यो ज्यू प्राणाधार !

चिल्ला चडला ला न्युन्यूं आः बछला नं पवीन
थः छ्येँ छ्वैव्यु जितः छको मवनागु भिला दैन।

रानीयां बिन्ति थ्व न्यना: शाक्यवरं आदेश
बिल थः छ्यांजियूयात थ्थ्य "रानीं थः पितृदेश
वन्य मासिति वयूकल उकि या व्यवस्था विशेष,
दु वया प्वाथे वंशमत ज्वीह्म लिपा व नरेश"

अल्य सुन्दर लुँ खते तया छ्वत छायूपा: सविशेष
व महामायां भगवती खिन्यथाय् मदयक शेष।

तर बच्छिति थ्यन्यव वं न्ह्याइपुगु लुंबिनि बन
खन्यवं धाल "सखे: छको दी थन यायत चयन"

रानी गौरवशालिनीं आज्ञा ज्वीव महान
व कर्मिष्ट सेवकपिसं स्वंकल बनस विमान।

फंग: व पशु, गुँखि व सिमा स्वांमा चित्र विचित्र
दुगु लुंबिनियात महिषीं पालीं यात पवित्र।

तिमिला जः खः नगुत थ्यं सखित तया हिसि दयूक
हंसगतिं चा:चा: हिह्लं दित व छथाय् श्रम लंक।

तर अन व भचा जक च्वना सारा तांनोपिन्त
सिचुका च्वंह्म पिला सिमाके वन ज्वीत प्रशान्त।

अनसं दँदं व भगवतीं धुँप्यना छकचा नाइक
जव ह्लातं ज्वन्यवं च्यथा जुल प्वाथ वया पीक।

अल्य वं ज्वीकल कायूमचा ज्वाला ज्वालां थीह्म
थौंया दिन 'स्वांया:पुन्ही' धायूका थः जिन ज्वीह्म।

स्वर्ग व मर्त्य व नर्कया कुं कुं थ्यंक त्रिकाश
जुल बोधिसत्व जन्मया सुख शान्तिकर प्रकाश।

मांह्म पुता रत्न खन्यवं हर्ष जूगु आख्यान
श्री जगज्जननी मांपिसं ज्क याय् फै व्याख्यान।

छह्म गरुद्ध गतिह्म सल गया थ्यंका कपिलवस्तु
प्रीतिकरगु सः वं कना काल अनेक सुवस्तु।

बनतय गौरब लुंविनिं वःगु व सुसमाचार
शुद्धोदन शाक्यं न्यना लय लय ताल अपार।

अल्य थः पःमाहाँ सहित दंगुलत व माहाँजु
आदि व मन्त्र व तन्त्र फुक विद्या सःपिं गुरुजु।

नापं धुं गुंगू धुपाय च्याकैपिं अति ल्वेक
ताय क्रिपू व अबीर नं ह्वलिपिं नं ह्विसि दयक।

छत्र, पताः धुंज्या, भुस्याः मुख्य भो धिमे सहित
ताचिनाचि, ताः, खिं, छुस्याः, नायखिं नं जू विहित।

गुंलाबाजं, पच्छिमा, बय, पँयताः सह्द स्वाःलि
आदि छूवया रानी व काय् जात्रायास्य ह्याःलि

काय् दुगु उपलक्ष्ये जुजुं प्रजा सुखी ताःकाल
ज्वीगु व देश सुधारया याजक यात कराल,

"श्री प्रजापती गौतमीं पुतारत्न बिल जन्म"
धैगु समाचार वल भं भं वृद्धि यायत धर्म।

अल्य यात प्रजा देशया सुव्यवस्था सह दान
राजकर्मचारी फुकय्‌सितं वृद्धि यात मान।

तर मायादेवीं पुता लिस्य ह्नन्य मखंक काल
त:फय्‌ व: थ्यें हे वया तुषित विमाने झाल।

न्ह्यसकाय्‌ थ:काय्‌ गौतमीं छख्य छख्य मुले तयाव
दुरु नं छपा छपा इना लहित समान खनाव।

ब्वीवं अर्थत दै वया दाजुह्म जुल 'सिद्धार्थ'
किजाह्मस्या जुल 'नन्द' नां अतुलितं आनंदार्थ।

बांलाना 'सुन्दर' धका नं धा: श्री नन्दैत
जिनराजपिनि समान गा: ह्ला: वैगु पुली थीत।

सुविशाल नुग:पा वया सिंह समानगु स्कन्ध
ना:गु लुँयागु उन सम म्हे व: चन्दन थ्यं गन्ध।

यंलाया तिमिला समगु ख्वाल वया सुख सदन
खंसा सी व नुग:मुया शृङ्गारेश्वर मदन।

कुलि कुलि चिं हाकुसँ वया, वया मिखा मद पूर्ण,
वैगु ह्मया अंगत खना देव-स्फूर्त्ति ज्वी चूर्ण।

मोति समानगु वा वया म्हुतुसि वयागु हि वर्ण
ल्वेक तथागतपिनिगु थ्यं स्निग्ध व दीर्घगु कर्ण।

अति मन खो मैजु रतिया थीमदया थ्वै चरण
ख्वैच्वनि स्वर्गे अप्सरा वय मदया थ्वै शरण।

न्ह्यां दयकुगु नन्द ह्नां जगस क्यन्यत थः शीप
दाजुह्म ला सिद्धार्थ हे जुल ज्वीह्म 'ज्ञान-दीप'

विद्या विनय व शस्त्रया निम्हेसिनं अभ्यास
याइगु नापं हे च्वना मभिंगु यायत नाश।

अमि निम्ति खः स्वर्ग थें थुगु हे भव संसार
छुं मदु मदु धैगु फुक हे दु अमित चैनागार

बुद्धिमतीह्म यशोधराया पति जुल सिद्धार्थ
श्रीकल्याणी सुन्दरी पत्नी जुल नन्दार्थ।

अयसां नन्दैथ्यं मजू दाजुह्मस्या अस्थीर
भव वैभवया रम्यतां पूर्ण हृदय-मन्दिर।

रोगी, ज्याथः, सी खना ग्याःह्म व श्री सिद्धार्थ
शान्तह्म भिक्षु छह्म खन्यवं मालिह्म जुल परमार्थ।

थःगु मने संसारया फुक नाना व्यापार
संपूर्ण पराधीन थ्यं खन्यवं यात विचार

'जन्म मरण व्याधि व जरा आदि थ्व विपदां युक्त
ज्वीका नं मानव सदां मजुय्य च्वन उकिं मुक्त'

अल्य व लासां दना धाल "थ्वया विज्ञान
ल्वीक्यत थौं हे वन्य प्यहाँ यायूत जगत कल्याण"

मिसा शिरोमणि पतिव्रता यशोधरा सह योह्म
काय् राहुल तोता बने बिस्युं वन्यत मन तःह्म

सल कंठकया म्हे गया नापं छन्दक वीर
ब्वना बने वन रात्रिया यामे शाक्य सुधीर।
तर सुन्दर थः सुन्दरी नापं भ्यलेपुनाव
चां ह्नि प्रेम-समुन्दरे च्वंच्वन लाल कयाव।

ह्लापांया सर्ग सिधल।

भगवान रूपे दाज़ु दर्शन

चोपिनि तूल्यगु वैभवं संपूर्ण व भव्य पुर,
इन्द्रयात हे लोवनाः च्वंगु दिव्य अन्तपुर,

नरदेवी गोपा सहित काय् राहुल सुकुमार
चिमां भगवती गौतमी थःत्रौ करुणागार

बांबांलाःपिं ल्यास्यपिं गुमिक्य दु हिसिया सार
सिद्धार्थं 'थ्व फुकं सदा थुलं मदुगु असार'

धैगु मनं थ्वीकाः वयाः थने अने आचार
विचारया आचार्यपि दुथास थ्वीक्यत सार

शिष्य जुजुं चाः चाः हि ह्यूं अन्ते तप आचार
यात सिमाया क्वे च्वना तंक ह्याया व्यापार।

तर वं तपया व्यर्थता थ्वीवं सुजातां खीर
छाय् हःगु नया चन बुल्हुं व नैरञ्जना-तीर।

अन बोधि सिमाक्वे च्वना ल्वीकल अभिसंबोधि
याना च्वन ह्यन्हु अन हे व अनुत्तरगु समाधि।

प्रतित्यसमुत्पाद थुयाः यात मनं अनुलोम,
अल्य ह्यानं उकियात वं यात मनं प्रतिलोम।

थ्व्य कृष्णबंधु बुकुगुलिं विश्वे आस्रव शुद्ध
जूह्म धका नां जुल वया 'भगवान गौतम बुद्ध'

मानवपिनि दुःख फुक्यमाः धैगु ज्वीव साक्षात
धर्मचक्र चाःहीक्यत व मृगदाव शुद्ध थायत्

ऋषिपतन मृगदाव वनाः पञ्चवर्गीय भिक्षु
पिन्त प्रथम अःपुगु छुनाः बिल प्रज्ञाया चक्षु।

अल्प फुकथासे चाःहिह्यूं अःपुगु दथुया धर्म
उपदेश ब्युब्यूं मुनिवरं याक्यत फुकसित कर्म

अनेक अनेक धर्मया साधु, गृही, आचार्य
हानं 'यश' धैह्म गुह्मखः श्रेष्ठीकुलया सूर्य,

राजकुमार स्वीह्म धुन्यव काश्यप-शिष्यत दोछि
बिंबसार राजा सहित वया प्रजा जः भोच्छि

मौद्गल्यायन नाप हे सारिपुत्र मतिमान्
सुमति महाकाश्यप व कात्यायन यशवान्

आदि शिष्य दयक्य धुन्यवं सकभनं बहि विहार
दयक्य बिया सद्धर्मया व्यापक यात प्रचार।

"थःपुता 'तथागत' जुया जुल संसार हितार्थ"
धैगु सियाः शुद्धोदनं सःतक्य छ्वत श्रद्धार्थ।
थःह्म अबुजु शाक्येश्वरं हानाः हःगु विशेष
धैगु न्यनाः भगवान नं वन बीत सदुपदेश।

"बुद्ध कपिलवस्तु थ्यन्यवं जात थजात कजात
याःगु विचार सयास्य हे भिन्ना फ्वना: बिज्यात"

धा:गु न्यनाः धाः वन जुजुं " भगवन् ! भन्तेपिंत
जि छु नक्य हे मफुह्म जुलला आम्थ्य फ्वना नःज्वीत ?

ह्मनं थ्व सनातन निस्यं वःगु थ्व जाति भेद
छ्यासमिस याना: छाय थय् स्वयक्यगु ब्राह्मण वेद ?"

अल्य वं धाल "ब्रम्हूत नं मेपिं थ्यं मांयागु
योनिं जन्मे जूगु खः मखु स्वर्गं कुतु वःगु,

तःधं चीधं ज्वीगु खः थःथःगु स्वयाः ज्यात
तर योग्यता स्वयाः फुकं स्वतन्त्र खः ज्या यायत।

ह्मनं चीधंपिं सदां चीधंकाः अभि मस्त
वा शाखा सन्तान हे थाँ वय मफयक कष्ट

बिया थी हे मज्यू धका वांछ्वया तःगु पाप
बा फल छन्हु पाकय जुया समाज ख्वइतिनि साप।

मखु मखु उलिजक थथ्य जुया च्वनसाः भारतवर्ष
फ्यो ज्वी, अल्य शत्रुत च्वना याःगु स्वय मालि हर्ष।

महाराज ! नयव फ्वनाः चीधं ज्वी मखु जात
फ्वग्गितयगु सन्तुष्टतां दुगु सुख दैमखु छन्त।

उकिं फ्वना नैपिंत सह कजात धैतै पिन्त
हेला यानाः थः व दे स्वेमत्य चीधं ज्वीत"

नरचूडामणि दशबलं थुगु हे पहलं धर्म
कंगु न्यना: थ्वीकल जनं जनसमताया मर्म।

अल्य व शास्ता यशोधरा याय धुंका उपराम
संघ सह लिहाँ लायूकुलीं वन न्यग्रोधाराम।

त:धीम्ह पुता जुजु मजुस्य जूगु खना: मुनिराज
मेम्ह पुत्र नन्दजु जुजुं यायत प्रिय युवराज

झ:झ:धायक सकभनं छाय्‌पा: देशे हर्ष
या वा गाका: च्वंगुलिं सुखि जुल भारतबर्ष।

किन्तु तथागत भिक्षुपिं मुंका खलबल ज्वीक
ला:ला.थाय्‌ जा केँ फ्वना: वैच्वन लायूकू थ्यंक।

अल्य सुगतं अभिषेकया उत्सव या:व:पिन्त
सौगतया देखा बिया: यात भेद फुक अन्त।

अन बुद्ध वचनयागु सुं अमृत मतोंपि मन्त
तर छम्ह नन्द दु जूगुलि कला:नाप आसक्त

ब्रह्मां छाय्‌प्य गुलि फत उलि हे छाय्‌पा: अत्यन्त
छ्वैह:गु जगे सुन्दरी नन्दया कला: यायत।

व मिसाया नायूगु म्हे दु ना:गु लुँथ्रागु वर्ण
पल्यस्वां थ्यं बांला:गु ख्वा: उकियात ल्वेक कर्ण।

बाला बाला चिं मिखा ल्वेक हनं मद पूर्ण
हीरा सम थी वा वया म्हुतुसि धालेबुँ बर्ण।

धनुष समानगु मिखाफुसि अति च:कंगु कपाल
ख्येँ वः ध्यें यैपुगु न्यताः सतबत वैगु विशाल

आर्यतारां बुत्तु बुयाः त:गु लुँकलश समान
अति पुष्टगु ज:धुं निपा भ्रन हे ल्वेक महान।

जँ वया मृगपतियागु थ्यं, रक्त कमल सम हस्त
यैपुगु वैगु पिलाक्क नं परब:तुसि थ्यं पुष्ट ।

ग्वालि वैगु खन्यवं बिस्यं भिंपू उद्धी वंगु
व हिसि थुलिदु धाय् मफुगुलिं ससुमां बिस्युबिस्यु जूगु।

सुन्दरताया निधि जुया जुयाः जूगु सुन्दरी नाम
व मैजु रतिया भाजु पति साक्षात् सुन्दर काम !

छह्म गति सा छह्म पति अपिं, छह्म दृश्य व छह्म दृष्टि,
छह्म वा सा छह्म वाकुधी, छह्म हा सा छह्म कस्ति ।

छह्म हा सा छह्म मा अपिं, खः ला व लुसि समान
छह्म जलसा छह्म थल अपिं प्रवलगु प्रेम प्रमान।

सुन्दर नन्द व सुन्दरी यो त्यो अथ्य चूला:गु
खः निह्मत्यपूतयूगु गुगं इतिहासे थ्व मल्वीगु ।

पिथा च्वंवनिबले सिवे गबलें हे बाय मोक
निम्हं छह्म थ्यं जुयाः सदां सुखविलासया लोक

दयकाः अन्तपुरे सदां च्वंपिं कलाः ब भा:त
अद्भुत हे छु जुल मवलं दशबल दरशन यायत।

थौं म्हन्त व कथाय् नन्दया शक्ति सुन्दरी नाप
च्वंच्वंन थःथःले अपिं यानीः प्रेमालाप ।

झगसे नं ख्याः यायूत हे अति न्ह्यो वयकाः मगन
दन्य धुन्यव निह्म त्यपुलि छन्द सहित व्याकरण

शुद्ध ज्वीक गीत मधुरं हाहां न्यताः न्यताःत
ल्वांकाव मुसुमुसु ह्निला ज्वलाछायकं स्वयत

च्वंच्वंगु इले 'ज्ञांथकुं' धैह्म सखी सन्देश
व्यूवल थथ्य "छिह्म दाजु आः नकतिनि थन उपदेश

बी धुंका बिज्यात थनं कायत छुं बिश्राम ।
आमथ्यं भ्यलेपुनाः च्वनाः लिपते जोवन धाम

स्यन्यव छुज्वी ? वसपोलयाथाय् थुकियागु निदान
न्यीं म्हास तोता सदाया परस्पर रतिवाण"

जःगु चुपि समानगु वचन फायाः नुगःस्यँ वैगु
वन द्वाहाँ, तर सिल ध्व वं आप्तवाक्य सम धैगु ।

अर्थ गुलि गुलि थुल उलि हे छ्यो अपराधीयागु
थ्यं कछुना नन्दं विचाः यात वन्य मवन्य धैगु ।

तर लुमन प्रेमनिधि गुकी वं हे कैच्वन लाल,
किन्तु कर्तव्य-काकलं वयात साला काल ।

अल्य युद्ध सिधययं सुखं अति न्ह्यो वयकाः च्वंम्ह
तर हानं रिपु वल धकाः धायूवं तुरन्त दंम्ह

जुजु थ्वं नन्द द्गनाः कलाःयात अति मन्द मन्द
वाणीं ग्याग्यां धाल थथ्य धुयूकाः कोमल छन्द !

" छ जिगु मिखाया नानिचा जि डर्कि छ विना अन्ध
तर घौंछि छ तोताः जि थौं दाजुया चरण गन्ध

नतुनाः वय प्राणेश्वरी ! धैर्य ति, जिगु थ्व प्रचण्ड
अपराध फुकाः वय जितः ब्यु लिबाःसा छं दण्ड ।

तर घोंछि छ तोताः जि थौं वन्य " धाःगु विरह वचन
सुपाय् जुयाः नन्द-नभया सुन्दरी शशी किरण

तोपुल, तर थ्वीक्य छ्वत वं पिकयाः धीरज-वायु ।
किन्तु ख्वबि मिखां धर धरं हायूकाः धाल-"चिरायु

ज्वीगु वर फवताः याकनं वा प्राणेश्वर आर्य !
खंला याना च्वन्य थनं जि सह्माः याय्गु थ्व कार्य ।

लिबाय्व छंगु थ्व स्नेहया चिकनं च्यानाः च्वंगु
जिगु जीवन-मत सी धकाः याकन हे सो वयगु ।

मन, जिगु थ्व नुगः देगले स्थापन यानाः वैगु
दर्शन यानाः याकनं फःसा सो ब्वै वयगु ।

छंगु ख्व मिखा खः जि हे जिगु जवगु मिखा खः छ
मखु मखु डलिजक नं ।ज खः देह जक प्राण खःछ ।

मर्म थ्वया थ्वीकाः मनं का " धाधां ह्माः वैगु
थःगु नुगले ब्वेब्वे मव्वे स्याकाः विरह-मि च्याःगु ।

थौं म्हन्त व कथाय् नन्दया शक्ति सुन्दरी नाप
च्वंच्वंन थःथःले अपिं यानी: प्रेमालाप ।

ह्मगसे नं ख्या: यायूतं हे अति न्ह्यो वयका: मगन
दन्य धुन्यव निह्म त्यपुलि छन्द सहित व्याकरण

शुद्ध ब्वीक गीत मधुरं ह्माहां न्यता: न्यता:त
ल्वाकाव मुसुमुसु ह्निला ब्वलाह्मायकं स्वयत

च्वंच्वंगु इले 'ह्मांथकुं' धैह्म सखीं सन्देश
ब्यूवल थथ्य "छिह्म दाजु आ: नकतिनि थन उपदेश

बी धुंका बिज्यात थनं कायंत छुं विश्राम ।
आमथ्य भ्यलेपुना: च्वना: लिपते जोवन धाम

स्यन्यव छुर्व्या ? वसपोलयाथाय् थुकियागु निदान
न्यों म्हास तोता सदाया परस्पर रतिवाण"

जःगु चुपि समानगु वचन म्हाया: नुगःस्यँ वैगु
वन ह्माहाँ, तर सिल ध्व वं आप्तवाक्य सम धैगु।

अर्थ गुलि गुलि थुल उलि हे छ्यों अपराधीयागु
थ्यं कछुना नन्दं विचा: यात वन्य मवन्य धैगु ।

तर लुमन प्रेमनिधि गुकी वं हे कैच्वन लाल,
किन्तु कर्तव्य-काकलं वयात साला काल ।

अल्य युद्ध सिधयवं सुखं अति न्ह्यो वयका: च्वंम्ह
तर ह्मानं रिपु वल धका: धायूवं तुरन्त दंम्ह

जुजु थ्वं नन्द ह्ना: कला:यात अति मन्द मन्द
चाणां ग्याग्यां धाल थ्व्य ध्यूका: कोमल छन्द !

“ छ जिगु मिखाया नानिचा जि उकिं छ विना अन्ध
तर घौछि छ तोता: जि थौं दाजुया चरण गन्ध

नतुना: वय प्राणेश्वरी ! धैर्य ति, जिगु थ्व प्रचण्ड
अपराध फुका: वय जित: ब्यु लिबा:सा छं दण्ड ।

तर घोछि छ तोता: जि थौं वन्य ” धा:गु विरह वचन
सुपाय् जुया: नन्द-नभया सुन्दरी शशी किरण

तोपुल, तर फ्वीक्य छ्वत वं पिकया: धीरज-वायु ।
किन्तु ख्वबि मिखां धर धरं हायूका: धाल-“चिरायु

ज्वीगु वर फ्वता: याकनं वा प्राणेश्वर आर्य !
खंला याना च्वन्य थनं जि सह्मा: याय्गु थ्व कार्य ।

लिबायव छंगु थ्व स्नेहया चिकनं च्याना: च्वंगु
जिगु जीवन-मत सी वका: याकन हे सो वयगु ।

मन, जिगु थ्व नुग: देगले स्थापन याना: वैगु
दर्शन याना: याकनं फ:सा सो ब्वै वयगु ।

छंगु खव मिखा ख: जि हे जिगु जवगु मिखा ख: छ
मखु मखु उलिजक नं जि ख: देह जक प्राण ख:छ ।

मर्म थ्वया थ्वीका: मनं का ” धाधां ह्ना: वैगु
थ:गु नुगले च्वेच्वे मच्वे स्याका: विरह-मि च्या:गु ।

म्हुतुं छको चुप्पा नया: शोकाकुल ह्नगधागु
चुंदरीयागु गां न्यया: च्वंह्म सुन्दरीं क्वा:गु

तिकि नंका: ख्व बि निफुति थथ्य धाल मधा स्यमगा:गु
"घ्यो समह्म छ च्वन्यमत्य अपा वैक्यदु ज्ञान-मि च्या:गु।

धाय् मा:गु मदु थुलिमछि जि योज्यू प्राणाधार
घौछि जि तोता: वन्यत हे वयका: मनस विकार

छंगु व मत्ता उनगु ज: दुगु ख्वा:या आकार
पाना वंगु प्रमाण हे गात जित: आधार।

तर ह्ला:या थ्व ख्वबि गन्य हे मला:निबले व मार
त्याकुह्मसिगु तुति भोपुया: वा ह्लां प्राणाधार !"

पलख कला: तोत्यत नुग: मछिनिह्म शाक्यकुमार
याय धका: वन थ:प्रियायागु बचन अनुसार

छपला: निपला: जक छिना: वफरा राजकुमार
लिफ: लिफ: भ्याले स्वया: ज्वौंगु व भावविभोर

विश्वे अ:पुक फैगु वन्य विमल बुद्ध मन्दीर
फि-द्वँ गयगु थ्यं थाकुया: जुल व नन्द अधीर।

ग्याफर योद्धा कीर्तिया लोभं जक संग्राम
याय् धका वना: शत्रुया सैन्य खना विश्राम

याय धका छ्यें जक लिफ: स्वैह्म थ्यं नन्दयागु
चित्ते नं "भगवान्याथाय् मवस्य कला:यागु

कोमलगु मुले ह्मितु ह्मितुं गुगुखेँ ह्निछ्याः मवन्यगु !"
धैगु खँ जक झकझक वयाः तुति लिहाँलिहाँ वनिगु।
अध्य संकल्प विकल्पया निगलं नांचाय् पाद
लाकाः नं दशबल दुथाय् थ्यन श्री सुन्दर नन्द।

निगूगु सर्ग सिधल।

भिक्षुत्व ग्रहण

चंचल प्रकृतिह्म सुन्दरं भगवान् मङ्गलमूर्ति,
"जि तःधं छ्र चिकिधं घकाः थःथः ल्वाना धर्ति

मांया मुले मचातस्यं र्हि छ्वाकाः अति फूर्ति
यानाः मानवता फुनाः वंगु मित्रतां पूर्ति

थुकथं यायूमाः सो" धकाः मैत्रि भावया कीर्ति-
ध्वाय् ब्वयकाः सकलसितं बियाः च्वंह्म खन अर्ति ।

खन वं ह्यानं सुगतया उपदेश न्यनाः "भूल-
भ्गीगु ध्व खः भ्गीसं ध्वैत आः यानाः जक मेल

ज्वी धोग्गीगु समाजया जीर्णगु रोग प्रशान्त
उकिया निंतिं जुयगु भ्गी प्रयत्नशील व दान्त"

धकाव धाधां अन फुकं मस्त व ज्याथः ज्याथि
ल्यायूह्म ल्यास्य बाबैशपिं, नायू, पो, जोगी, श्रेष्ठी

सापू, गुरुजु, ब्रम्हू व गथु, पुतुवाः, क्षत्रिय, च्यामि
जोशी, लिम्बु, तवः, छिपा, सायूमि, नँकःमि, सिंकःमि

कुलु व तपस्वी, बोगसी, पुरोहित, कुह्माः, धामि
वसुन्धरां योपिं अतिक ज्यापुमि समेत ज्यामि

होम अन्न, द्यो याइपिं अनेक याज्ञिक नामी,
सँय यवन व जुजु, मन्त्रिसह ज्ञानी फ्वर्गि व तःमि,

तिमिला जः खः नगुत थ्व्यं च्वनाव व धर्म-ज्योति
याक्य न्यना च्वन मन तयाः अःपुगु धार्मिक नीति।

च्वंगु न्यना जक मखुत ह्लां गौतमबुद्धं कंगु
खन श्री नन्दं थुगुकथं ज्या हे यानाः ह:गु।

गृहत्यागी गृहस्थपिं ब्राह्मणतयसं "स्वांग
या वस्तु धका यज्ञ नं खः जप तप नं व्यंग,

हानं पशु द्योतयत वा यज्ञे स्यानाः स्वर्ग
वनिसाः थःथः मघन्य छाय् बलि जुयाः सिनाः स्वर्ग

यदि धात्थ्यें वनिगु जुलसाः प्राणी मात्र हे स्वर्ग
या निर्ति स्यानाः सिनाः मफ्वंक्यगु छाय् भूगर्भ"

धकाः बलि यज्ञया लभः, गजि, चिन्ताया संग
तोताः मध्यम प्रतिपदा वा मार्गत अष्टाङ्ग

सह आर्यसत्य प्यंगुलिं शील सहित बोध्यङ्ग
आदि धर्म व संघ सह बुद्ध वा शाक्यसिंह

यागु श्रद्धां शरण वनाः नात्तिकुतित आतंक
ज्वीक 'नियंताय: भरे च्वन्यमाः' धैगु थ्व चंक

पालयव तिनि सै ह्लां मनू थःगु तुतिं थः न्यायूगु
यदि सुं योग्यह्लसिगु कृपां संसार सृष्टि जूगु

ख:सा: थन दु:ख मद्या: सुखया सुख ज्वीमा:गु
यदि पापीपिन्त दु:ख बी माला दुख दयकुगु

जूसा पापी सृष्टिहे छाय् यात मयाय् मा:गु
पापी वं दयकुगु मखु भी हे जूसा जूगु

दयकुगु कुह्मालं थलत पकुमचिंसा व थलत
थ: हे गय पकुचिन्य फइ विचा: या विचारकत !

नित्य छगू रस आत्म नं यदि ख:सा सुख दु:ख
या द्वन्द्व मज्वी मा:गु गय् जुल अनेक सुख दु:ख !"

धैगु खँ थ्वीका: भिक्षुया भेषं नाना तागु
तंका बौद्ध धका: फुकं प्रीतिं धायूका: च्वंगु।

ह्मानं फुक गृह वासिपिं जाती पाती धैगु
तंका: व उपासक धका: धायका: यैपुक च्वंगु।

मोले गथ्य वन्यगु जि धका: सुन्दर नन्दकुमार
"लातां स्व:थ्यं जक स्वया: च्वन्य मजिल थ्व विस्तार

थ:गु प्रभाव मक्यंस्य हे मजिल" धका: व अपार
मो ख्युं ख्युं वना: धाल थथ्य 'भगवन् करुणाधार !

दोंगु क्षमा याना: थनी जिगु छ्येँ पवित्र खीर
भोजन यायूत कृपा तया: याना: ब्यु शान्त पीर'

अल्य सुगतं वैत गुलुपा: ज्वंका: धाल "थ्व नयगु
ई मखु तर नुँ नाप हे तंकावी दुख छंगु"

नन्द ब्वना बुद्ध भगवान् भिक्षु उपासक ब्याक
वन मानो लुँबुँ वहवुँ हे न्ह्याना वं थ्यं च्वंक

तर श्री सुन्दरया नुगः महाश्रमण लिस्य भिन्न
ब्वीत पिण्डपात्र मकयाः अतिक जुयाः च्वन खिन्न।

गुलुपाः अन काइ अथवा थन काइ धकाः आश
यायां भसंक वंक हे खन सतिक थःगु वास।

अल्य लुमन वयाः सुन्दरीं फुति नंकुगु खवबि-बिन्दु
तर गंगु खन्यव जुल वया अति क्षुब्ध हृदय सिन्धु।

वन्यत वनाःच्वन थः नुगः अधिक बल्लाकाः किन्तु
विचलित जू पायूछि मजुयाः हृत्तंत्रीया तन्तु।

दशबल ल्यूल्यू नन्द अथ्य अति ख्यूँका मुख इन्दु
वःगु खना धाःवल सखीं "सोवा सुन्दर नं दु।

ए आर्ये ए सुन्दरी! छंम्ह व जीवन-बन्धु
वारे वा पासा याकनं आःतल्य भयाःक्ये हे दु।"

सःतुगु तायूवं उगुकथं पासां पीपी च्याक
हंसगतिं वैम्ह व सुन्दरी "प्रिय वल" धायवं ब्वाक

वल मचा खन्यव हे मचा तंम्ह माधुं थ्यं वैत
थःगु अतिकं मोहक मिखा भायूनं सालाः कायत।

परन्तु सुन्दर कच्छुनाः मानो जगया सृष्टि
प्रलय यायूत हे वःगु थ्यं यानाः वल खवबि वृष्टि।

व:गु खना: म्याले प्रियं मव्वस्य छको हे दृष्टि
त:मिझ जयमांयात गथ्य याइ व्रम्हूनं स्वस्ति

अय वं म्यालं ह्ला: निपां पिकया: थ:गु खँ पुष्टि
ब्युव्युं धाल “यो नाथ ! गय लोमनला छिगु कस्ति

समान वाचा ? मस्वस्य छाय् वनागु यो नर हस्ति !
याकन हे वा, ख: छि हे जिगु जीवनया ज्योति ।
मखुसा ह्लां विद्गुव्य ज्वी जिगु कल्याणी शक्ति”
थुलि धया: वन विनं ब्युव्युं शुभ सुवा: कोटि कोटि ।

कला:यागु बचन–मलखं कया: घा:पा: जूम्ह नन्द
अय थय् धैगु मचायूक हे दशबल व श्रमण वृन्द
पिं लिस्य सिचुगु रम्यतां जुया:च्वंगु स्वच्छन्द
न्यग्रोधारामे थ्यना: तिनि छं जुल आनंद ।

किन्तु मुनीन्द्रं नन्दया “कला: लिस्य रति विलास
मुनिराज बहाले तया: यायत वन्य” धैगु आश
पूर्ण यायगु छव्य तया: फुक्क हे ज्वीक विनाश
धाल “या किजा ! छंगु जिं फुक्क पीरया विकाश

मज्वीगु जक मखु वैगु हा नापं याना: बी नाश,
तर छंम्ह कला:यात छं चिना: तैगु गुगु पाश
चफुना:छ्वया: मजुल्य छं नं व सुन्दरीया दास
नन्द किजा ! जिगु शरणे वयालि का संन्यास”

" नरकेशरि शाक्य कुलया मचा जुयाः उपहास
लोकं याक्य मज्यू " धका धैगु दयाः विश्वास

शाक्य कुले मखु मखु जगे बांलाःम्ह मिजं नन्द
त्रिश्वे हिसि दुम्ह सुन्दरीं थःत बी धकाः दण्ड

छुंहे मग्याःम्ह थ्यं जुयाः सगर्व मेरुदण्ड
कञ्चुकाः धाल " दाजु ! ज्यू भिक्षु जि ज्वी सानन्द"

चिकुथाय् लुमुक निभाः त्वयाः याइ गथ्य चिकुगु दलन
तांनोथाय् सिचुक तिमिलां गथ्य याइ ताप हरण

अथ्य हे सुगतं विश्वया जनपिनि दुखकर चलन
अःपुक तोतुकु तोतुकुं कै च्वन थःथाय् शरण।

किन्तु विलासे इन्द्र थ्यं हानं तेजे अरुण
स्त्री प्रेमे विरकुश, मने निस्पाप रसे करुण

थ्यं ज्याःम्ह व सुन्दर गुम्ह कि मस्यूनिम्ह दुख व मरण
मखुम्हं मखु उलि जक मखु थौं जुजु ज्वीम्ह व तरुण

चञ्चल मजुस्यं " दाजु ? ज्यू भिक्षु जि ज्वी सानन्द "
धाःगु व दृढ वाचा न्यनाः खुसि जुल श्रावक वृन्द

तर " जि शाक्यवंशी मचा " धैगु क्षणिक आवेश
तन्यव वयाः लुमन कलाःया रूप व आदेश।

हानं लुमन वया मने थःगु राज्याभिषेक
अल्प व दीर्घ मसुकाः तयाः पित्तु पिया च्वन केश।

व्याकुलह्म व खन्यव छह्मस्यं "भन्ते ! नन्द अनाथ
थ्यं च्वना च्वन" धका: कन्यत वन दुथाय् लोकनाथ
अल्य खँ न्यना शास्ता वना, ह्लातं थ्याःगु माथ
पिदतु पिया: न्यंकल थ्या चित्त च्वनिगु थुगु पाठ-

"थपाय्चकं प्रिय किजा छु जुयाव च्वा: छं
ख्यूँका: च्वना मसिल जि कं त्रित: ननानं
थय् छाय् अधीर जुयमा:गु छ नन्द भ्राता ?
ख: ह्लां जि मानसिक दुःख फुकेह्म शास्ता।
चेले जु, सुन्दर किजा ! अब भोग पाख्यं
थ्व पलपसा समगु यौवनया भरे छं
वांछ्वेगु स्वे मत्य थ्व जीवन-नां समुद्रे
थय् ज्वी धका: भति विवेक मवेकुस्यं हे।
थौं छंगु भव्य ह्लस दिव्य जलं खया: हे
च्वंसां छको मरणया विकराल ह्लाते
लाना विनाश मजुस्यं थ्व मगा:गु सत्य
यायफे उलंघन सुनां, थुगु ख:गु नित्य ?
धारे दुला कि गुबलें स्थिरता सुपाचे ?
दुसा उकी दइ थ्व वैभव धँगुली नं
फोंग: लखे वङ्गुया गुलि आयु ता:हा:
ता:हा: अवश्य उलि हे जुइ यौवनै नं।

थां च्वंगु स्व: सुइगु खेँ छ नुगः मछिंका
षं छन्त छं वइत हाकुतिना मवंस्य

मगाः धकाः थुगु असारगुयात थ्वीका
काःसा किजा च्वन्यत ज्रू ममता मद्‌यूकाः ।

छु पीप्यदो मछि ब ल्यास्यत नाप गोपा
तोताः जि कारण मद्‌यूक वयागु ज्वीला ?

सीकाः बिपालु श्रमि निम्ति जि हे धयागु
श्रपि जितः विषधरात खयाः जि बैगु ।

स्यागी मिजं पिनिगु निम्ति मिसा विकार
अय् हे मिसा पिनिगु निम्ति मिजं असार

उकीं किजा छिमि तिम्हं स्यनि धैगु सीकाः
थौं छन्त ज्ञान थ्व कनागु मने थना का ।

तृष्णा समान खुसि, राग समान अग्नि,
व्याधः समान मद्‌ रोग धयागु सीकि

ह्नां प्रेमया चिखि फ्यनां फ्यन्व थाकु बाबु !
अनर्थयात थथ्य थ्वय सदर्थ सीगु ।

किजा ! थ्वयात भति ला नुगले विचाःया
ह्नाते विषं छु जुइ घाल मद्‌यूक च्वंसां

संसारया विषय भोग मद्‌यूक च्वंसा
शोकं छ मुक्त जुइ उत्तम ध्यान याःसा ।

यानाः तया तल रतिं गुलि छन्त मोह
खः देह काल व जरादिकतयूगु गेह ।

थयू धैगु थ्वीव त्वलताः वनि ह्वां व रोग
तोतै उकीं जिनपिसं थुकियागु संग ।

आदिं निस्यं बिजय यायूत विशाल काल
खना अनात्म व अनित्य थ्व चक्रवाल

दीपंकरादि फुक्कस्यां पथ क्योंगुयात
जिं छन्त अःपुक कनाः थ्व जि योह्म भ्रात !

वैराग्यया बल कयाः रतियात त्याका
ध्यानं प्रपञ्च थथ्य धैगु समस्त सीकाः

प्रज्ञा-चुपिं फुक्क वितर्कत चंक पालाः
निर्वाणया लँपु ल्यु निर्भय योग यानाः ।"

थुलि वचनामृत दशबलं थः किजा नन्दयात
तोंक्य धुन्यव छह्म अर्हत व वाग्मिह्म श्रावकयात

"भिक्षु छुनाब्यु थ्वयातका" धा धां थःगु पलाःत
संसारं दुष्कर्म फुक फुक्यत छिनाव बिज्यात ।

श्यांहे केंचियात गयू लुँ बुत्ता तयाः ल्वयूक
सेर्मा केंचि नाम व्वी जगते फुकस्यां येक

अयू हे सुन्दरयात नं विमल गुण दुगु अनेक
पुंकाः चीवर फुकासनं अति ह्याइ ह्याइ धायूक

"‘बुद्धं सरणं गच्छामि, धम्मं सरणं गच्छामि, संघं सरणं गच्छामि” थव त्रय शरण कयाव भिक्षु जुना आर्य विनये दुकया: सुन्दर नन्द मखु मखु व धीर नन्दया च्वीकल गृहस्थ काण्ड ।

स्वंगूगु सर्ग सिधल ।

—❀—

लायकुली बिरह–मि

राज्याभिषेक त्योबले 'नन्दं चीवर काल'
धैगु न्यना अन छुजुल ज्वी धायू मफु उकिया हाल ।

तर प्रजापती गौतमी शुद्धोदन भूपाल
लायूकूखलः सहित प्रजां अयू हे दुख अति ताल

गयू महासत्व जंगले मामां वनं वयागु
कंलायू खन्यवं वैह्म मां बौ आदिं दुख ताःगु ।

अल्य देःथाकुलि, देःनकीं देःथुवाःनी प्रत्येक
गा थाकुलिव व देःथुवाः त्वाःथाकुलिनं दयक

गां नकिं त्वाःनकिं च्वना देःनायोत अनेक
माहांनायो आदि नं ज्याथः ज्याथी ल्वयक

यात मुनाः सल्ला फुकं दुपिं ज्ञान व विवेक
तर यायूगु उपाय मदयाः ख्वल हिकुहिकु जक वयक ।

थुख्य सुन्दरया सुन्दरी भात वैगुया आश
यायां मवयाः त च्वकं चायाव च्वन हथास ।

गुगु कथास यानाः च्वनि रति लिस्य मदन विलास
थौं अन उह्म रतियाः विरह मि जुयाः च्वन आवास ।

गन ख्याःयायां निझरयपू तृप्तिगु श्वास प्रश्वास
तोताः यानाः ध्वनि सदां नस्स्वागुया विकाश।

गन थी कामी कामिनी निम्हेसिगु तन प्रकाश
अन थौं ख्यूँयाः सुन्दरीं तोताः च्यान उच्छ्वास।

गनया सकतां वस्तु खः कामोद्दीपन ज्वीगु
व वस्तुत फुकं थौ नुगः ख्वयकैगु जुया वःगु।

खः पौभाः निर्जीव तर सजीव थ्यं मुसुकाःगु
थौं व फुक विचाःफयत जक वैच्वंपिं थ्यं जूगु।

गन लयतातां ल्यास्यपिं अति न्ह्यूसः जक वैगु
अन थौं क्षुकाः जक तयाः हूं हूं जक ख्वै हःगु।

शोकाकुलगु ध्वनिं ध्वया मानो गृह हे ख्वःगु
थ्यं ग्यानाःपुस्य हे च्वनाः भिंभ्रां सभ्रां व दंगु।

अनुभव याना सुन्दरी अन हे मूर्च्छित ज्वीगु
तर याकन दना अनं भपालंतु क्सो वनिगु।

अन प्रिय सखनाः भयाःफले भाराक वनाः वनिगु
आल्य हानं जुरुक्क दनाः वीँ थ्यं ह्यालाः च्वनिगु।

भुनु भुनु हाहां घीनया कलशे छायपाः तःगु
पासिवुँ खाइसिबुँ निकचा अति यैपुक नस्वाःगु

नतुन्यत काइ तर व नतुंक्यम्ह प्रिय लुमनाः वयव
उख्य थुख्य भिखा व्वयाः स्वया मखन्यव थःपतिदेव।

यू व म्वीया कयो ब्वया: त:गु व चोगुची जायुक
तज्याक उकी भोसुना: ख्वैगु व जङ हे नायुक।

अनं दना हानं वनि: दुरुपीजाया सिन्धु
समान लासायु हलपतं पोंक: थ: स्वविविन्दु।

अन थ:म्ह भा:तलिस्य सदां म्हित्य घुन्यव ह्लीगु च:ति
खन्यव दुरु समगु स्व्या:हुसा नतुनिगु ज्वीक सुतृप्ति।

किन्तु सुखावतियागु हे हायु भ्वीक व बांला:गु
कथास थ: भा:त मखना: त्यानुगु लंक सिच्वीगु
मेथायु द्रहाँ वना मिखा ब्वलं मखं छुं मा:गु
अनया शीतल रम्यतां मन स्यन नुग: वयागु।

अल्य हानं न्ह्या: वन अनं नँ द्या: तांग्वेयागु
दीपंकर ककुछन्द सह: कनक व काश्यपपिनिगु
पौभा:त प्यपा: खन्यव वं तांकामाया सि दुगु
अल्य ध्याचू थ्यं नकल थथ्य स्वात स्यया बुद्धपिनिगु:-

"छु छलपोलपिसं पद बुद्धया
ग्रहण यायु धुन्यवं अगला मिसा-
पिनि नुग: स्वयका: पतिदेवपिं
हरण यायगु मुख्यगु धर्मला?
यदि थ्व धर्म जुया वनसा मिसा
पिनि सरा: मखुसां छलपोलपिं

भिनिगु शुद्ध म्हुतुं गुबलें सुवाः
पिज्वइ हे मखु ह्वां मन ख्वःगुलिं।

गत युगे छलपोलपिसं मिसा–
पिनि मने विरहाग्नि थना मखाः

सुगत दाजुभतं थन थौं वयाः
निह्म त्यपू जिमि फायत वःगु ज्वी।

थव कलाः जिह्म पीभतयात नं
हुनुहुनुं जक हे मखु ख्वयूकुगु

वइगु जीवन हे सितिकं छ्वयाः
बिल छु ख्वेक्यगु हे व्रतला वया ?

छख्य जुयाः गथ्य ल्यास्य व ल्यायूह्मपिं
निह्म त्यपू च्वन्यफै भगवानपिं !

भति विवेक तयाः करुणा भचा
तयत मन्तलकी नुगले हि नं ?

जिह्म व जीवनबल्लभयात नं
यन मखाः जुइ यायत वं फ्वगिं।

निह्म त्यपू जिमि जाःगु खनाः नुगः
मुललकी व तथागतया मस्यु।

थुगुकथं व मुनिं फुक ल्यास्यपिं
धरधरं ख्वयकाः थव भाःतपिं

छु मसिकं विधवाः सम यायूगुया
सुफल नयूत दया थव्य याःगु ला ?

जिमित ख्नेक्वगु हे छिमि साधन
यदि जुयाः च्वनसा थ्व नुगः व ह्म

विरह – मी छ्वयकाः बिय हर्षया
मधुर श्वास प्रश्वास म्हुतुं ल्ह्वयाः ।"

पौभाःया दशव्रलिसं वैत लिसः ला बी छु !
तर शिल्पे पण्डितह्म पुंयागु ह्लातं मज्वी छु !

सुन्दर नापं सुन्दरः निश्चय ब्याःगः ज्वीगु
थ्वीकाः अत्यन्त ममतां ध्याचूत नकाः धाःगु

खें व चित्रित सुगतपिसं करुणां मुसुमुसु काःगु
म्हुतुं व बफरायात छुं धाइ थ्यं च्वनाः बःगु

समये भ्वार्ति व सखिर्पिं नुगःस्यँ चूंचूं दनिगु
गःपः तःतःपुक ख्वयाः हाहां वैच्वन म्य थुगु–

" सरल सुन्दरी थः कलाः छूवयाः
मनस स्वर्गया अप्सरा तयाः

विरहया मि थौं छे ँ तयाः बिस्युं
वन व निर्दयी भिक्षु हे जुयाः ।

जिमिगु दास्यया प्रेम भाव नं
तृण समान हे भालपाः थनं

कनक वर्णया चीवरं पुनाः
वन व बैगुणी अप्सरा स्वधाः ।

करुण भावया आर्तनाद थय्
गुबल्यसं थ्व छें ज्वीगु हे सखं

तर मज्वीगु थौं जूवया: नुगः
प्रबल क्रान्तिया सिं ननं वल ।

सकल स्वेक श्री नन्द भाजु थौं
हिसि मदयक हे भिक्षु जूवनाः

अति मल्वेक वं पूंगु चीवरं
गथ्य व सुन्दरीयात कंवन्य ! ”

स्वबि हे गंक स्वयाः स्वयाः हालाः वःगु व गीत
या वाक्यचुपिं सुन्दरीया लाखः हे पीत

संगु इले पिन्य सुमधुरं मन चीत वियोगीत
हालाः वैच्वन नन्दया खें दयका संगीत–

“छन्हु मखु छन्हु फुक ब्यागः ज्वीमाः
मदु हां मदु थन नित्य छता

धैगु थ्व पासा थ्वीकाः कायूमाः
अनित्यता हे ; खः व्यापकता ।

छन्हु मखु छन्हु फुक ब्यागः ज्वीमाः
धैगु थ्व थ्वीकाः गोपा तोताः

सिद्धार्थ ल्वीका: बोधि—सिमा
थौं व जुया: च्वन फुकस्यां शास्ता ।

छन्हु मखु छन्हु फुक न्याग: ज्वीमा:
धका नन्द नं कला:ह्म तोता:

वन्य धुंकलहँ: निर्वाण—सिमा
गयत लुया: दा जुह्म धर्म—लता ।”

पुलांपिं वियोगीपिनिगु नुगले स्याना: च्वंगु
व वैराग्य—म्यं सरल हे ज्वीक दमन ख: ज्वीगु ।

परन्तु न्हूह्म वियोगिनी सरल सुन्दरीयागु
निंतिं चि मल्यभता जुया: च्वन प्रभाव उकियागु ।

ना:गु लुँया वर्णह्म जुया: वंव:गु ली समान
कोदल अय् हे गय् भुजग मदय्व मणिया मान ।

हा हां व ख्व ख्वं विरह—मिं क्यका: थ: थ: रूप
व:पिं फुक सखित बना: वन शाक्यानी नाप ।

फिसले ताउत तक तयव बांबांला:पिं न्यात
गय् गरख्येस्य च्वनिगु ख: अय् हे च्वन व मिसात ।

बना वंगु लन्यवं हनं ख्वयाव शोकं शोक—
यायां छुं भा:प्य मफया: मानो जुल परलोक

थथ्य ह्वाँय्ह्वाँय् च्याँय्च्याँय् ख्वया: लाय्कू छगुलिं साप
आकुल व्याकुलतां वया: च्वन विरह मिया राप ।

थुगु हे दारुण व करुणगु दृश्यं अधिक अमूल्य
लाय्कूयात भयंकरगु यात ससान तुल्य ।

थुगु स्वय् मफया: दुर्दशा भानु भाजु नं अस्त
ज्वीत धुज्या दुछि द्निबले फय् सन फुक संताप ।

अल्य अथ्य भा:प्य मफय्क छुं अति हे शोकाच्छन्न
ज्वीका: च्वंच्वंगु खन्यवं ज्वीका: थ:मन खिन्न

फुक्कसित ह्येक्य धुन्यव वया: पिन्यं जुया: व प्रसन्न
धाल छम्हेस्यं सुन्दरी मज्वीक्यत शोकापन्न—

"वंगु खेँ खवया: च्वन्यगुला मखु भी मिस्तय् धर्म
मिज्ञंतय् भरे च्वन्यगु।हे जक नं मखु भी कर्म ।

गथ्य मयाय्व पासा जुया: पासाया व्यवहार
तोता: छ्वै ज्ञानीपिसं वयानाप व्यापार ।

अथ्य हे भा:त जुया: कला:यात न्यायानुसार
मान मतयव व भा:तया तोत्य हे मा: विचार ।

लानीमैजु ! छित: थनी सुन्दर नन्दकुमार
माया व दया मदुह्म हे थ्यं जुया: वन बिहार

धास्यंलि छि नं थ:गु हे जीवनयात सुधार
स्वतंत्र पूर्वक याय्त सो: थ: हे जुस्य आधार ।

बुद्ध धर्मयागु विनये निह्मल्यपुलिं छह्म ज्वीव
थ:थ:ले याय्मा:गु ज्या कन्य न्यो कर्ण बियाव ।

मिसां मिजं नाप गुबल्यें भिजनं मिसा नाप
त:धं चिकिधं धैगु खेँ ल्वायूगु हे महापाप।

न कला: भ्वाति भा:तया न कला:या च्वो भा:त
लोक थुलं तैपिं निम्हं जीवनया पासात।

अधिकारे छुं मदुगुलिं भिसा मिजंया भेद
भा:तं हेला गुबल्वसं यायमज्यू कला:यात।

मानं ल: ह्लाय् मा: भुतू सर्वस्व सह तिसात
थ.. कला:सिबे तयूमज्यू मने मेपिं मिसात।

अथ्य हे मीसं नं मनं भा:तया भिनिगु स्वयूगु
मेपि मिजं कुभावनं मने गबल्यं मतयूगु।

थुगु खे" मयास्यं छुं विचा: वस्यंलि छाय संताप!
स्वतंत्र पूर्वक या विचा: थ:हे उत्तम ज्वीत। "

थुलि खँ न्यना: सखिपिं दना: वन थ:थ: ज्या यायूत
तर सुन्दरियागु बल फ्वी धुंकल बलिस्व खँ ल्हायूत।

थ्व दुर्दशा खन्यवं दना: वं ला नापं मूति
त्वंका: दुर्बल म्हे थना: बिल ह्वां पौष्टिक शक्ति।

तर ह्वानं हिकु हिकु ख्वया: यायां अति आलाप
लायूकूयागु विरह-मिला भन् यात वृद्धि साप।

प्यंगूगु सर्ग सिधल।

सुन्दरी-विलाप

सन्ध्याकाः वै च्वन सदां "द्यन्य त्यल न्हां" धाः वैम्ह
उसिं जगे ल्यू ल्यू तयाः थः प्रिय पासा ख्यूँम्ह ।
थः थः योत्योपिं मुनाः झंगःत सिमाय् वास
याः वै च्वन यायां सुखं प्रेमं स्निग्धगु हास ।
तःगोचीभाः दुगु ख्यले नमिंग्वाःगु ध्यं ग्वाःगु
न्यताः ब्वयाः चाह्यू वयाः च्वन गुलि भाजु व मैजु ।
थ्व ई गुगु इले विश्वया सौन्दर्यें मद पूर्ण
जुयाव ज्याथीपनिगु हे ज्वीगु न्यताल हि बर्ण ।
अजड छु जडैत हे थ्व ई सुख दयक न्ह्याइप्वीगु
तर सुन्दरीयात थ्व ई जुल नुगः हीक कीगु ।
मणिचूड जुजु थःगु छ्योँ फायूकाः हे मणि दान
बीत गुलि सह्ः यात ज्वी उलि याना वं "प्राण !
प्राण जितः तोताः छ गय् वन्य फत योज्यू ! पाप
लाइ छन्त" धाधां बुल्हुं वं यात थथ्य विलाप—

"जिम्ह प्राण छ हे विस्युं वनां
गुलि त्वी देह थ्व प्राण नाथ ! छं

नुगले हि दुसा दया तया:
मति भिंका भति या विचार नं ।
'चपला, विमला छ सुन्दरी
हिसिया खानि !' धका: सहर्षया

मद पूर्ण मिखां जित: स्वथा:
नुगले छ्व:गु मि शान्त यायूत वा ।
जि इता: मदु त्वा:च्वना: थनी
थ्व महान् अंतपुरे तया: तयां

सुषमा छु दया: वया: हनं
मत हे ज्वी थ्व धका: वनागु ला!
अबलापिनि अश्रु स्वयूत हे
थथ्य ह्येका: मन खवयूक ज्वीगु ला

मखुह्रां सुमहत्प्रतिज्ञपिं
नरचूडामणि शाक्यतयू प्रथा।
जिगु जीवन छंगु ज: दया:
जक हे जीवन जूगु ख: धका:

शतकोटि प्रमाण दयूक नं
छु नुग: छ्वेक्यत भन् वनागु ला ?
थ्व मिसापिनि चित्त गयू मस्यु
थव स्वामीं तृण तुल्य बांछ्वया:

थकलं वमज्या:स्य 'वै' धका
भ्कन आशां थथ्य सायूक च्वंच्वन।

भवपार छ ज्वीगुसा जित:
थथ्य छाय् वां छ्वय मा:गु नाथ छं?

थुलि हीन-दया छ ज्वीगु ला
ह्मगसे नं मखना छको प्रभो!
तर थौं मज्वीगु छं क्यना:
थ्व नुग: हीकल साप गय् थ्व ला!

मखु ह्मां सुमहत्प्रतिज्ञपिं
नर चूडामणि शाक्यतय् प्रथा।
ख्वबि दंक भिखाय् तया: थनं
वन्य त्येका: जिगु ह्मा: ज्वना: दुखं

अति ग्याफर थ्यं जुया: जित:
थथ्य नं धा:गु दु प्रेमदेव! छं
'बहिलीं वलसा लिबाक जि,
ब्यु जित: दण्ड छु यो व सुन्दरी!

फय जिं अति हर्षपूर्वक
अपराधी सम ख: धका मनं'
तर दण्ड व छं जित: धका
बिय मा: छन्त थनं छ्वयागु खे"

प्रिय प्राण ! थ्व तत्त्वयात छं
थुइका: ब्यूवय माल दण्ड ह्नां
मखुसा जि विमोहयास्य हे
वन ज्वी मा: तर ज्वी गनं थ्व ला !

मखु ह्नां सुमहत्प्रतिज्ञपिं
नर चूडामणि शाक्यतयू प्रथा।
बफरा व वसुंधरा तथा
जि व लक्ष्मी त्वलता: सुबुद्धया

बहिली वन अप्सरा स्वया:
छ परम् सुन्दर प्रेम मूर्ति ला।
'व फुले प्रिय वंशया छप्वा:—
मतचा नं स्वय हे मनंक ला

स्थिरपूर्वक चित्त गयू तया:
च्वम्य फै ह्ना व भिसा मचां' धका
सुविचारक नाथ हे जुया:
भवि ला थां रति हे कुभावया

ख्विति हीन मनं विचार नं
यदि ख:सा छ सुधीर कायमचा।
'छ विना मदु मेव सुं' धका
शरणे वैह्म जि स्वयूक ज्वीगु नं

मखु हां सुमहत्प्रतिज्ञपिं
नर चूडामणि शाक्यतय् प्रथा ।

जिगु दोंगु ध्वया: तसं ब्याकं
प्रिय स्वामी छ बनागु ला थ्वतं !

मस्तु प्रेम-थ्वँया सुरे ह्नं
प्रणयालापस दोंगु छुं दुसा,

अथवा ' छि ' सधाय्य छन्त जि
' छ ' धया: सित्तु जुयागु ला प्रभो !

' थन न्हासँ छि ' धायगु ला ख हे
मखु यो त्योपिनि रीति हे विभो !

' छ ' धका: जिवस्यं निस्यं प्रभो !
थ्व सुखी अन्तपुरे विलासया

सुमहत् शिखरे च्वना: सुखं
हि व चा वंगु सचायक च्वं च्वना ।

तर थौँ छ विना थ्व नर्क थ्यं
जुल, थय् यायगु मदोंकुसां छता

मखु हां सुमहत्प्रतिज्ञपिं
नर चूडामणि शाक्यतय् प्रथा ।

हृदयेश्वर ! छं जि तोत्यवं
'सित हे च्वी थ्व' धका सिप्वा: च्वना:

विरहं मि जितः तयाः लिहाँ
वन, आः ला जि अत्रश्य ज्वीन नौ।
प्रिय ! छंगु भयं थ्व शोकया
खुसिचा वृद्धि मजूगु नं थनी

वल 'च्वीक्य' धकाः जि ज्वीव नौ
अति वेगं भँवरी सखी ब्वनाः।
वर मिं न जि भश्म यात थौँ
न खुसिं याकन च्वीक्य यं जितः

अमिसं जिगु बाह्मसीगु म्हे
बिल प्राणान्तक कष्ट हे जक।
थ्व दशाय् जि तयाः छ मुक्त गय्
जक ज्वी मासिति वःगु खः ? थ्व ला

मखु हां सुमहत्प्रतिज्ञपिं
नर चूडामणि शाक्यतय् प्रथा।
जुल ज्वी छ अवश्य अर्ध-वे"
अथवा मोहनि छन्त यात ज्वी

जि मयैगु सदा महारिपुं,
मखुसा हे रतिया उपासक !
अवला सरला मिसाचित
थथ्य ग्येका थक्य माःगु छाय् मुस्या

प्रिय कायत वा, विहारया
बरु लःकामि जुयाः छ स्वैच्छन्य ।
लुमनाः छ पलाः पलाः पतिं
जुल त्वाकः सम हे नुगः जिगु

लख तोत्यव न्या छु ज्वी प्रभो
'छु जगे सूर्य मवयूव ज्वी विभो !
छ मदयूव छुज्वी जि' धैगु हे
मथुईकं थथ्य भित्तु ज्वीगु ला

मखु हां सुमहत्प्रतिज्ञपिं
नर चूडामणि शाक्यतय् प्रथा ।
करुणामय बुद्धयागु छं
चरणे याकन हे त्तमां फ्वनाः

जिगु जीवन तत्त्व दान छं
सरलं यायत वा प्रियंवर !
छ तथागतयाम्ह शिष्य ज्वी
मखु हां पायूछिक सत्य लोह्म नं

जिगु निम्ति छ छंगु निम्ति खः
जि धका पायूछिक लोह्म लोकस ।
थुगु आर्तपुकार छं न्यनाः
छुं छु यायू माल वया तुरन्त हे

मखुसा जिगु मृत्यु कारण
प्रिय स्वामीवर ! ज्वी छ हे जक
अबला जि न सी: न म्वायॅ् जुया:
च्वन्य मायॅ्का: थथ्य भित्तु ज्वीगु ला !
मखु हां सुमहत्प्रतिज्ञपिं
नर चूडामणि शाक्यतय्‌ प्रथा ।"

अथ्य शाक्यतयॅ्‌ह्म भौमचां यायां विरह विलाप
मणियागु पिलायॅ् तुं थस: पा:वन जाया: ताप ।
स्वयॅ् मफया: भा:तगुलुह्म व विमल सुन्दरीयात
बफरा जडगुपिला छुयाय्‌ छुयाय्‌ जुया: त:ज्यात ।
अल्य कयोमैजु धैह्मस्यं थ:ह्म स्वामिनीयागु
हृदय विदारक गति खना: थन नां कया वयागु ।
सखिया स: तायॅ्वं दना: सुन्दरीं 'छु प्रिय नन्द
वल ला, छाय्‌ हाँ ख:" धका: ताल भचा आनन्द ।
तर मखन्यव सुन्दर गनं तंक्रल ह्वानं हंस
किन्तु बुद्धशोभां थना: म्योंक्रल मिस्तय्‌ अंश—
" मिजं मदयॅ्व मिसा, मिसा मखुला गय्‌ हाँ मैजु
यदि ख:सा मिजनं छित: यो:गु स्वया: क्षि यायॅ्गु ।
अथवा गय्‌ ज्वी यो छित: अय्‌ हे यायॅ्गु सुधार
तर फक्कभनं स्वीगु हे मकायॅ्गु हां आधार । "

थुलि घयाव दुंव्वी अधिक स्वीबा याना: त:गु
च्या भवीया कयले लुना: तोंकल माकुस्य सा:गु।
अल्य थुगु दृश्य त्वप्वी धका: यात रजनिचां व्याप्त
विश्व सुले नाइक थ्यना: तंका: फुक सन्ताप।

न्यागूगु सर्ग सिधल।

नन्द विलाप

छा:कीतद् दुन्य गय् च्वना: च्वनि सुन्दर लापात
अय् भिक्षु नन्दया मने च्वं च्वन रति तृष्णात ।
याग्चागोंबु गय् पिया: च्वनि तालां घाँय् ज्वीत
अय् नन्दं दशबल पिया: च्वं च्वन गेही ज्वीत ।

तर मवया: मनुजकुलया पुंगव समन्तभन्द्र
जुल कला: ह्योह्म नन्दया फुक नुग:खँ अलपत्र ।
सुन्दरी मैंजुया धका ख: व उपासक नन्द
गय् दइ बुद्ध-उपासनाय् वैत विमल आनन्द !

श्री नन्दं खन थ: कला: सुन्दरीमय थ्व विश्व
ऋतुराजं नं थ्व जगते ब्वइ च्वन थ: सर्वस्व।
ल्यायह्म ल्यायह्मपिं गुँखितस्यं थ: ह्ला:या नखछेद
याना: च्वन घय् घय् पुना: तरु लिस्य मज्वीत भेद ।

प्रिय गुँखिया आलिंगनं कुचु चाया: तरुयागु
बुँ रूपी तिसा फुरुफुरु ह्याया: च्वव नस्स्वा:गु
रति पण्डितह्म वसन्तया कोकिल गायक मन्त्री
च:क्वीत स्वया: च्वन बलं विरहीपिनि हृद्‌तन्त्रि ।

विरही व विरहिनीपिनिगु हृदय-कुंजया भंच
प्रियतमा प्रियतम मदयाः जुल छ्वःगु मिया पुञ्ज ।

व्यापकयायत च्वन वयाः जड व अजड फुकस्यात
मोहक कुचुकुचु नकुनकुं सुमधुर सुरभित वात ।

थः अशोकसां कामितय् निम्ति शोक फल सैगु
वृक्षं अन प्याखं क्यनाः च्वंच्वन भंबःतयूगु ।

गथुतय शीप क्यन्यत धया ह्वःगु व बांबांलाःगु
स्वां थ्वः मदयाः खन्य दयाः वैच्वन भंवाःनं जूगु ।

जनपदकल्याणी कलाः जक लुमंह्म नन्दैगु
नुगः व फुक दृश्यं अपा स्याकल भं हे स्याःगु ।

भंगःतय् निह्म निह्मत्यपू मंजुल चिलिचिलि शब्द
यानाःच्वंगु खनाः बनाः वन व नन्द रति लुब्ध ।

मिजं ह्यो मिसा ह्यो जनं बनाः वन्यगुया शान्ति
नापं यायूफै गुवल्यसं मखु ह्मं ताउँत प्राप्ति ।

नन्द दन कोयली सिमाय् तायव हालाः च्वंगु
सुन्दरी व हे ज्वी धका के वन व सिमायागु ।

तर छुं मखनाः सुन्दरं खवबि क्वाः क्वाः निफुति
वयूकाः धाल खवबीत थय् बिलाप यानाः विपति—

"हे अश्रु पासा ! विपदे छ खासा
वयूवं छ दुःखीपिनि दुःख सारा

लंकाः अवश्यं वनि धैगु वार्ता
कणें थनाः तैगु दु मात्तु माला।

परन्तु गो थौं जिगु निम्ति बन्धु
भ्रं शोक जायूकः जक वःगु सीदु,

ह्वापां छ गय् शीतल स्वच्छ इन्दु
थौं गय् मि थें काः प्रिय अश्रुबिन्दु।

साची छ छ्वै हःगु जि घौछि वयूत
खः किन्तु जिं वैत विचाः भचा हे

मयाःगु सीवं छ गनाः वनं नं
मग्यास्य संन्यास कया जि मूर्ख।

हा अश्रु पासा! उकियागु दण्ड
थौं भोग यानाः च्वन्यमाःगु खण्ड

छं ह्यामि पासा जि जुयाः थ्व आर्त
याः याःगु छं कंहुँ व सुन्दरीत।

'हा सुन्दरी हा! मुसुकाःगु मूर्ति
हा शोक ज्वीवं गुलि बीह्म अर्ति

हा देह संचालक दिव्य शक्ति!
तोताः जि गयू च्वंच्वन्य छंगु प्रीति!

तोताः छ कान्ता नरसिंह शास्ता
वास्ता गनं दै खयवं व भ्राता

छ दयूव चक्ता छ मदयूव लाता
ख: ह्वां जि ह्वानं दुह्य छंक्य आष्ठा।

ह्वा सुन्दरी! छं हिसि दयूक ख्यालं
चं म्वेकुम्वेकुं सचिकां न्यताले

गायकैगु बा दाइगु प्रेम-बाखं
लोमंक्य गयू फै थथ्य भिक्षु ज्वीवं।

ह्वा प्रेमया शीतल चन्द्र ज्योत्स्ना!
तोता: छ थौं 'शाक्य जि' धैगु गर्व

अवीचि नर्के च्वन्यथ्यं च्वना: जि
ख्वेमाल थयू भा:प्य मफयूक छुं छुं।

दै चीवरं श्रीघनयात शान्ति
अह्वो जित:ला जुल घोर क्रान्ति,

स्वांमा: ज्वना: हे जिगु निम्ति मुक्ति
घ:सां मयो वा छ मदैगु निम्ति।

आनन्द हे मोक्ष धयागु जूसा
दाम्पत्य हे मोक्ष धका: जि थौं हे

वयू तर्क याना: सुगतैत त्याका:
यो सुन्दरी! यो अति योह्य छंथायू।

सुदर्शनां बीरकुशैत प्रेमं
बाग: मिखां हे जक नं मस्व:सां

लिफः स्वयाः भं बिस्यु वंह्म जूसां
तःल्वापु थाना: हल बीरपुत्रं:।

जि सुन्दरी ! यो गुलि छन्त चित्तं
यो छं जितः भं दुगुणा चिशुद्धं

थय् शक्तिशाली गथि प्रेमयागु
फ्यनां मञ्वीला भन पाप धाःगु !

काकाः जितः छं स्वर्वि ब्रिन्दु ब्यूगु
गंसां थ्व पापी नुगले मगंगु

छं स्वैच्वँ प्रामाणिक यायूत वयूगु
थ्व भेष तोताः मुनिराजयागु।

बसन्तया मोहक वाणयात
सित्तिं गनं ल्यायूह्म नुगःह्म ल्यायूम्हं

छ्वयूफै धका स्यूगु मस्यू छु याःह्म
खः ध्वां धकाः ब्याक्क जितः क्षमाया।

तांन्वेक भ्वीँ भ्वीँ पति हाःगु ताले
हा, ग्रीष्म काफयू कुसि धँयू ब्वनाः वै

हिमालया हे वइ चःति गव्ले
विना छ अब्ले गुकथं ज़ि म्वायू फै !

तमं कलाः भाःत मजास्य च्वंपिं
म्याना: मजास्यं च्वन्य हे मफयूक

वर्षा नन्यान्यां वइ वा सुपाचं
ऋीपिं च्वना: थयू अवले मसी गयू ।

चकंक चायूका: शरदं थ्व विश्व
प्रेमी प्रियातयू फुक गुप्त भेद

ब्वैवीव गयू ज्वी जिगु चित्त-भाव
अव्ले छ नं ब्वीगु छु व्वी विना जि !

हेमन्तया फयू वइ चायूक सेखं
प्रीति छ कायूका: 'मुसुचैं' धका ज्वी

ह्ला:यागु गल्बंदि चिका: थ्यनी छं
आ:थ्यं छ ब्याग: अवलं मज्वीमा ।

फांगां व सांगां शिशिरे मगाना:
दांपत्यमाया हइ बृद्धि याना:
थ्व चीवरं ह्रा अवले बह्राले
पाकाच्वनां गयू च्वन्यफै छ तोता !

देवी, महात्मा व मनस्विनीपिं
थ:थ:गु मायां मुसुका:गु ख्वालं
कटाक्ष सौन्दर्य व हाव भावं
जुस्यंलि ला मोहित मोह्निता नं

छ कामिनी ल्यास्य जि ल्यायूह्म कामी
ब्याग: जुया गयू च्वन्यफै धकाला

वय् बुद्धया न्ह्योन्य ख्वयाः जि थौं हे
यो प्राण यो जीवन-शक्ति छंथाय् ।

हा सुन्दरी हा ! छपलाः जि तोताः
मच्यू गनं प्रेम-मदं छ कायकाः

हा, थौं जि ग्वाज्यो अधमं छ तोताः
ख्वयकागु पल्सा पुल्य जिं ननानं ।

मलो कलाःह्योह्म जि ल्यायूह्मयात
थ्व भिक्षुतय् चीवर वस्त्र साप ।

ज्वनाः जुयां थय् गुलुपाः थ्वयात
गय् ज्वी छ चित्तं छखय दिव्यशक्ति !

वस्पोल शास्ता भगवानयाथाय्
थ्व भेष तोताः अति योह्म छंथाय्

वय् वय् अवश्यं ख्वबि हे थ्व साक्षी
तयाः धयाः थौं सुथयागु यामे ।"

काम व शोकं तःचकं कायकाः विरह विलाप
याय् धुंकाः भ्रसुकाः तयाः लंकल वं सन्ताप ।
तर हानं लुमनाः वयाः सुन्दरी व अन्तपुर
ख्वल थः म्हुतुसि थःथः तुकाः श्री सुन्दर नन्दवर ।

वल दृतल्य अय् ख्वयाः ख्वयाः याइ वं शान्त चित्त
तर व्याकुलतां तोत्यवं ज्वीगु व कामोन्मत्त ।

अल्य अशोकमाय् धयपुनाः लंक्यत स्वै वं शोक
परन्तु लुमनाः सुन्दरी बनावनिगु स्वय् म्वाक।

तर याकन हानं दनाः स्वै वं यायत समाधि
परन्तु समाधि ज्वी गनं वैक्य दतल्य रति-व्याधि।

समाधि मज्वीव क्रुद्ध ज्वी स्वय् म्वाक वज्रपाणि
क्रोधं मजीव शान्तज्वी स्वय् म्वाक बोधिज्ञानी

हाकनं सौम्य ज्वीत स्वै स्वय् म्वाक सुगत बुद्ध
मफयव सौम्य ज्वीगु नं ज्वी रतिपाशे बद्ध।

थुगु प्रकारं कलाःगुलुह्म सुन्दर नन्दकुमार
दीक्षित जुल नं फुक रसे वैत वैगु भ्रन मार।

अल्य छुयाय छुयाय जुयाः हालिगु वेँ थ्यं नन्द
'सुन्दरी ! सुन्दरी !! धका बलं बलं व प्रचण्ड।

खुगूगु सर्ग सिधल।

—❀—

मैत्रेयया उपदेश

सिंहिनी नाप जंगले थः यत्थ्य च्वनिह्म सिंह
चोले क्यन्यवं गथ्य वयाः ज्वी धैर्य भताभंग

अथ्य हे "शाक्य जि खः" धका जूह्म संघया अङ्ग
कलाःह्मस्या प्रेमे क्यनाः जुल इज्जत हे तङ्क ।

धयागु खे बय् बय् जुयाः पूज्य मैत्रेय भिक्षु
वयाथाय् बिज्यानाः बुल्हुं चायूकाः प्रज्ञाचक्षु

धाल "छु खें आमथ्य छ थौं याना विहार वास
कुतु वनिथ्यं ख्वाःपाः तयाः साप जुयागु उदास ?

धा, आयुष्मान् नन्द छं ! जितः नुगःया हाल,
वांमलाः विहारे च्वनाः ख्वाः ख्यूँक्यगु थुगु चाल ।

म्हे ल्वे जूसा बैद्यया नुगले जूसा बुद्ध
अथवा भिक्षुपिनि शरणे वन्यगु थः जुयाः शुद्ध ।

कँ उकीं जितः मछाल्य ग्वाः यानाःश्री उपकार
जिं मफुसा याकाः बियफु भगवान् साक्षात्कार ।

हे नन्द ! सुपें मि वन्यवं सुपँ गय् ज्वो लिमकाय्‌व
अय् ज्वी ह्म ल्वे मलायकुस्यं ल्वे म्हन त्वपुयाः तय्‌व ।"

मैत्रेय भिक्षुयागु खे पत्याः जुयाः श्री नन्द
मैत्रेय ब्वनाः वन पिहाँ बंहालं मन्द मन्द ।
कामक्रान्ति नन्दजु लिस्यं ध्यान ज्योति मैत्रेय
छथाय् थ्यन्यव नन्दजुं खनाव प्रेमे श्रेय

ह्लापां तःमिह्ल लिपतसं जूवन्य माल्यव ज्यामि
मनं मछालिगु थ्यं तथा जु नं ब्वीगु थें ह्लामि

जुयालि नन्दं धाल थय् "भन्ते न्यनाः विज्याहुँ
याय् जि जित्ति छगू बिभो ! क्षमा याना बिज्याहुँ ।

व छु धाःसा जिह्ल सुन्दरी लिस्य बायाः जिगु चित्त
घौछि जक हे मच्वं थुलं जि जुयाः कामोन्मत्त ।

मनं मथूसां मानवं थःगु क्यन्यत पाण्डित्य
कवि मखुसां कविता च्वयाः उपमा, पदलालित्य,

शब्दविन्यास, श्लेषमय, अनुप्रास, अलंकार
क्लीष्ट, ग्रंथिमय जक तयाः धायकिह्ल कविताकार

कवि थ्यं ज्याह्ल जि भिक्षु खः धात्थ्यं ला थ्व धुताङ्ग
लोह्ल ख हे मखु ह्लां विभो, केवल भेष थ्व स्वाङ्ग ।

आपाः छु खँ धाय् तोत्य मफु जिं व कलाःया सङ्ग
उकिया निंतिं याय जिं थ्व बोधिचर्या भङ्ग । "

सकृदागामी सह अनागामी श्रोतापन्न
अर्हतपिनिगु त्रसः पुनाः धागुः व घृनोत्पन्न

न्यनाः व भिक्षुं धाल थय् "त्राहि तथागत त्राहि त्राहि तथागत त्राहि वा ! त्राहि तथागत त्राहि" साधुवाद सिबे भिक्षुपिनि मञ्वीगु व त्राहिवाद यानालि धाल थुगुकथं शान्तिकर धर्मवाद—

"शान्ति बीगु थ्व काषायं पुना नं मजुस्यं मछाः
छं धाःगु खँ न्यनाः साप त्वले हे जुल ह्वां जिला ।
मिसा धैपिं म्हुत्वी कस्ति नुगले विष खः दुपिं
लसिं नं खः मिजंतय्त नर्कें यंकैगु स्वान्ह्य नं

आदि धका मिसापिन्त मभिंगु धाक्क नां छुनाः
थकुपिं सत्य न्याः अन्याः मस्यूपिं स्वार्थि खः खनी,
छाय्धाःसा यक्व मिस्तय्त स्यंकुगु दु मिजंतस्यं
म्हुतुं नवाः ल्ह्वयाः कनिं धोखंपिं दु मिजंत नं ।

खः नर्कगामिनी मिस्त ज्वीगु हेतु मिजंत नं
मिस्त जक मभिं धायूगु पाय्छि मजू उकिं जनं ।
हे नन्द ! छंगु नं खः खँ छुं नं मदय्क योग्यता
ज्वी मजू धात्थ्य नं भिक्षु अय्नं या, छं बिचाः भचा ।

छाय्धाःसा पूर्ण स्वाधीन गर्व पूर्वक जूह्म छ
हानं ज्वीगु पराधीन बांलाः मजू निख्य स्वख्यं ।
वाना वैह्म कलाःयाथाय् छु हासं छ लिहाँ वनाः
ख्वाः क्यों वन्य त्यना नन्द ! शाक्यतय् कायूमचा जुयाः ।

ह्यासि जुयाः वँ हे वंसा छ गोहं जक यै वया
धात्थैंया खँ थुयाः वयूव ह्रिस्याइ छंन्त वं लिपा ।

लोकं नं धाइ ह्रां छन्त ल्वाय्थासं ग्याःगुलि बिस्युं
वःह्म ल्वापुमियात थ्यं 'क्वी जकह्म भुस्यो' धका ।

अल्य छ न्यामखं लात्वा मज्वी ला दुःख सागरे !
उकीं नन्द, लिफः स्वेत या, विवेकं विचार नं ।

ह्लाः तयाः भिगु ज्याय् थःमं सिमधयकुस्य योह्मस्या
ल्यूल्यू ब्वां ज्वीच ला दुःख वइ ल्यूल्यू किपालु थ्यं ।

उकीं छ जगते यो व मयो मद्यूक च्वंच्वँ ह्रां
मयोह्म खन्यवं दुःख योह्म मखन्यवं भ्रन ।

गुह्मस्यं ' यो मयो ' धैगु प्वंकाः धर्मस च्वंच्वनि
वया ज्वी दुःख अयू अन्त गयू कंछलास ज्वी सुपायू ।

प्रेमं ग्याय्मालि पासा छ प्रेमं याय्मालि शोक नं
प्रेम मयायुव ग्यायू म्वालि यायम्वालि शोक ला भ्रन ।

थो काःगु लं लिपा नन्द ! प्रेमं कायव मोह व
दौर्मनस्य उपायास परिदेव मज्वीमखु ।

अयू धैगु ज्ञान थ्वीकाः हे महासत्व फुकेसिनं
प्रेम-जाल प्यनाःतःगु भवसागर छी धका

आर्य अष्टाङ्ग मार्गादी श्रद्धादिं बः कयाः कयाः
लयू लयू ताता मने स्वां नं ह्वयूका नस्स्वाक मगसग

सद्धर्म पुण्डरीकाक्ष सर्वज्ञ गुणसागर
समंतभद्र शास्ताया निर्मल धर्मचक्रस

श्रोतापन्न, अनागामी, सकृदागामि, अर्हत,
भिक्षु, थेर, महाथेर, उपासिका, उपासक

आदि धायूका: अनासक्त शान्ति दूत जुया: सुखं
जूगु छं खंक नं नन्द, तोको गय् ज्वी त्यना थनी ?

प्रेमं कायूका: थ्व दु:खांत भवचक्र मनंनिस्यं
घयूपुयत किजा नन्द च्वे च्वे धैचवंगु वांमला:।

माखाचा-गति थ्यंज्या:गु थ्व भवचक्रयागु जि
बाखं कन्य किजा नन्द ! न्यो ह्लायूपं जिगु खें बिया:।

माखाचां जाल ग्वै नन्द ! नाना आश मने तया:
ग्वयू सिधयूव थ्वकै मस्त 'त:ह्री ज्वीत्र नकै' धका

गनं मवंस्य मस्तयूत मायां घयूघयू पुना: च्वनि,
अले मस्तयूसनं नयूगु मेगु छुं मखना: गनं

नै वैत हे नसा भा:पा: 'सा:बा' धाधां खुसी जुया:,
तर मस्तयूगु मायां व न:गु नका: सिना: वनि।

अयू हे थ्व भवचक्रे हे ह्लिला: च्वंपिनि नं गति
थ्व चक्रे च्वंपिनि मुक्ता मदैगु मेगु नं खँ न्यो

मचाछूथें हा कया:चुलि जास्यंनिस्यं सुखै सुख
मामां प्राणीत वै जाया: सह याना अपा दुख।

व सुखया पहःधाःसा निभाःया थ्यं जुया च्वन,
अथवा सुं मनू नं व निभाःयो नाप लायत
पूर्व स्वयाव ब्वां वंसा लिपा वं हे लिफः स्वय
मायूकाःबी अथवा नाप लाइह्म हे पुलाः वनि।

अले व नापलाईह्म 'थ्व तोत्य गन ज्यू' धका
वनि लिफः स्वयाः हानं अपालं दुःख नं सियाः।

परन्तु लोक थय् धैगु क्यन्यत थ्यं बुल्हुं बुल्हुं
निभाः बी, बीगु ई ज्वीव त्वेकंक वैगु आशत।

अले सी व नुगः दादां थःथ्यं ज्याःपि कलाः मचा
थःथिति आदि संसार स्वयूकाः हुनुहुनं अपा

थ्व भवचक्रया चक्रे चाःचाः हिलाः सुखी जुय
धाःपिनिगु दशा अयू हे दुःखै दुःख सिवे छु दै!

उकीं नंद लिफः स्वयूत सम्यक् विचार या छको
भिक्षुं गृहस्थतं ज्वीगु ज्वी हां ल्हयागु नयूगु थ्यं।

लाःसा 'कलाः दुसा दुःख गनं ज्वी' धाइ छं जितः
तर जि धाय् किजा छन्त दुःखया दुःख ज्वी धका।

छाय् धाःसा धर्म जिं कँक्क थ्वीवं छं नं अवश्य हे
खः धाइ 'दुःखया खानि थ्व संसार' धका जितः।

छको ला छं थ्व संसार लुमंका सो वियोग व
रोग शोक जरा कालं भुत्ताः च्वंगु सिबे छु दु!

आपा छु धाय् थ्व संस्कार, संज्ञा व रूप वेदना,
थ्व न्यागुलिं उपादान, विज्ञान धाक दुःख खः ।

लोक अनादि तृष्णा व अविद्यां तःगु खः छ्यलाः
थन थ्व दक्क प्राणीतय् छुं पूर्वकोति सी मखु

तृष्णा सिबे अविद्या हे स्योगु खः ह्नां उकीसनं,
उकिं संस्कार, विज्ञान, नाम, रूपादि नं दुगु ।

रूपादि दुगुलिं जन्म जन्मं यानाः अनेक थ्व
रोग शोक जरा व्याधि ल्वापु व सीगु नं दुगु ।

अविद्याया क्यहेँ तृष्णां प्राणीतय्क्य छ्यँ गय् दनि
व खँ नं न्यो किजा नन्द ! सम्यक् ध्यान बियाः बुल्हुं

यैगुली सह आनन्द तायूगुली छ्यँ दनीगु वं
यैगु आनन्द ताईगु गय् जुयाः दैगु न्यो व नं !

चक्षु, रूप व सः, श्रोत, जिह्वा व रस, घ्राण व
गन्ध, काय तथा स्पर्शे तृष्णा च्वं च्वनि न्ह्यावलें ।

चक्षु रूपादितय् थःथः मिलनं दैगु वेदना
संज्ञा आदिं व दैवैगु खः ह्नां विमोह यायत ।

नन्द ! समुद्र पृथ्वी थ्व भौ हे ज्वी छन्हुया दिने
तर तृष्णा अविद्याया थ्व कतांमह्नितय् दुख

गव्लें ज्वी मखु विध्वंस न्ह्याव्लें दुःखं लिनाः जुइ
बीर्य स्योंम्हेसित रोगं मप्वंक लीगु थ्यं सदा ।

अय् धकाः 'दुःखया खानी म्वानाःच्वन्य सिबं बरु
यःखायाः गःकियाः सीज्यू' धाइ छं मूर्खतावशं।
अथ्य धाय मज्यू नंद सिनां, दुःख गनं वनि
व ला तोता पुखूयात ध्याचले वन्य थ्यं जुइ।

अथवा ज्वीव बंदी थ्यं गुम्हेस्यं थः पुलांन्यवः
स्वय् मयेकालि न्हूंन्हूगु न्ह्यायूगु जक स्वयाः च्वनि।

थ्व दुःखं सत्व प्राणीतय् उद्धार याय जिं धकाः
परमार्थ अपा वानाः नाना जन्म कयाः कयाः

लोक सेवा सदां काय वाक्चित्तं यास्य शुद्धक
दान, क्षान्ति व प्रज्ञादि यानाः पारमिता पुरे

लोके बिज्याइ अर्हत् व सम्यक् संबुद्ध धायकाः,
वस्पोलं अल्य सद्धर्म इना बी दुःख नाशक।

अल्य लोप जुयाः च्वंगु पुलांगु बुद्ध धर्म वा
दुःख नाशक चाकुसि सै जुइक अकंटक।

अज्यापिं बुद्ध आपा ज्वी धुंकल हाकनं दनि
दैच्वनि वीर्य आरम्भ याःसा जुइफु न्ह्याह्मनं।

अज्याःगु दुवले धर्म मनुष्य ज्वीगु भिं अपा
अज्याह्म भगवान् बुद्ध साक्षात् थौं छंह्म दाजु हे

वस्पोल बुद्ध, धर्म व संघ बा थ्व त्रिरत्नया
शर्णे वयव पापीं हे शुद्ध ज्वीत स्वयाः जुइ

घास्यंलि छं थ्व जन्मे हे दुःख फुकालि अर्हत
मजूसा गबले ज्वोगु पासा नं दुबले जिपि।

वस्पोल बुद्धया भिक्षु संघया यास्य संगत
अथवा जिगु सम्यक् थ्व धर्म ध्यानं न्यनाः किजा !

दुःख निरोध सो यायत योगु यैगु पदार्थ हे
खः हेतु दुःखया भाःगः ल्ह्वयाः तृष्णा मनंनिस्यं।

तृष्णा ल्ह्वेव मज्वी जन्म जन्म मज्वीव व्याक हे
उपादान व रूपादि निरोध जुइ बा फुइ।

अल्य व दुःखया नाशं अर्हत् वा चिखि ब्योंह्म छ
थ्व बौद्ध धमया शान्ति दूत ज्वी अति शोभन।

खः दुःख नाश निर्वाण खः दुःख क्षय अर्हत
दुःख फुकयगु हे बुद्ध धर्म खः सर्व उत्तम।

किजा नन्द थपाय्चोगु अशोक लेँ वयाः च्वनाः
तोत्य धुंह्म कलाःयात लुमंकाः शोक याय् मत्य।

जाकिया छेँ च्वनाः नय् हे मखनाः सोह्म मूर्ख थ्यं
शुद्ध अशोकया खानी च्वनाः शोकं छ सी मत्य।

थौं थुलिं जुल ह्मां नन्द कन्हे बांलाक थ्वीक जि
दुःख निरोध गय् याय्गु उकिया मार्ग बी कनाः।"

मैत्रेय भिक्षु स्वतं लिफः थुलि बियाः सदुपदेश
किन्तु नन्द भसुकाः तयाः च्वंच्वन पियाव केश।

ह्रयगू गु सर्ग सिधल।

निगूगु उपदेश

"बुद्धं सरणं धम्मं सरणं संघं सरणं तिरतनं सरणं
जीवित परियंतं गच्छामि, एतेन निच्चं सुखिता भवन्तु"

आदि आदि गाथा च्वना: च्वंच्वन फुक श्रद्धालु
किन्तु नन्द अन हे च्वना: जुयाव च्वन शोकालु।

बहिया सुथ-ज्या सिधयवं मेधावी मैत्रेय
उपाली च्वना बीत वल ज्ञान श्रेयाति श्रेय

ज्या मखु मखु यायव अबुं गय् न्वाइ काययात
अय् हे मैत्रेयं प्रथम वयात थुकथं न्वात—

'अय् ज्ञां मदु ध्वां! होस मदु जोसे छ जुया: भिक्षु
आ: तक ज्ञां मदु ध्यान छं मतोतुस्य च्वनाला छु?"

मछा: मजुस्य वं बिल लिस: "भन्ते! जि कला: नाप
बाया: च्वन्यमफु छि, नसि, सो ँ, वन्य थौं ला:सां पाप।"

नन्दयागु ह्यामिखँ न्यना: उपालीं म्य वां न्यात।
मैत्रेयं उपदेश छुत नन्द भिंमनू यायत—

"किजा नन्द! छु अयनं हे ध्वां जुया: प्रेमयात छं
नुग:द्योया गमे न्याक तिना तैतिनि ला बलं?

तोकों प्रेमी जुयाः सी छ लापा थ्व मत्य ह्लां मते
स्याय् मत्य मत नं ख्यूँथाय् पापं चाःहिल्य माल्य यो ।

सुन्दरीयात छं प्रेम मयास्य वैत छं घृणा
याय्‌नं मत्य, वया मूर्ती जक नं हिसि ताय् मत्य ।

या मैत्री भावना वैत सत्व प्राणी फुकेंसित,
गय् बुद्ध कंगुखः भीत याय्‌माः धकाः फुकेंसित ।

हिसिता नन्द छं वैत्त गय् ताय्‌माः बुद्धया मतं
समन्त चक्रबालैत अथवा विश्वयात हे ।

तर मोह उकी ज्वीत मखु ह्लां हिसितायगु
विश्वयात घृणा याय म्वाक्यत्त जक माःगु व ।

छं लाःसा थ्य् धकाः धाइ "थ्व धर्म थाकुया अपा
साचात भगवान् बुद्धयागु भजन वा जप

नाम संकीर्तन याय, याय पूजा इले इले
अलेला दुःखया नाश ज्वीनि तुरन्त अःपुक"

ज्वी छुं दुःख उकी नाश तर ज्वी मखु ब्याक हे
आः हे गय् ज्वीगु खः ब्रह्मचर्य नाश फुकं दुख ।

खनं मखु जपेयाय्‌गु भिक्षुपिनिगु धर्म व
छन्त वा भीत हे ज्यूगु वाखं न्यो कन्य जिं छपु ।

उत्तर गुँप्रदेशे दु मञ्जुपत्तन धैगु दें
अन गनं गुगुं बक्तो श्री मञ्जुश्री धयाह्म दु ।

सःह्म नं खः व भिंभिंगु विद्या व्याक अने अने
मेपिन्त नं स्यनाः व्यू वं थःमं सःगु नुगः ल्ह्वयाः
परन्तु मेपिंसं वैगु विद्या तोताः वयागु हे
नाम जक जपे यानाः पूजा यानाः वयात हे

च्वन्यगु जक ज्या थःगु भाःपाः च्वनाः छ्वयाः अपिं
"यानां जक छु ज्वी, वं हे बीकय मा" धाइपिं जुल।

अले थःत व थःज्याय् हे पत्याः मदैवन्नाः अमि
स्वावलम्बन तंकालि जुल अलसि नं अपि।

"आलस्यं कार्य नाशाय बुद्धि नाशाय निर्धनम्"
धैगु उखान हे अन्त पूवन पाप ध्यं जुयाः।

अले थः ध्वां जुयाः स्यंगु मसियाः "कंह्म हे मज्यू
धकाः फोगीं जुयाः धर्म नापं तोताः स्यनाः च्वन।

उकीं नन्द! मज्यू 'बुद्ध बुद्ध' धका म्हुतुं जक
वाउभत्तुं जपे याःध्यं याना; धर्मे मच्वं तल्य।

अथ्य धका वया नाम तंकाः नं छ्वे मज्यू किजा!
छाय् धाःसा वैगु विद्या नं तताः च्वनि सदय्यक हे।

उकीं बुद्ध लुमंकालि पूजा याय्गु गृहस्थया
निंतिं बर बियाःतःगु बुद्धपिसं दया तयाः।

तर गृहस्थतय्सं नं लोक धर्म मतोतुस्यं
चित्ते बुद्ध तयाः नित्य लुमंकाः गुण नं वया

वस्पाेया संघ वा भिक्षुपिं लिस्य ला:गु ई स्वया:
संगत यास्य हे च्वंसा अवश्य भूत,प्रेत व
बोगसी दु:खबी योपिं ग्यो, ख्या:व नाग, राज खुँ,
आदि भय फुना: कीर्ति, धन, जन मदै मखु ।

"बुद्ध बुद्ध" धका: वैगु गुण नं थ्वीक च्वंगुलिं
धर्मया अनुसंधान याय फैगु पदे थ्यनि ।
अर्थात् बुद्ध लुमंका:तुं त:गु संस्कार जागृति
छन्हु जुयालि निर्वाण थ्वींफुइ ज्वी अपिं किजा !

भीसंला 'बुद्ध' धायूवं हे वस्पोल भगवान व
अर्हत् सम्यक सम्बुद्ध, लोकविदू, अनुत्तर,
पुरुषदमनकारी सारथी, व तथागत
विद्याचरण सम्पन्न, शास्ता देव मनूपिनि,

सुगत ख: धका चित्ते वयक्य मा: किजा थन,
अले वस्पोलया धर्म चायूक्यत ज्ञानया मिखा
बांलाक हे कना:त:गु व थनं तुं प्रत्यक्ष हे
पी म्वाक फल नं बीगु सोवा न्योंवा फुकेसिनं ।

धाय ज्यूगु व निर्वाण पाख्य यंकैगु विज्ञपिं
पण्डित जनतयूसं व थ्वीगु धका: लुमंक्य मा: ।
व बौद्ध धर्म यायेत पासा याग्यत पायूछिपिं
वस्पोया संघपिं श्रेष्ठ महापण्डित पूज्यपिं

अति बांलाक हे धर्मे थुलं च्वना: बिज्याकपिं
अति त:प्यंगु हे धर्मे थिरं च्वना: बिज्याकपिं
न्याये च्वना: बिज्या:पिं व सामीचि पटिपन्नपिं,
सकृदागामिपिं, अर्हत्, स्रोतापन्नादि आर्यपिं,

लोकं दर्शन याय् लोपिं, दान बी योग्यपिं तथा
ह्ला: नं ज्वजलपा: भागि याय् योग्यपिं जुया: च्वना:
लोक जनपिनि पुण्य पुसा पियगु भिंगु बुँ
जुया: बिज्याकपिं धैगु सीका: संगत यायमा:

अले मस: मस्यू धाक थ्वीका: बिइ स्यना: बिइ
आ: गय् कना: च्वना: छन्त छ हे स्यनिगु जिं खना:।
कनागु धर्मया मर्म थ्वीका: ज्यां हे मया:तले
छुं नं दैमखु ह्लां नन्द ! उकीं याय् मा:गु कर्म हे।

व कर्मया विधाने छुं जित्तिं चिना: तये मज्यू
उकी दय्मा: बिचा: सम्यक् स्वतन्त्रगु विवेक नं।
मूढ व अन्धविश्वासी तर्क शून्य जुया: सदा
ज्या नं मयास्य छुं दु:ख विपत्ति ज्वीव याकनं

द्योतय् पाली वना: थ:गु छ्यों चूवनाव दु:खत
फ्वी धायगु सत्व प्राणीत स्यंकयगु थ्वं मज्वी गथ्य ?
अथवा ज्या मयास्यं छुं द्योतय् पालीस छ्यों चुला:
दु:ख फुना: सुखी जूसा सुकानं याइ ज्याय् कुत:।

उकीं न्यो नन्द ! पाश्चात्य पूर्वीय दक्षिणीय व उत्तरीयपिसं धा:गु असिगु थ्व धका जक श्रद्धा बा छुं घृणा भावं मस्वस्य थ:गु बुद्धिया कसी चुला: स्वया: भिंगु ख:सा छुं भेद भाव हे मयास्य यायूगु माने व धर्म हे ख: धका: सदा बुद्धं नं भीत ब्यू ख: भिं जक कना: बिज्या:गु ख: । आ: छन्त आर्य अष्टाङ्गमार्ग धैगु कना: बिय धा:सां ब्यू वैत निर्वाण यंकैगु स्वान्ह्य नं क़िजा !"

महापण्डित मैत्रेयं थुलि धयालि "घौछि आ: ध्यान निं या" धका: तोता: बिज्यात मेगु स्थानस ।

च्यागूगु सर्ग सिधल ।

स्वंगूगु उपदेश

घौछि लिपा मैत्रेयजुं आर्य अष्टाङ्गमार्ग
कं बिज्यात राहुल च्वना: तोता: श्रावक वर्ग ।

राहुल नाप मैत्रेय वें बिज्यानालि धाल थय्
"आयुष्मान् नन्द ! न्यो आ: छं जि धैगु खें नुग: बिया: ।

अष्टाङ्गमार्ग बा च्यापु लँयागु नां दु ल्वेक थय्
सम्यक् व्यायाम, सम्यक वाणि, सम्यक् समाधि व

सम्यक् संकल्प, सम्यक स्मृति, सम्यक दृष्टि व
सम्यक् आजीविका, सम्यक् कर्मान्त धैगु ख: थुलि

सम्यक् सम्बुद्धया धर्मे निर्मल ज्ञान दय्क्यंत,
दु:ख फुक्यत ख: मा:गु थ्व हे मूमूगु च्यापु लँ ।

थ्व लँ वन्यत ज्वीमा: थ: थ:हे मत जहाँ थिक,
थ:गु हे शरणे थ:त तय्मा: सुयागुलिं मखु

याय्मा: न्हां कर्म नं थ:मं शास्ता ला बौद्ध शासन
ब्रह्मचर्ये च्वना: बीर्य उत्थान नं मयाय् मज्यू ।

आ:न्यो च्यापु लँया अर्थ छपु छपु छसिंनिस्यं
ह्मापांगु ख: किजा नन्द ! सम्यक् दृष्टि धयागु लँ ।

वयागु अर्थ बांलाक तःप्यंक खयूक पायूछिक
खः मखु भिं मभिं त्यो व मत्यो आदि खँ सीक्यगु।

बुद्ध धर्मे मत्यो धैगु लोभ व द्वेष यायगु
मोह जुयगु खः मूख्य थ्व हे स्वता मभिंगु नं।

त्यो धयागु किजा नन्द लोभ द्वेष मयायगु
मोह मज्वीगु खः बुद्ध धर्मे भिंगु स्वता थ्व हे।

थय् हे पायूछिक बांलाक थ्वीक्य सयव िक्य फै
साक्षात् याकैगु निर्वाण आर्य सत्यत प्यंगुलिं

उकों ह्मापांगु ल्याखे थ्व संम्यक दृष्टियात हे
ल्याः ख्याःगु खः किजा नन्द ! संम्यक् संबुद्ध गौतमं।

संम्यक् संकल्पया अर्थ खः ह्मां बांलाक पायूछिक
खयूक थ्वीकागु ज्ञानेतुं जीक संकल्प यायगु।

व संकल्पे दु नैष्क्रम्य अव्यपाद धयागु व
अविहिंसा धकाः धैगु संकलपत स्वता किजा।

व स्वतायागु खः अर्थ काम भोग मयाय व
तं मवयूक दया याय धका संकल्प यायगु।

संम्यक् वाणी धकाः धैगु न्यो छं नन्द ! नुगः बियाः
बांलाक खयूक तप्यंक पायूछिक तं मवयूक व

द्वेष, कपटया नां हे मदयूक भिंक थ्वीक व
माःगु खँ ह्लायूगु खः संम्यक् वाणीया अर्थ पायूछिक।

सम्यक् कर्मान्तया अर्थ मल्वीगु व मह्येक्यगु,
लज्जावान जुया: दु:ख स्वीतं मब्रीगु भिंक्यगु,
प्राणीपिन्त दया तयूगु कामभोग मयायगु,
गृहस्थंसां कत:याह्म मिसा गव्लें मस्यंक्यगु।

सम्यक् आजीविका न्यो आ: गुकिया अर्थ ज्यूगु व
त्योगु पायूछिगु यायूमा:गु ख: लजगाल यायगु।

सम्यक् व्यायामया अर्थ भिंनिगु जीगु मा:गु ज्यायू
बांलाक त:च्वकं जत्न ब्रा कुत: यायूगु ख: किजा।

उकी संयत, प्रहाण, भावना, अनुरक्षण
थ्वैगु प्यता दु व्यायाम थ्वैगु नं अर्थ न्यो किजा।

मनयात चिना: पाप विचारत मव:निगु
मवयूक्यत कुत: यायूगु दुष्पापं काइ हा धका:।

न:सां, थ्यूसां, मिखां स्व:सां, उकी लिप्त मज्वीगु व
लोभ, द्वेष तथा मोह ख: मवयूक्यगु संयत।

पाप व क्रोध हिंसा व काम–भोगादिया विचा:
तापाका: छ्वयूगु वा नाश याना: छ्वयूगु प्रहाण ख:।

भिंगु ख:गु बिचा: धाक मुंक्यगु व मव:निगु
वयूक्यगु व:गु बांलाक जत्नं यायूगु सुरक्षित।

अर्थात् स्मृति, प्रश्रब्धि, धर्मविचय, प्रीति व
वीर्य, समाधि, उपेक्षा धयागु बोधि अङ्गत।

ह्रसगूयागु अभ्यास यायगुयात हे किजा !
भावना धाःगु बांलाःगु सम्यक् सम्बुद्ध गौतमं ।

भिंगु विचार वा बानि रक्षा यानाः समाधिया
निमित्तयात नं रक्षा याय्गु खः अनुरक्षण ।

थुगु प्यताजि व्यायाम दय्काः छं यगू, हिं, कें हिंनू
गनाः वंसां मनूतय्गु जत्नं बलं पराक्रमं

गुगु खः प्राप्य जि वैत प्राप्त मयाय् मखू धकाः
ततःचकं कुतःयाय्गु सम्यक् व्यायाम खः किजा ।

सम्यक् स्मृतिया अर्थ अति बांलाक पाय्छिक
चाय्काः च्वन्यगु खः नन्द, दकसिबे थ्व माःगु नं ।

चाय्काः वा होस बांलाक दय्काः न्ह्यागुं मनंनिस्यं
याःसा ज्या गबलें नन्द ! स्यनिमखु भिं हे भिंनि ।

भिंगु ज्या यायफै आपा मभिं ज्या तोत्य नं फइ
उकिं ज्या याय्बले मुख्य सम्यक स्मृति दय्क्यमाः ।

आः भीसं छुछु चाय्काः वा स्मृति दय्काः चवना च्वन्य
माःगु खः न्यो थ्व प्यंगू दु सम्यक् ध्यान तयाः बुल्हुं ।

थःगु सह कतःयागु शरीरया छगू छगू
खें नं बांलाक चाय्काः वा मनं खंकाःलि पाय्छिक

ज्ञानवान जुयाः नित्य प्रयत्नशील नं जुयाः
दौर्मनस्य अहंकार लोभ तोत्यगु खः छगू ।

वेदना धैगु दुःख व सुख ताइगुयात हे
खांलाक चायका: ज्ञानवान प्रयत्नशील नं

जुयाः लोभ अहंकार दौर्मनस्यादियात छुं
मदय्‌कालि अनासक्त जुयाः च्वन्यगु खः निगू ।

चित्तया प्रति नं चाय्‌का: नित्य प्रयत्नशील व
ज्ञानवान् जुस्य लोभादि तोताः च्वन्यगु खः स्वता।

मानसिक अवस्था वा मनोविषय धर्म नं
खांलाक चायका: ज्ञानवान प्रयत्नशील नं

जुयाः लोभ अहंकार दौर्मनस्यत ब्याक हे
तोताः जुयालि स्वच्छन्द च्वनाच्वन्यगु खः प्यता।

थ्व प्यंगूयां दु नां नन्द ! कायानुपस्सना तथा
वेदना अनुपस्सना तथा चित्तानुपस्सना

धम्मानुपस्सना धैगु धका खांलाक ल्वय्‌क हे
व फुकेसित धाः प्यंगू सतिपट्ठान नं किजा ।

थ्व प्यंगू सतिपट्ठान याइपिनि कुतः स्वयाः
भचा लिपा भचा ह्नापा शुद्ध अर्हत ज्वी किजा ।

व सम्यक् स्मृतिया मुख्य थुलि हे जक नं मखु
न्ह्यागगुं ज्याय्‌सं व हे सम्यक् स्मृतिमा: दय्‌क्य न्ह्याह्मस्यां ।

आयुष्मान् नन्द, आः थ्वीक सम्यक्‌समाधि धैगु न्ह्यो
चित्त एकाग्रतायात धाइगु खः समाधि ह्नां ।

प्यगुलि सतिपट्ठान समाधिया निमित्त खः
प्यंगू सम्यक व्यायाम खः सामग्री समाधिया ।

व हे तुं प्यंगुलि धर्मयात सेवन यायगु
भावना यायूगुया नाम खः ह्लां समाधि भावना ।

धर्म सेवन भावना धाःगु न्यो आः मनंनिस्यं
भिंगु बाह्निह्ल इन्द्रिय सुसंयतह्ल हाकनं

स्मृति दुह्ल जुयाः नित्य च्वन्यगु भिंगु स्थानस
अनासक्त जुयाः नित्य श्रद्धां ब्यूगु फ्वनाः हयाः

भिक्षा नयाः भचा जायूव गुगु एकान्त स्थानस
वज्रासने च्वनाः थीरं तप्यंक ह्ल तयाः फिजा !

चित्तं लोभ व तं तोताः प्राणीतयूत दयाः तयाः
सत् मैत्री भावना यानाः च्वन्यगु शान्ति पूर्वक ।

जुयाः आलोक संज्ञी थः अलसि नं मचास्य छुं
च्वन्यगु बृद्धि नं यानाः स्मृति व ज्ञान पार्छिक ।

चित्त थातं तयाः हानं पश्चाताप छ्वया छ्वय
अति भिंभिंगु खेँ शंका तोताः च्वन्यगु ध्यानस

चित्तयागु उपक्लेश प्रज्ञा दुर्बल याइगु
नीवरणत न्यागू व काम वितर्क धाक व

पाप विचार तोताः च्वँन्यगु प्रथम ध्यानस
उकी एकान्तवासैगु प्रीति व सुख दै फिजा !

उकी शंका व क्रोधान्ध कामच्छन्द व आलसि
चायूगु, औधत्य कौकृत्य धँगु दैमखु हां किजा !
वितर्क व विचाः प्रीति सुखया नाप चित्तया
एकाग्रता व ध्याने दै किजा न्यो मेगु हाकनं

वितर्क व विचाःतयूगु उपशमन ज्वीव हे
प्रसन्नता एकाग्रगु दुतीय ध्यानसं ध्यनि ।
उकी दैमखु वितर्क दैमखु हां विचार नं
दै केवल समाधिं हे दैगु सुख व प्रीतित ।

हाकनं व सुखं प्रीतिं विरक्त जुस्य ज्ञान वं
स्मृतिवान जुयाः थःगु म्हं सुख तायूगुली ध्यनि ।
अथवा भक्त तृतीय ध्यानसं प्राप्त जूवनि
अले सुखी उपेक्षावान् स्मृतिवान् ज्वी अवश्य हे ।
अले सुख व दुःखैगु प्रहाणं सौमनस्य व
दौर्मनस्य फुनाः दैगु चतुर्थ ध्यान प्राप्त ज्वी ।
उकी सुख व दुःखैगु न हे दैमखु हां किजा
दै केवल उपेक्षाया स्मृतिया परिशुद्धता ।
थथ्य प्रथम ध्यानैत दुतीय ध्यानयात नं
तृयीय ध्यान नापं हे चतुर्थ ध्यानयात नं
प्राप्त यानालि संस्कार, संज्ञा, रूप व वेदना,
विज्ञान आदि धर्मैत अनित्य, दुःख रोग व

कं, भ्राः, ग्यानापुगु, कै, पीडा व पर, पाप व
नाश ज्वीगु तथा शून्य अनात्म धैगु थ्वीक्यगु ।

अले थःगु मनयात व धर्मे मछ्वस्यं बलं
शान्त निरोध स्वरूप निर्वाण पाख्य छ्वेगु हां ।

छुं जुया मफुतसानं लिपतस अयोनिज
देव जुयालि अनंतुं जुइ निर्वाण अःपुक ।

हानं न्यो नन्द ! च्वे, क्वे व प्यख्यंयागु समस्त हे
लोकया उपरे श्रेष्ठ निर्वैर व महान् तथा

निष्क्रोध व दयावान मैत्री चित्तह्म हाकनं
उपेक्षा, मुदितायुक्त चित्तह्म ज्वीग हे किजा !

फुकाः प्रतिघ संज्ञानं रूप सज्ञा पुलाः लिपा
छ्वया नानात्व संज्ञा नं "आकाशानन्त" खः धकाः

आकाशानन्त्यायतन प्राप्त यानालि अःपुक
यायूगु प्राप्त व नं पुलाः विज्ञानानंत्यायतन

वयात नं पुलाः दैगु आकिञ्चन्यायतन
यात नं प्राप्त यानालि च्वन्यगु नन्द ! ध्यानस ।

च्वन्यगु हाकनं रूप, संज्ञादि दुःख शून्य व
अनात्मादि धकाः चित्त छ्वयाः निर्वाण पाख्य हे ।

छुं जुयाः मफुतसानं लिपतस अयोनिज
देव जुयालि अनंतुं जुइ निर्वाण अःपुक ।

आकिञ्चन्यायतन न पुला: वनालि अ:पुक
नैवसंज्ञानासंज्ञायतनस थ्यनि अ:पुक।

व नं पुलालि संज्ञाया अनुभूति-निरोध नं
प्राप्त याना: किजा नन्द ! ध्याने चवन्यगु अ:पुक।

भवादी वा छुकीसं हे इच्छा मयास्य लोकस
"जि" व "जिगु" धका: छुं हे ग्रहण हे मयायव

ज्वी परिताप विध्वंस, परिताप मद‍्यूत्र ला
दै अनुत्तर निर्वाण ल्यं हे मद‍्यूक यायूगु छुं।

गुगु निर्वाण तृष्णा व लोभ व मोह, द्वेष व
शोक सम्पूर्ण हे दु:खया। निरोध स्वरूप ख:।

थ्व 'जि' 'ख: थ्व जि' 'जि ज्वी' व 'जि ज्वी मखु' 'जि रूपि ज्वी'
'जि अरूपी ज्वी' 'जि संज्ञी ज्वी' 'असंज्ञी जि ज्वी' धका

माने यायगु हे रोग, कं व कै ख: व हे फुक
मान्यताया निरोधं धा: वयात 'मुनि शान्त' हां,

नन्द ! शान्तमुनि ज्वीव न जन्म वा न जीवन
न मरण न इच्छा वा चंचलता धयागु दै।

थ्व फुक धर्मयायेगु "ज्ञानी स्वामी गुणी" धका:
धायूक्यत मखु, सत्कार, प्रशंसा याक्ययात नं।

नन्द ! उद्देश्य चित्तया अचलगु विमुक्ति ख:
व हे सार व हे मोक्ष, शान्त निर्वाण नं व हे।

बयात हे थ्व खः मा:गु आर्यअष्टाङ्ग मार्ग हां
गुगु तथागतं लोक हितया निति कंगु खः
दँ नन्द तोति प्रमाद जु अप्रमत्त याकनं
मलाक्व ताप कायमालि ब:क्व त्रिरत्नयाक्य हे ।

छुँ मदु बैंगले संन्या: मा:-हीका: च्वंह्म भौ सम
सार मदुगुया निम्ति शोक-मा: तोति हीक्यगु ।
अज्यागु आस्रवत्रय, संस्कार हीन, शान्त व
तृष्णा हीनगु निर्वाणयात तोता: छ कां जुया:

शोकया जंगले च्वा:गु गयज्यूधाय् जिं किजा ! थनी
छर्लङ्ग हे अनात्मादि धयागु खंक खंक नं ।
स्कान्ध्य छुना: बियेफै हां के च्वंह्म वय फयूक्य मा:,
साल्य नं फै विप: बिया: वैम्हं ला: ज्वन्य फयूक्य मा: ।

उकीं छं सुन्दरीयागु निर्तिंयायगु शोकत
तोता: जिं धैगु हे ध्यान या:हुँ शिचुगु थाय् ल्यया:"

मैत्रेय महा पण्डितजु कना: धर्मया मर्म
वन आथारामे लिहाँ सिधयूक्यत द्विवसकर्म,
किन्तु भगवती गौतमीया सुन्दर प्रिय पुत्र
च्वंच्वन अन हे तुं ज्वना: व हे प्रेमया सूत्र ।

गुंगूगु सर्ग सिधल

कपिलवस्तुं श्रावस्ती

छु नुगःया सिंहासने सुन्दरी विराज मान
याकाः च्वंह्म कलाःगुलुं छूवैला धर्मे ध्यान !

ह्वाँ, ह्वाँ वंगु मिखा व हे नुगः ख्वःगुया चिंह्
सीदयूक दनाः नन्द् वल त्वेकाः जक घ्यो दन्न ।

परिमित शाक्यराज थनाः अपरिमित अटल विमल
व्यापक धर्मराज्य स्वनाः यानाः मैत्री सबल

थः नं शाक्यराज मजुस्य जुयाः सद्धर्मराज
लोक सेवा व त्यागया क्यनाः आदर्श तेज

भविष्यया इतिहासया पण्डितपिनिगु च्वबःत
जेक च्वःसां मगाक थः थःत्व क्यनाः जगयात

कपिलवस्तु तोताः थनी श्रावस्तीया निंति
चस्पोल मुनिराज वन्यगु जुयाः च्वंबले स्मृक्ति

नन्द वःगु खन्यवं अपिं मुन "आः नुँ" धकाः ब्याक्कः,
विज्यात चस्पो संघ लिस्य चर्वाकाः पापत धाक ।

किन्तु कलाःगुलु नन्दया नुगःघाले कंहाल
खात ह्म थरथर अल्य मिखां ख्वबि नं धरधर हाल ।

वयात प्रेमैगु खिपतं लिफः स्वक्यत नं साल
तर लज्ज्या बल्लाःगुलिं लिफः मस्वस्य वन्य माल ।

ल्यून्यं नं साल्यगु गनं तोतू धकाः वयात
उकिं हे वन्यगु प्यानुयाः फुक स्वयाः लिपा लात ।

लिपा सां वनाः च्वंग्वले व्याक वयाः छह्म भाजु
नन्दैत पनाः धाल लें— "बिज्याःगुलिं भन्तेजु !

विरहं गंसिह्म सुन्दरी 'वलिस्य हे वन्य' धकालि
लायूकू तोताः वल पिहाँ थ्व विराग म्य हाला लि–

'जिमि योह्म व सुन्दर नन्द लिनाः
वन्य प्रेम–सुमुद्रस लाल कयाः,
थुगु राजसि वस्त्रत च्वीक्य छ्वयाः
वन्य याउँक चीवर वस्त्र पुनाः ।

सुगतं गुगु सौगत संघ स्वनाः
शरणागत लोक गुकी दुकयाः
च्वन दुःख फुकाः बियमाल धकाः
जि उकी वन्य थौं गुलुगात ज्वनाः ।
थ्व उमंग पपू श्यन्यवं अन हे
जुइ च्वयूत स्वतन्त्र व स्वच्छ सखे !
थुगु जीवन कंटक नं अन हे
श्यन्यवं फइ धर्म–चुपि ध्यन्य रे ।

बिरहाग्नि थ्व शीतल शील कया:
अति सीच्चुक स्याय जि दान्त जुया:।

जिगु चित्तस जूगु थ्व पातक-घा:
प्रियया पदधू जक लंक्य तया:।

थुगु राजकुले भव-वैभवया
सुख पूर्णगु जीवनया ह्नि छ्वया:

सिय नं जि मयो सुरवाद्य तथा
रसपूर्ण मनोहर गीत न्यना:।

बरु घोर दिपे अथवा फल्यचाय्
अन नं मदुसा घनघोर गुँया

दथु बा सिथया बँस चित्त चिना:
सिय नन्दजु अर्हत जूगु न्यना:।'

तर वेकःया योह्म हे श्री शीलप्रभा मैजु
'गना: महय् मखु जि' धका: वःगु दु ह्रां भन्तेजु!"

धका: विरहिनी सुन्दरीयागु व सः कंवःह्म
वन लिफः तुं स्वया: लिहाँ सुन्दर ख्वयका: ख्वःह्म।

अवले नन्दजुया नुग: छु जुल ज्वी व धाय् थाकु
वन मुनिपिं लिस्य भोल्छुना: ख्वबि पना: छिना: वाकु।

व वं ब्राह्मनपिनिगु छगू ग्रामे थ्यन मुनिपुञ्ज
अनैपिसं वाय् बिल अमित याय धका: सत्संग।

चान्हे फुक शान्तं च्वना: सुथे ज्वीव ब्राह्मणत
" ब्राह्मण जाती थ्व जिमिसं याय्माःगु छु ? हे सुगत ! "
धका: धया: न्ह्यो न्ह्यो वया: च्वन याना करबद्ध
अल्य भगवानं धर्म कन थय् यास्य पद्य बद्ध—

" जातं ब्राह्मण दै गनं, दुगु थ्व जा देहाभिमानं जक
जातंला सकलें ख हे खत मनू जाती धका: नां छगू
धा: भ्री ह्ला:, तुति, प्त्रा:, ह्म, ह्नाय्, म्हुतु तथा ह्नाय्पं, मिखादिं छगू
जातीं ज्वी मखु भिन्न केवल थ्व ला ज्याया:गुया नां जक।
गय् ज्यां ज्यामि, नक:मि, ज्यापु, पसल्या, नाय्, च्यामि, सापू जुइ
गय् ज्यूज्यूगु सिबे मया:ह्म जुजु ज्वी सारा प्रजायागु खें
अय् हे पाप मदय्‌व ब्राह्मण जुई लोकोपकारी जुया:
पो नं ब्राह्मण ज्वीफु कर्म भिन्यवं पो ज्वी मभिं ब्राह्मण । "
शास्ताया थुलि सार शासन न्यना: संतुष्ट सारा जुया:
बुद्धोपासक ज्वी धका: जुल फुकं दम्भी ब्रम्हू ज्वी सिबे।
सा:सा: भिंगु नसा नका: छ्वय धका: घासा अपा: ता तया:
आल: याकल तिंह्निने सुगतया नापं तया: संघपिं ।
आल: याय् धुन्यवं "उपासक छिपिं जाना: च्वँ थ:थ:" धका:
पाली न्ह्याकल मेगु गामस मनू दोंका लँ च्वंपि दु थाय्!
लेँ लेँ नं उपदेशया ति त्वनका: उद्धार याना: मनू
ई ज्वीयं च्वन ज्यापु भाजुपिनि गां थेंका: फुकं संघपिं।

सेवा याःवल संघ वःगु सियवं गां छिं वनाः चच्छित
चोत्वीवं सकलें मुनाः 'शरणका पापी जिपिं ज्यापुत,
हेला याक्यत ज्यापु जन्म जुवपिं, उद्धार यानाः बिव"
धाधां वःगु न्यनाः मुनिं थव क्विजां सद्देशना याकल।

नन्दं धर्म धकाः धयागु गृह हे त्यागी जुयाः जूपिनि
निंतिं हे जक खै गनं धइगु थः चित्तं खनाः धाल थय्—

"हे पासा, छिमिसं छु पाप कृषिज्याय् यानागु बांलाक कँ
पापो गय्. जुइ ज्या वुँयागु जक हे यानागु जूसा, छिपिं!
खः राजा जिमि बौ बुंज्याय् मनतयाः याःज्वीह्म शुद्धोदन
पापीला व मजू छिपिं जक छु खे" पापी धकाः धैजुया?
बौ शुद्धोदन वा छिपिं अथ्य धकाः निष्पाप नं धाय गय्.
दं आपा ह्म अवश्य निमंल नुगः जूपिं स्वयाः पाप ला'।

अयसां मेगु समाजयागु तुलनाय् खः ज्यापु हे उत्तम
हेला याःगु फुकेसिनं छिमित खः ज्यापुं जि खः ज्यापु हे
धाय्काः ज्वी मययाः, मयेगु छु दु धाः अयूज्वी मज्यू ह्नां छिपिं
मां, बौ, भाय् , जुजु, जात, धर्म मयया वय्वं धका पाप ज्वी।
कःह्यों भाःप्यगु ज्यापुपिन्त त्वलताः खः अन्नदाता धकाः
याय्माः न्याय स्वयालि लोक फुकस्यां सत्कार लय्तायक।
याःसा हे जक ज्वी समाजत सुखी, गय्ज्वी मयाःसा सुखी
धात्थें उत्तम खः छिपिं, अथ्य धकाः मेपिं कह्यों धाय्मज्यू।

दुःखीतयत मस्वेव दुःख लिस्य ल्वे ज्वी बृद्धि भाःपा मनं
थःथःले फुफुम्हेसिनं फुफुगु ज्याय् या ग्वाह्लि, या दान नं ।
ल्वापुं प्वंक सुखं इले दुगु नयाः शान्तं समाजे ह्वनाः
थ.थः खे ँ जुजुयात म्वाक दुख नं ज्यू ज्वी मज्यू भाजुपिं ।

हेला यायगु वांछवयाः फुक्कसिनं सेवा मयाय् हे मज्यू
पापी नाप मजास्य भिं लिस्य सदां जानाः सुखी ज्वीगु सो ।

तापालं अति कष्ट ज्वीक वलसा याय्माः पुजा अस्त ह्वां
चीबाःद्यो व बहा तथाः बहि दुथाय् याय्माः सफा सुघर ।

ज्या हे उत्तम ज्यामि ज्यापुत, उकीं खः जूगु ह्वां उत्तम,
खः सर्वज्ञ उकीं बिज्याःगु छिमिथाय् बी माःगुलिं दर्शन ।

चीबाःद्यो व बहाः तथा बहि दुथाय् ज्यां लाय्व श्रद्धा तयाः
त्रीरत्नैगु वनाः अनन्य शरणे का पञ्चशीलादि नं

संसारे दुगु वस्तु नाप जुलसा सम्पूर्ण बैराग्य हे
ज्वीमाः भिक्षु विचार यास्य तर छुं आवेश वय्काः मखु ।

आःथौं जिं छिमि न्ह्योन्य धैगु जुलसां सारा समाजं थ्व हे
माने यायव न्ह्यागु ज्यात सनसां मुक्ता मदै हे मखु ।"

नन्दं अय् उपदेश ब्यूगु अमिसं श्रद्धां मने सोःथनाः
सारा ज्यापुपिसं "त्रिरत्न शरणं गच्छामि" धाधां सुखं

शर्णे वय् धुन्यवं उपासक जुयाः थः थःगु छ्येँ ल्याँ वन,
संघं गुक्तह्न बुद्ध नं वन अनं थःमाःगु थाय् थ्यंकयत ।

याकःकाय् सम भालपाः थव प्रजा दुःखी मञ्वीमा धकाः
थःहे मन्त्रि ब्वनाः पुरे व नगरे ग्रामे प्रजायात छुं
अन्याः जूगु दयाः अशान्ति जुलला गय् धैगु धन्दां सदा
चाःह्यू ज्वीह्म महान पूज्य जुजु थ्यं लें लाःगु ग्रामे पुरे
शास्ता संघ समेत शान्त व सुखी संसार सारा सदा
गय् ज्वी धैगु विषे किजा सह थमं यायां महा शासन
लोके नैतिक व्यावहारिक तथा सामाजिकाध्यात्मिक
हानं बौद्धिक आदि स्यंगु भिनकाः उद्धार यानाः ब्युब्यं
ब्याय् बा कर्मस शुद्धता व समता दयकाः भनू धाक हे
सन्मार्गे हय माःगुयात महस्यं जातैगु खें ल्वापु भं
यानाः दुर्वल जूगु मानव-सुका बल्लाक धर्म निलाः
श्रावस्ती थ्यन शान्ति पूर्वक फुकं सद्धर्म-ध्वाँय् ब्वयक्यन।
माहाराज प्रसेनजित् फुक प्रजा नापं सहर्ष सुनाः
दुःखीपिं अथवा अनाथ जनया प्वाथे सदा पिण्ड बा
जा, क्यें बीह्म व दान वीरह्म जुयाः श्री सौगतोपासक
माहाश्रेष्ठ अनाथपिण्डक धका नां दह्म नापं ब्वनाः
शास्तापिं लँ स्वयाः हयाः हिसि व भःभःधाःगु देशे दुन्य
यंकाः न्यंक सुचारुतां जिगिजिगिं छायूपागु ब्याक्कं बही
बाहाले सुख शान्ति पूर्वक बुल्हुं चाः हीकुहीकुं छगू
शान्ताकार विहार नं दुगु बने शान्ति बिज्याकाः चन।

थःथः चित्तस हर्षया अमृत वा गाकाः सुखं गद्गदं
श्रद्धां बुद्ध व धर्म संघ लुगले ध्यानं बिज्याकाः द्यनाः

ह्वापा लाक्क दनाः "फुकं वन्य नँवा" धाधां महाराज नं
मेपिं नाप व हे बने धरमया आशं वनाः फ्यो छुत।

संघं युक्तह्य बुद्ध नं सुथसिया यामे सुखं चाः हिलाः
पापं मुक्त थ्व लोक गय् जुइ धकाः बांलाक्क यानाः बिचाः

वैच्वंपिन्त बिज्यात दर्शन बियाः पापान्तकारी जुयाः।
लायूवं दर्सन बुद्धया सकसिनं थय् यात त्रीवन्दना—

"नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स,
नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स,
नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स।

इतिपिसो भगवा अरहं सम्मा सम्बुद्धो विज्जाचरण सम्पन्नो सुगतो लोकविदू अनुत्तरो पुरिसदम्म सारथी सत्था देव मनुस्सानं बुद्धो भगवा' ति।

नमो तस्स सम्मा सम्बुद्धस्स

स्वाक्खातो भगवतो धम्मो सन्दिट्ठिको अकालिको एहि पस्सिको ओपनेयिको पच्चत्तं वेदितब्बो विञ्ञूही' ति।

नमोतस्स नियानिकस्स धम्मस्स।

सुपटि पन्नो भगवतो सावकसंघो उजुपटि पन्नो भगवतो

सावक संघो, ञायपटि न्नो भगवतो सावक संघो, सामीचिपटिपन्नो भगवतो सावक संघो यदिदं चत्तारि पुरिस युगानि अट्ठपुरिस पुग्गला एस भगवतो सावक संघो आहुनेय्यो पाहुनेय्यो दक्खिनेय्यो अञ्जलि करणीयो अनुत्तरं पुञ्ञक्खेत्तं लोकस्सा' ति।

नमो तस्स अट्ठारिय पुग्गल महासंघस्स।

बुद्धं शरणं गच्छामि धम्मं सरणं गच्छामि संघं सरणं गच्छामि
बुद्धंसरणं गच्छामि धम्मं सरणं गच्छामि संघं सरणं गच्छामि
बुद्धं सरणं गच्छामि धम्मं सरणं गच्छामि संघं सरणं गच्छामि"

लोकं याःगु वन्दना सिधयवं थः हे किजायात व बुद्धं लौकिक धर्म कंकल "कँका" धाधां वया ख्वाः स्वयाः।

नन्दं थःगु मनोविकार अथया तोताः कलाःया विचाः ह्यापां न्यंकल देश पूज्य जुजुया कर्तव्य वा धर्म थथ्—

"स्वः वा राज्य प्रजा व देश जिगु हे भालाय् धकाः उन्नति याय्माः याक्यत शक्ति दान बियमाः सारा प्रजायात नं राज्ये उन्नति जूह्म भिंह्म जुजुया सुं शत्रु ल्यं दै मखु विश्वे कीर्ति यशादि वर्द्धन जुयाः क्लेशादि नं फ्वी बया।

भिंपिं भिंक्यगु पूर्ण साहस बियाः, दंडं मुल्ह्याः भिंक्यगु देया शक्ति व थःगु शक्ति छपु हे ज्वीमाः खिपःथ्यं सदा

ब्याकं नाप मजाय्व ला जुइ सदां राजा जकं नाश ह्वं थःथःले च्वन्यवं मजास्य जुइ ह्वं भं नाश आपामछि।

थय् जिं धैगु मने थनाः जुजुपिसं थःहे मचा भालापा
शक्ति फक्क प्रजा सुसंगठन या योसा सुखी ज्वीगु नं।

दयकाः का पुरुषार्थ ग्यायूगु त्वलताः तोताः प्रजा ख्यायूगु नं,
खः हां खः जुजु देशया नुगल हे सम्पूर्ण संचालक।

स्वीतं हायूकय मज्यू त्रियाः दुःख सदां सुं कर्मचारीपिसं
राजा नाप प्रजा सदां भिनिगु हे ज्या यायूगु माना नयाः

अन्याः यागु छ्यँ ले त्यलाः थव बलं न्याः हे थकाय् माः जगे
थःथः भापि प्रजा, हनं जुजु पिता हे भापि माना नयाः।

सारा शिक्षित सभ्य यायत कुतः विद्वान्पिसं याय माः
नाना नीति य शास्त्र लेख कवितां यायेगु देशोन्नत,

थःथः ल्वापु मज्वीगु मेल जक हे ज्वीज्वीगु याय् माः कुतः
मयार्दा तयमाः सदा फुकसिनं विद्वान वगैंत नं।

आपा भ्वे व नखः चखःत दयकाः तैतय् मज्यू दुःख ज्वी
या कां खू धुसिपिन्त च्यो सम जुयाः सेवा धनं वा बलं

पूजा यायगु थकालिपिन्त फुकस्यां ज्वी धर्म रक्षा थुकिं
राजा देश व धर्म निम्ति सततं पायूमाः सदा प्राण हे।

थः मस्तयूत अने अने वल धकाः मांबौपिसं ख्याय् मज्यू
थः मस्तय् मनयागु साहस फुनाः ज्योज्वी हनं ग्याफर।

याय् माः शिक्षित वीर मस्त सततं खः हाय् अपिं देशया।
बाहाः चैत्य व ऐतिहासिक गुगुं चिंयायगु रक्षा सदा,

देशे रोग मदयक्यमाः अति कुतः यानाव वैद्य सदा,
व्यापारी व धनीपिसं गबल्यसं दुःखी मयायूमाः प्रजा,
ज्या हे यायगु ज्यामि वर्गपिसनं उत्साह द्यूकाः अपा
थःथः ज्या गुबलें कह्यों खन्य मज्यू ज्या हे जगे उत्तम,

मंका ज्या अति ज्यूगु खः फुकसितं ज्यू ह्वां व्वला ज्या भन,
लोके ज्यापुपिसं पिकाःगु थिति खः ह्वापां प्रजा भिंक्यत।

यायूमाः ज्यासि फुकेसिनं थ्व थिति हे खः तःच्वकं ज्यूगु नं
ज्वी देशोन्नति नं थुकीं अधिक हे दै एकता नं थुकीं।

न्हू न्हू ज्या पिकयाः सदा जगतया भिं यायमाः मानवं
ज्यांय् हे द्यूकि कुतः मज्यू अलसि ज्वी सीहे मयोसा दुख

ज्यां हे लोक थुलं च्वनाः च्वन सदां ज्या हे उकीं उत्तम
योसा छुं जुयमाःगु तोत्य मत्य ज्या द्यो धाक च्वयो जू वइ।

ज्या याः याःगु स्यनाः सदा च्वन धकाः भाग्यैत पाः यायगु
तोताः धैर्य ति कर्म हे बल कयाः छुं द्वंगु द्यूमाः धकाः

द्वंकाः हे जक ज्या सदां स्यनिगु ह्वां गय् ज्या मद्वंकं स्यनि!
प्रारब्धं व स्यनाः च्वनाव च्वनसा या तःच्वकं भं कुतः।

प्रारब्धैत फु त्याक्य पूर्ण जतनं आः हे मत्यासां छन्हु,
ज्यां जतनं व बलं मब्वीगु मदु छुं माः धैर्य पासा जक।

सह्वा यायगु ल्वापु ख्यापु त्वलताः उद्योग याय्माः धकाः
थःपिं सभ्य सुखी सुशिक्षित जुयाः शिक्षा ब्यु मेपिन्त नं

"ज्याला बीत तुगःचु स्याः अधिक हे, वाः स्याः कव्वी धायत
गय् याय् भाजु" धकाः खवयाः जक च्वनाः च्वंपित संसारस
छुं हे दै मखु सार भार जकव्वी लोके अज्यापिं मनू,
तस्मात् ज्वीगु धनी बली फुक यिषे विद्वान ज्यानीह्म नं
कौटिल्यं फल बी छकोः तर लिपा क्यंके उकीं थःत हे।
याय् हे माःगु उकीं प्रचार जगते मैत्री तथा शान्ति हे
लोके धर्म मदयूव शील मदयाः पापी मुल्ह्याः ज्वी मनू,
धर्मे माः तर शुद्धता व समता मोहादिया शून्यता।
बुद्धं ल्वापु व द्वेष, तं फुक्य धकाः खः कंगु सद्धर्म थ्व
मुल्ह्याः ल्वापुखिचात दयूक्यत मखू संसार भिं यायूत खः
बुद्धं नातिकुती दुनाः चिकिधनाः कयूकयू कुनाः हूँ मधाः
तःधं ज्वीत व यायूत चायूकि लँ उकीं भेदादि तंकाः फुक।
मेलं भेद मदयूक लोक जनपिं सम्बुद्ध वा संघया
यानाः सङ्गत बौद्ध धर्मस च्वनाः थःनं हुँ बुद्धै पदे,
त्यागी हे जुय म्वाः गृहस्थ जननं ज्वी फै बुल्हुं बुद्ध हां,
तस्मात् वयूगु त्रिरत्नया शरण हे श्रद्धा थनाः चित्तस
सम्यक् त्याग मदयूक भिक्षु गुवलें जू ज्वी मज्यू च्वाक हां
आवेशे अथवा सुयां लगलगे सुं हे गृहस्थी जनं।
प्रेमी ग्याफर वा मुल्ह्याः अलसितयू निंतिं थ्व चर्या मखु,
त्यागी धीर व वीर ज्ञान दुपिसं यायूमाःगु चर्या थ्व खः"

धाय् धुंका: थुलि वं मिसापिनि विषे धाय् त्योंगु छुं धाय् मफु, शास्ता नं अल्य धाल– "मिस्त मखु ह्वां भोगादि यायूपिं जक, छ्येँ भ्वातिं जक यायत नं मखु अपिं भीथ्यं अपिं नं धका: यायूसा: शिक्षित मिस्त नं अल्य धका: सम्पूर्णज्वी शिक्षित।"

बुद्धं भिंगु कनालि धर्मंत अपा "क्षत्री व पो: ब्राह्मण, कौ, नौ च्यामि व श्रेष्ठ आदि सकलें त:धं व चीधं धका: ल्वाना:ज्वी मत्य नित्य बानि भिनका: त:धंजु ज्य:चकं" धका: छत्थुं हे भवपार ज्वीगु कन थय् बुद्धं महा मन्त्र थ्व—

"सब्ब पापस्स अकरणं कुसलस्स उप सम्पदा
सचित्त परियो दपनं एतं बुद्धान सासनं।"

सिधयूव बुद्ध व नन्दया उपदेश, मनू निनिगु
याक: काय तना: लिपा ल्वीवं मां बौपिनिगु
नुगले गथ्य जक ज्वीगु ख: अथ्य हे न्योंव:पिनिगु
चित्ते ज्वीका: वन लिहाँ छ्येँ हे थ:थ:पिनिगु।

भिगूगु सर्ग सिधल।

स्वर्ग पाख्य

खः पूण्यभूमि मगध देः संसारे अति पुज्य
खः थ्व सभ्यताया धुकू श्रावस्ती नं मूख्य ।

बुद्ध धर्म संघ अथवा त्रिरत्न दुगुलिं भव्य
श्रावस्ती थौं च्वन जुयाः परम दिव्याति दिव्य

किन्तु नन्दया ख्वाल ख्यूँ व देशयात मल्वेक
कलाः लुमंकाः छ्थुछ्थुं ज्वीगु व वेँपह वयूक ।

नर, नरेन्द्र, योगी तथा द्यो, महाद्यो, महर्षि
राजर्षि व ऋषि, मुनि तथा देवर्षि व ब्रह्मर्षि–

पिसनं दर्शन यायूत हे दुर्लभह्म जिनं "नन्द
सुन्दरी लुमंकाः ख्वयाः च्वन" धैगु शोकशब्द

न्यनाः सःतक्य छ्वयाः बुल्हुं न्यन थयू "खः प्रिय भ्रात !
कलाः लुमंकाः जक ख्वयाः च्वंच्वन छ धाःगु वाद ?"

नाप दुसा ध्यन ह्यामि नं मछ्यालिगु न्ह्यसःयागु
श्री नन्दं बिल थयू लिसः लज्जा बिस्यु ज्वी माःगु–

"जनपदकल्यानी कलाः मैजु सुन्दरीयात
मनया दभुली सर्वदा प्याखं ह्वीकाः साप

चीवर थ्व पुनां पाप हे लाय् योगु खनाः भ्रात !
भ्रायूबुक पियाः च्वनागु खः गृहस्थ ज्वीगु प्रभात"
अल्य थ्वया कलाःयाक्य गुलि दै–धका–प्रेम शुद्ध
किजा ब्वनाः स्वर्ग–लँ लिनाः वन सम्यकसम्बुद्ध ।

स्वीक छ्यो"हे यात नं तप जुगजुगांतक च्वापुगं
थः कलाः प्रिय मैजु जलनिधि नाप लाय् मखनाः सदां

धरधरं ख्वबि हाःगुलिं खितिखाति स्वीकाः च्वंह्म थ्व
स्वच्छ सुन्दर दिव्य द्युतिमय न्ह्याइपुगु गुँ प्रदेशस

शान्त साम्य व सार्वभौमिक बौद्ध धर्म थकायूत व
थः किजाया विरहयाः ल्वे लायूक्यत किजा नं ब्वनाः

वःह्म भगवान् धर्म सम्राट् धर्मया ध्वाँय् फरफरं
ब्वयूकु ब्वयूकुं वीर गुंमिपिं धीर यायां थ्यन सुखं।

अन दु बन्याःतयूगु पसले मदुगु वासः ब्वति छ्पाः,
अन फबज्ञाःतयूगु पसले मदुगु नं दु सिसाबुसा,

अन्न दु भ्रंगः गलस मदुपिं माक भ्रंगः यक हे,
पशुत नं अन पशु गले मदुपिं दु आपा ज्वीक हे।

क्यबस गथुतयू मदुगु स्वां नं अन दु आपा मखु भचा
मदुगु विश्वे अन्न वनस्पति माक हे दु अने अने

नीगु साःगु व बीगु बल नं यक दु नसा नयूत नं
दु लुँ वहः ह्मः छ्न सिजः नं ताकुचा स्यूबा सम।

अन आपालं रत्न दु तबःतयूत हे भावागु नं
यचुगु व सिचुगु नीँगु लः, फय् अन दु जः नं गाक्क हे।
नाग बिलिबिलि काःगु खुसित दु मार्ग नं दु अज्यागु हे,
बोधिज्ञानी सिद्ध ध्यानीपिनिमु निम्ति दु पाकु नं।

हिसि व भःभः धायूक सुन्दर जूगुलिं प्रकृतिं अन
दयूकुगु धुकू थःगु प्याखंया ज्वलं तैतयूत हे
मैजु प्रकृति बुद्ध भगवान् नन्द नं ल्यूल्यू तयाः
वःगु खन्यवं थःगु सम्पद धाक छायाः बिल तुती।

किन्तु बुद्धं थि जक न थियाः गुँमि फुकेसित शुद्धतां
धर्म नीतित दान यायां न्ह्याःवन अनं च्वे स्वयाः

खुसि व धः, घां, व्यासि, तं, पाः, ख्यो व भांज्यां, द्वँ च्वँ पुलाः
थ्यन न्निम्हं अति सभ्य संस्कृत ग्राम छगुली फयूक म्हं।

ग्राम वासी फुकसिनं हे "धन्य भाग्य थ्व जिमि" धकाः
बुद्ध यंकाः छिगु बहिली त्यानु लंकयत तय् यनाः
धर्म न्यन, न्यन्य धुन्यव भगवान् बुद्धया शरणे वयाः
वास गांथाकुलिह्मस्या छ्यूयेँ अधिक लयूतातां बिल।

गांछि नुगले बुद्ध भगवान् ध्यान यानाः द्यों वन,
किन्तु थाकुलिया नकिंम्हं भ्वे नकाः जक छ्वयू धकाः
भ्वे ज्वलं माःमी जुजुं हे चच्छि बित नं ख्येँ छगः
मदुगुलिं निह्म स्ह्मायूपिसं सुथ ज्वीव त्याःवन ख्येँ गनं।

किन्तु थौं हे ख्येँ गनं नं त्वीक्य मफया: निह्मसिनं थ:गु नकतिनि जास्य जक वै च्वंगु जोवनयागु ति

ब्वै थ्य च्वंगु व सुन्दर न्यता: कोमलगु ह्लाते दिका: केवल छ्ग: ख्येँ लुसंका: खसुमय पुखू स्वैच्वन।

स्वयूबले जक खसु पुखू थ्यं च्वंगु व स्थलं ख्येँ सम त्वीक सूर्यो खन्य दया जक व:गु च्वेच्वे व:लिस्य

थ्याक हे बाबूगु ख्ये ँओ थ्यं जुया: वल यैपुक, अल्य क्यहे ँम्हं अधिक भावावेश ज्वीका: धाल थय्—

"योता ! खंला हुंकन ख्ये ँओ
नकतिनि जक हे छूगु व ख्वा:व:
का:वन्य ला खंला हा हे व:
बांलाक जिके लालकाय्गु व:"

थुलि धया: अति वेग पूर्वक गु क्व्वाय छु त्यंबले ल्यास्यह्म तता ल्यास्यचाह्म व हिसि व श्री दुह्म मैंचित

"यो क्यहे ँ मैं छं छु धैगु थ्व वों जकं जुलला" धका काल साला: थ:गु ह्लातं वैगु कोमल ह्ला: ज्वना:।

"हाइ योता, हाइ योता ख: व ख्ये ँओ" जक धका: जास्य भन भन व:गु श्रद्धा जायूकु जायूकुं भक्तह्म

मै क्यहे ँ नं ह्ला: तताया कस्सिक ज्वना: शुद्धतां च्वे छ्वया: क्यल्यहे ँ मिखा नं मन्दमन्दं धाल थय्—

"नापं व्वःपिं पाहाँतय्‌त
मक्षाल्य म्वाःला नितजि याय्‌त
सौगतया भी म्हायूपिं व्वीत
स्थायूमाः हापां नितजि भाव"

अल्य तताम्हं "न्ह्याग्गु जूसां स्वाल मामं माःगु दै ल्वीक्थ मफुत छुयाय भीसं वन्यनु छ्‌ये" है सै" धका भति सुपाचं क्यूह्म सुद्धों थ्यं निम्हेस्यां ख्वाः तयाः वन लिहाँ छ्‌ये खेंद प्याखं हीकु हीकुं चित्तस।

किन्तु यैपुक ख्ये निब्वेसं खन्यव निह्मस्यां ख्वाः ह्मल खन्यव तिमिला गय् उफोस्वां हैगु खः मुसु मुसु कयाः। किन्तु मखनाः अमित अमिसं ब्वाक बहिली सोवनं धर्म न्यंकाः च्वंगु खन्यवं फ्यतुत श्रद्धां अन अपिं। जाय्‌व भति छुं दन तथागत "धर्म थूपिं दत" धका बुद्धज्योतिं अमृत पिकयाः धुन्यव ई नं फुकसितं वन थकालिं ब्यूगु भोजन याय्‌त निह्म अति शुद्धपिं। भ्वेब्व गुलुपाते तयाःनल गुँमि उपासक तायूक ले, अल्य अनं वन च्वे स्वया है देछि यानाः सौगत वज्रधरया नन्दन क्यबं ध्वे मफुगु ग्वीँ जिगिजिगिं थीह्म जिनवर थःकिजा लिस्य आर्य अष्टाङ्गिक लँ व आर्य सत्यत प्यंगुलिं हे फुकसितं थ्वीक्‌यत कँकं

तं छगू पुलथवं थ्यन अपिं हिसिं दुगु छगू न्यासिचाय्।
अन दु भ्वच्चाचिंगु तिँव्वया सत्तिकं दुरुलवहँः छगः

दशबल उकी नन्द नापं फ्यतुत त्यानुगु लंक्यत।
खन्यदु च्वापुगुँया किकिंपा छूह्म हाकुगुँ, व ल्वहतं।

बुद्ध खन्यवं थंगु गुंगू धाय ल्वंयक अने अने
सरसं स्वांमा सह सिमा नं अधिक नरस्वाका चवन।

बुद्ध भगवान्यात छायत हंगु वनदेवीं धका
धाय ल्वंयक दु गुँखित माः माः स्वां अपालं दुगु अन।

बुद्ध दर्शन याय् दयाः थौं द्योपिसं छाःगू पताः
धाय ल्वंयक छधाः कव्वालः वैच्वन कव्वाः भरभर।

लः व हे ला खः पकां नं न्हाक पंसा शुद्ध हे
ज्वीगु भाःपाः दकिखनें ब्वों ब्वां वत्ता नां दनिह्म हां।

खन्यदु अन गुंबा व बहिया। रत्नयागु गजूतस्यं
जः निभाःया जक मखु धका जः क्यनाः च्वंच्वंगु नं

सभ्यता न्येमाःगु सीमदु ग्राम अनया स्वेबले
भेद नीतित याइपिं अन धर्मव्वजिं सुं खन्य मदु।

वगुँ प्रदेशी वीरत व वीरांगनातय् म्य न्यनसा
धाइ थ:पुक "कवित अनया भाव ख्वी म्वाःपि धका

यक मसला मतस्य नैपिं जूगुलिं अनया मनू
स्वस्थ सुन्दर रोग मदुपिं जूगु खः हां मानव!

भति च्वनाः अन जिनवरं उख्य थुल्य मिखा चाःहीकलं
जवगु ग्वीँ दुगु ललित गुंत्राय् वन्यगु पाचाय् ल्यायूझ्ह
माकलं ह्विसि दयूक ल्यास्यह्य नाप ख्याः याःगु खन्यवं
थःह्य सुन्दर नन्दयात खँ ध्वकु ध्वकुं थथ्य धै स्वत-

"नन्द हुंकन सो छको छं उलि मखाः छं नं मने
याय माःसिति वःगु जिमि भौ सुन्दरी नापं च्वनाः ?"
दाजुया खं नन्दया स्येँ किल, मविस्य तर छुं लिसः
दीघँ ऋसुकाः तःगु तायूवं बुद्ध सुमुक च्वनाः छ्वत।

दशबलं थः प्रिय किजाया भाव थ्वीकाः "थ्वैतला
बज्रधरया अप्सरा हे क्यन्यव तिनि जक जी" धका
वन्यत्यनं सा, फै व च्यांग्रा, याः जवाःतय् फुक फुकं
मोक मुंकाः "भाग्य खः जिमि भाग्य" धाधां अन वयाः

याः बथां गय् पो चिया दुह्य याः जवाःया थास हे
चि नय माःसिति अधिक वयकाः च्वाम्वलं गायूकः वनि
अय् व निर्मल धर्म-पो दुह्य बुद्ध दर्शन लायूव हे
धर्म न्यन्यया निम्ति कछुना च्वंगु खन्यवं याकन

सुगत बुद्धं धर्म न्यंकल शान्त यानाः फुकसितं
धर्म अमिसं थूगु सीवं अमित तोताः वन्यत्यनं
"हे थ्व युगया बुद्ध भगवान् ! चच्छि जिमिथाय् च्वँः" धका
धायूव करुणामय तथागत "ज्यू" धका च्वन अन थनि।

अल्य व गांया तःबहाले निह्न फुकी नं तय् यन,
जिनवरं अन पूर्वयापिं बुद्धत लुमंकाः च्वन ।
अन च्वना हे नन्द भावावेश ज्वीकाः धैच्वन-
ख्वन्य दुगु अनं शुभ्र अति सुन्दर कव्वाःलःयात थय्—
"हे कव्वाःलः छन्त महिनाः धाइ ख्वबिलु जि दय्‌क नं,
तर छ जिं स्यू लँमि सुपाँय्‌नं हःगु जलनिधियागु खँ,
च्वापुगुँ बुरां न्यन्य दयाः शुभ हर्ष ख्वबि हाय्‌कुगु धका
खः छ हानं वैगु खँ ज्वनाः वनिह्न वैथाय् खुसि जुयाः।
वन्यबले लेँ छंह्म भक्तत छंगु दर्शन याः वइ
अमिगु मध्ये कपिलपुरया भक्तपिं नं दै सखे !
अमित छं 'धा सुन्दरीयाथाय् छिपिं भायाः छको
'छन्त नन्दं लो ममंकुनि' धैग्यु धाःगु दु धा' धका"
थुलि धयाः अति शोक पूर्णगु ध्वपस दुन व कलाःगुलु,
अन व शोके लोक दय्‌का च्वंच्वनं जुजु थ्यं जुयाः.
च्वाक मेगु खँ ल्वीव थँ स्वतं लोकयात खँ थ्वीक्यत.
ह्याउँक नमिं ग्वाःगु खन अल्य धाल ख्वबिलुसलं थथ्य-
"हुंकन नमिं ग्वाःगुला वा सुन्दरी जिगु विरह-मिं
भस्म यायत छ्वःगुया अति क्रुर जःला, छुं मस्यु।
भस्म याय् ज्यु व विरह-तापं, म्वाय् सिबेला थुगु गतिं
हे नमि ! वा सुन्दरीया विरह थन नं वा छको"

थुलि धयाः वं विरह–मकले थः नुगः छुल कैकथं तर गनं कै वैगु मन भन दाह जक जुल हीक हे।

दाह मफुवं हाकुक सुपाँय् वःगु खन्यवं धाल थय्–
"हुं सुपाँयूला सुन्दरी छ्वी धुन्यव वःगु कुँला मस्यु"

थुगु प्रकारं लोकगुरुया शोक गुलुह्म किजाह्मस्या चित्त–सागर विरह–तःफय् वैकथं संकूगुलि संगु स्वयूत व आयूबुकाः ब्वां वःह्म अथवा थौं पुह्नी धाय् धका ब्वो वःह्म तिमिला खन्यव नन्दं धाल थय्–

"मैजु तिमिला छन्त लोकं धाइ तिमिला जुजु धका किन्तु जिला छंक्य जुजुया गुण छता हे नं मखं छंक्य केवल सुन्दरीया सरस भावुकता खना, खै उकीं खुनि हे छ, अथवा छंगु ल्यून्य व हे दु ज्वी। मैजु खुनिचा छन्त धाय् जि सुन्दरीया भावत वेँ गिजे याय् थ्यं जक क्यनाः जिगु नुगः जक ख्वेकुसा। धायूक्य योसा मैजु लानी आम्कन सुलाः च्वंह्म व चित्त खुनिचा भत्त लः ह्ला छन्त लाई धर्म नं।"

थुगु प्रकारं नन्द भावावेश वा वेँ थ्यं जुयाः अधिक करुणा चाइपुक हे यत्थ्य हालाः च्वंबले सत्व प्राणीपिनि नुगःल्वे स्यूह्म बुद्धं खुसिसिथे सी उनाः च्वंच्वंगु मि खनाः नन्द सःताः धाल थय्—

"जगजीवनया निश्चित अवसान
छलंङ्ग क्यन्यत हुं छ्व:गु मसान,
नन्द ! छको ला या सम्यक ध्यान
अल्य तिनि थ्वी छं फुक विश्वविधान।

ध्यकल्यं ल्यूँक व निराश, बलवान्
थ्व जगतया फुक दुर्दम अभिमान
चूं चूं यायत च्वंच्वंगु प्रमाण
स्वयूव ध्यान याःहुं छ्व:गु मसान।

लिपा मलाकाः दैवःसां ज्ञान
व्यर्थ ज्वी ग्वंप तज्यांगु समान
उकीं लिज्ञां आः हे दयक्यत ध्यान
या नन्द किजा ! हुं छ्व:गु मसान"

कृष्णाबन्धुं धाःगु वास्ता मतस्य छ्वैच्यूगु पल्यसा
थः किजां हे काल थौं वं धाःगु मन्यना पायछिक।
अल्य तथागत आर्य प्रज्ञायागु लासाय् भति च्वनाः
शुद्ध बाचा फपुल्यव द्वनाः वन किजा लिस्य च्वे स्वयाः
देवि मायां विश्व चीसाले सख्वालं पाय् धका
फुक द्वँ द्वँ तयाः तःगु धायत लोगु च्वापुगुँया मुले
मैजु विसिला मत जुयाः तःवःगुलि छ्योँ फुस फुसं
नन्द नरवर नाप दशबल याकनं थ्यंकः वँन।

देवदेवी नाप दापा ज्वीक वांला:पिं गुँभि
ल्यास्य ल्यायूह्मत ध्यां व चीभा:याग्गु थासे पंच व
अष्टशील्त कायत तुत: ब्वंगु तिस्स: मधुर स:
ध्व:गुलिं उगु दिव्य गां हे स्वर्ग तुल्य जुया: च्वन।

उगु गुँगांमित व्याक्कस्यां मुनिराज दर्शन ला:गुलिं
चित्त पुखुली भक्ति पल्यस्वां ह्वयूकु ह्वयूकुं ब्वांवया:
दण्डवत जक यास्य गुंबायू पूर्व सौगत धर्मया
थेर व महाथेरपिंथायू धर्म कंक्यत यन ब्वना:।

बुद्ध दर्शन लायूव अमिसं बुद्ध थुगु युगयाह्म ख:
धैगु सीका: कालखं ह्मा: तुतित चायूका: दागमं
न्येकु न्येकुं भिंगु छिंबाया बसा लाया छह्म
श्रामणेरं दुतयना: तल अति सुखं गुलुपा: कया:।

उख्य थुख्यं अल्य भिक्षुवरपिं व्याक्क पासापिं ध्वया:
न्हूगु अ:पुगु धर्म न्योंवल दशबल दुथायू भ्वो छुना:।
अल्य व बुद्धं आर्यसत्य व भिंगु च्यागू मार्गत
ब्व ब्व थला: कन कन्यव ध्वीका: काल अमिसं याकन।

थूगु अमिसं सीव बुद्धं बोध याकन जुल थुगु
देशवासी धा:गुलिं थुगु देशया नां हे जुल-
बोध, बोधं वोद, बोदं भोट नं धैबिल अल्य।
धर्म न्यन्यवं पाप नं अमि फूगु खन्यवं आश्रव

हीन अथवा ब्रह्म व्याक्कं जुल छिपिं ह्लां धाःगु व
ब्रह्मयां जुल ब्रम, ब्रमं जुल व्लम, व्लमं लामा, जुल,
ह्रस्व उच्चारण अपिं बांलाक याय् मसया म्हुतं
थुगु प्रकारं धर्म कीर्तित तय् धुन्यव वन च्वे अपिं।

चारु च्वाम्वल चालन—चतुर यक्ष च्वामोसात व
चंचल चला आदि दुगु जन चित्त हर पर्वत गगं

बुद्ध बुधवर नन्द नरवर संक चीवर फरफर
सात्तक ध्यन व देव सम्राट्या त्रिपिष्टप श्रीपुर।

किन्तु शान्ति, विभत्स, भयकर आदि रस सम्पूर्ण है
दुगु सजीवगु काव्य दिग्दर्शन जुयाः च्वंच्वनिगु व

देव देवीपिनिगु भःभः धायूक जिगिजिगि च्वंगु व
नगर मस्वस्यं परम शान्तिगु जः पिज्वेकाः थःगु म्हं

स्वर्गया श्री यश थुवाःया देविपिं लिस्य ह्मितइगु
कृतिम नापं प्राकृतिक सौन्दर्य सम्पन्नगु क्यबे

याकनं थ्यंकः बिज्यानाः मानसिकवैद्य सुगतं
थः किजाया रतिवियोग-मियागु रापं गाःगु फोँ—

वचन-अजलं वै मिखाय् उइकाव करुणा पूर्वक
क्यब स्वरूपगु मोह- मकले श्री व शृंगार निधिया

श्रेष्ठ सुन्दर तत्वत सुनाः जन्म जूवःपिं फुकं
देवि रूपी प्रज्वलित मी पंक्य बिल वा क्यन बुल्हूं।

श्री व सुन्दर तत्वखानी सारत ल्यया द्यूकुगु
कलित कोमल सरस सुन्दर छ्यंगुली जग जीव वा
शिशु ब्वलंक्यगु अमृत पोपो चितुचिनानं भोति थें
थीगु ज:धुं जास्य व:पिं देवित ह्मिता:च्वन अन
ताउतक वाय् च्वंगु हलुवाबेच थें नायूगु व
जोवन-रसं थिकुक्क थिकुक्क ह्म संक वनिपिं देवित

ह्मगसया छुं प्रेम बाखंचात थ: थ:ले कँकं
च्वन वना: मोल्हीत उत्तरयागु मुख्य कब्वा:लखे
रत्नमय नांचाय् गया: जिनभक्त विह्वलपिं गुम्हं
लख दथ्वी मणिचूड चीभा:चै त पल्यस्वां यक व
ज्यूक छाया: ल्यंगु थीका: थ:पिनि छ्यँले नं छुना:
मञ्जुघोषं च्वन ब्वना: थुगु चैत्य गाथा वा तुत:—

"दशबल जिनराजा बुद्धया दिव्य पौभा:
जिमिगु थ्व नुगले वै च्वं सदां दयूक शोभा
थुलि दुगु छ दया: ख: ह्नां मणीचूड चैत्य,
तन, मन, वचनं थाय् वन्दना छंगु नित्य।"

मृत्युलोके मदुगु सुरभि तस्वां थ्वया: च्वंच्वन गुम्हं
भव्य पन्नायागु चीभा: तुल्य प्रकृति छायूप्यत
सृष्टि या:गु व अमृत फलमाय् ललित लोलगु लोचन
नृत्य याका: कोमलकरं अमृत खाना: च्वन् गुम्हं।

दुरु ल्वहँ:या शुद्ध फः चाय् मदनमद पूरित जुयाः
कंयल्यहनं बागः मिखा जक कन्य फुपिं प्यह्म खुह्मसितं
रूपवान् रोहिष्णुपच्चीं थ:गु न्यन्य यैपुगु सलं
आर्यतारापिनिगु प्रतिमा तुल्य हे यानाः तल।
व फुक तंद्रा रोग शोकत दु:ख संताप मदुपिं
गर्विता दिव्यांगनापिनि रूप लाउन जक स्वयाः
थः सिवे अति त:च्वकं हे योह्म भार्या सुन्दरी
नाप लक्ष्मी नं व नन्दं पूर्ण लोमंकाः छ्वव।

थ:किजा अग्नि रूपत स्वस्वं कामज्वर जक वयक्यव
सत्वप्राणीया मनोविज्ञानवेत्ता वैद्यजु
सुगत बुद्धं थ्वैगु नुगलं सुन्दरी छ्वय वन धका
सीध यंकल दिव्य प्याखं स्वन्यदुगु गुँ ध्वे नन्दजु।

न्यासिचाःपिं अधिक चंचंधायक ज्वीपिं न्या सम
न्यापुसिखलं सिरस जा:पिं न्याक बांला:पिं जक
न्याह्म देविपिनिगु मध्ये मधुर बय् छह्मस्यं पुयाः
भिंगु पछिमा छह्मसिनं अति घुंकयाः थानाः सुखं
ताल प्याखंयागु व्याक्कं स्यूह्म छह्मस्यं पायुछिक
ताल ताः थाथां बियाः थःनं हुलाः प्याखं बुल्हुं
पञ्चम स्वरं गीत हाहां हिसि पिजोपिं जिगिजिगि
देविपिं निह्म नृत्य यानाः च्वंगु नन्द फुक स्वन।

अन छु ! साक्षात् देविपिनि सौन्दर्य शृंगार सहित
भव्य प्याखं दिव्य बाजंयागु दिग्दर्शन मखा: !
गन उलिंजक या: धका अन श्रेष्ठ श्री शृंगार रस
दासि हे वय् थ्यं वया: च्वंच्वंगु बांलाक खन्यवं
कामज्वरया वेग झनझन अति प्रचण्ड जुया: वया:
अश्रमलखं क:गु मा थ्यं कोदल व जिनया तुती
अल्य व बुद्धं वचन-अमृतं छ्वाकु छ्वाकुं धाल थय्-
"थमिगु पुचले छंह्म कल्याणी कला: गय्च्वं किजा ?"

प्रियतमा सहधर्मिनी अर्धांगिनी आदि धइगु
थ: कला:पिनि नां छुना: थ: धाकिपिं पत्नीव्रत
पुरुष उत्तमतयगु ब्यू सम कीर्ति, स्वार्थ व नामस
ज्वीव बाधा सह अपेक्षाकृव शुभाक्षी सुन्दरी

दयव निर्दयतां व पत्नीपिन्त वेश्या पापिनी
विष दुपिं विश्वास मदुपिं बांमला: हिसिमदु धका
फाय खै थ्यं त्याग याना: माक हेला याइगु
प्राय स्वाभाविक जुया: च्वंच्वंगुलिं वं धाल थय्-

"दाजु भगवन् थुगु दशाय् छलपोल मदुसा नन्दया
हंस ज्वेधुंकल प्रभो हा ! जिं छुधाय् फै तर विभो !
थमिगु पुचले सुन्दरीला उखुनुया माक: सिवे
स्वे मजोक व हिसि मदयक व बांमला: कह्योंक हे,

वंगु ख्वाः ग्राः मयल स्व हे थामगु च्वोजूवन्य वरु
दुर्दशा जिगु छन्त कन्यम्वाः खः छ सर्वज्ञ भगवन् !

किन्तु करुणा तयगु ताःउत बीव कामाग्नि जितः
याइ भस्माभूत भगवन् ! या उपाय जि मानि सा !"

थुलि धयालि व खाक थरथर धरधरं ख्वबि हायकाः
सुंक च्वन्यवं विश्वया विज्ञानवेत्ता धाल थयू–

"नन्द धैर्य ति चायूमत्य हथाय् मन चिनाः न्यो जिगु खँ नि,
देविपिं यो धैगु जूसा देव ज्वीमाः ह्नां छ नं

देव ज्वीत छ बोधिचर्या पूर्ण यानाः तन मनं
लोक सेवा फक यानाः च्वीक्यमाः मनया खिति

खिति मदयकाः यचुस्य च्वंपिनि खः अपिं जीवन-सखी
खिति व धाःसा मेगु थ्यं मखु खः व अद्भुत न्यो उकीं ।

अमित येकाः च्वन्यगु नं खिति खः मयेकाः च्वन्यगु नं,
खः उकीं थुगु यो मयोया खिति तुयक्य हे माःगु ह्नां,

अर्थ थुकिया अमिगु प्रेमाप्रेम तृष्णा छूवेगु खः
थ्व फुक यायगुयात जिं नां बोधिचर्या तैतया ।

नन्द, नन्दन थ्व क्यबस च्वनाः च्वन्य थपिं लिस्य धैगुसा
अप्रमत्तजु छं व सम्यक् बोधिचर्यारम्भ या,

काय धन्दा म्वाः किजा छुं देविपिं लःह्लायत
लँमि जि हे जुल बोधिचर्या जकं ननानं पूर्ण या"

अल्य श्री नन्दं धाल थय् "छं ह्ला:गु थुगु कबलित
पाइमखु उकीं यायमखु जिं नं ज्यास विपरित"
अल्य व धर्मस्वामी किजा नाप जुया निश्चिन्त
अतुलित ऋद्धि बलं फुकं ध्यो व भगवतीपिन्त

छुं मचायूकुस्य वल कहाँ फुक्यत जगतया ताप
बा पञ्चमहापापया सह दशांकुशल पाप।

झिछगूगु सर्ग सिधल

आनन्द व नन्दया न्ह्यसः लिसः

मनया कचमच पित छ्वयाः थनाः बुद्धया भ्वर्ति
तःच्वकं सिसा ह्योह्म श्री नन्दं यानाः फूर्ति
तावतिंस भुवन अथवा स्वर्गया प्रेम मूर्ति
परम आनन्ददायिनो श्री देवीपिं प्राप्ति

ज्वीगु प्रवल आशा तयाः वीर्य शील व क्षान्ति
यागु सिमाय् कस्सिक चिनाः थःगु मनया अशान्ति
नन्दजु धर्मे च्वंगुलि आर्य श्रावकपिनिगु
नुगले लयताः स्वांह्वयाः गाथा धाल थ्व सिचुगु-

"साधु ! साधु हां साधु हां ! हाइ हाइ हां हाइ
आःतिनि नन्दं बोधिज्ञां धाथ्यनं प्राप्त याइ"
तर भचालना मेपिसं अथ्य धाःपिनि हाय् ज्वीक
धाल थय् "नन्दयागु न्यो खँ फुक्कं हापां थ्वीक

सम्यक्सम्बुद्ध सुगतं स्वर्गया देवि बीगु
जुगुलिं जक व नन्द खः सद्धर्माश्रित जूगु,
निर्वाण पदैत स्वलताः तावतिंस पथ ल्यूगु।
आनन्दं सीवं वनाः धाल थय् धाय् माःगु—

आनन्द— हे नन्द-छंगु अति चञ्चल बानियात
चिनाव शील-सिखलं विषयादि त्याग
याय् माःगुलि थ्व विनये च्वन धैगुयात
जिं कोटि कोटि विय साधु व धन्यवाद !

परन्तु नन्द थुलि निर्मल बोधिचर्या
स्वर्गीय पुण्यवति देविव प्राप्त याय्‌या
निंतिं महान् जतन याःगु थ्व धाःगु खःला ?
खःसा ! महेकुस्य कँ छंगु नुगः-खँ ब्याक्व”

नन्द—“आनन्द आवुस ! नुगः-खँ छु हेक्य छन्त
खः धर्म यायगु सुपुण्यत प्राप्त याय्‌त
खः पुण्य धैगु सुख-बर्द्धन यक्व याय्‌त
च्वी तृप्ति इन्द्रिय सुखं तिनि माक्व थःत !

आ०— हे नन्द धायमत्य आमथ्य छुं मसीक
स्वर्गैंसिवे परम स्वर्गत पोथलाः नं
असंख्य हे सुख सियाव वया च्वना नं
आः गात धैगु थ्व मनं गुबलें मधाः गो ?

बांलाः थ्व हे, सुख थ्व हे, थुलि दयूव गात
धका सु जूगु दु थ्व लोकस तृप्त नन्द ?
सुखीं सुखैंत त्वलताः सुख मात्तु मालाः
दुःखी जुयाः च्वन मनूत जुयाः अतृप्त ।

गय् छं कला: व त्वलता: सुरतयूह्म कन्या
काय् माल धैगु विषये च्वन दु:ख ज्वींका:

दुसां व छन्त, छ गनं जुइ तृप्त नन्द ?
चा:चा: हुलां इकुगु गय् लनि नन्द भ्रात ?

थ्व पुण्य, पाप, यशयागु कथ्या: थथ्याले
क्लेशादि दु:ख, सुख, योग, वियोग नाप

चाक:लिपां जक ह्मिता: च्वनसा अनन्त
दु:खार्णवे मसिक हे वनि चात वा: हां !

थ्वीकैगु ख: विपत, दु:ख फुकं सुखं हे
पासा उक्कीं धरम धाय् मत्य छुं मथ्वीकं—

पुण्यादि हे जक बिया: सुख बीह्म हां छं,
ख: बीह्म अर्हत पदादि व शान्ति नं थ्वं ।

पासा ! छ ख: कन्य उक्कीं थ्व छगू खँ हानं
थ्व लोकया जनपिसं उगु स्वर्ग प्राप्त
याये धका जतन यायूगु अवश्य व्यर्थ ।
छाय् धालसा सुख-उपासकपिन्त लोक
सौन्दर्य पूर्णगु सुदृश्य व श्री व शोभां
छायपा: तया: तवगु दिव्य प्रमोद यायूगु
त:धंगु ख: क्यब थ्व हे सुखधाम धा:गु ।
छको लुमंकि थनयागु सजीव पौभा:

रहस्य युक्त गुलि सुन्दर भव्य शोभा
छं हे कला: गुलि सुधामय प्रेमदात्री,
सो हाइ ! प्राकृतिक दृश्यत विश्वयागु
श्रृंगारया चमतकार गपायचोगु !

माधुर्य, कारुणिक, प्रेम, व वीर, ओज
गम्भीर, सुन्दर व भावुक, हास्य, व्यङ्ग
इत्यादि दिव्य रस रञ्जित भाव धाक
प्याखंहुला: ध्वनिगु ख: थ्व प्रमोद शालाय् ।

श्रृंगार साधक रसज्ञपिसं थ्व लोक
तोता: सुखावर्ति तथा उगु तावतिंसे
वनाव दिव्य सुख चैनत याय म्वा:गु
जिं छन्त कारण कना: बिय मेगु हानं ।

वसन्तया मदन-मन्दित मारुतं थ्व
बसुन्धरास ध्वनपिं अजडैत ला छु
जडैत हे ह्म कुचुका: रतिया ति तोंका:
न्हू न्हूगु स्वां व चुलि नाप बुँजास्य वय्का: !

बने व ग्वीँ उपवने हिसि-मैजुयात
स:ता: हयाव हुइका: तइत:गु प्याखं
गय्‌च्वं छको जक लुमंकि व दृश्ययात
छु तावतिंस भुवनं ध्वय वैत फैला ?

पुखू व धः खुम्वि व पंछि चला दयाव
अत्यन्त न्ह्याइपुगु भव्य बने महान
श्री कामदेव प्रभुया उगु कुञ्जरूपी
मञ्चे च्वनाः रसिक कोकिल हाःगु सः व
मारं समस्त जडता फुक्कयात वाण
कामान्ध याइगु व मादकयागु मूती
थुनालि कयकुगु समान जुयाव शब्द
घाः धाय् मजीक तर पीक मछिंक थूंक
सम्पूर्ण ल्यास्यत व ल्यायह्मतयूगु चित्ते
द्वाहाँ वनाः रसिक भावुकता दयाव
बागः मिखा बलवलं जक चायक्य फयकाः
न्यता.स मोति सम च·तित वयूकु वयूकुं
नक्षत्र नाप तिमिला वयवं उफोस्वा
ह्वःथ्यं ह्वयाः च्वनगु हृदूपट बा नुगःपा
थँः थँः स्वकाव धुँय्यप्यं तन तिल्ल प्यंकाः
सासःत ह्लाइगु छु स्वर्ग स्वयाः ह्म जूला ?
ताल्लावले सुमन सौरभ मन्द मन्द
स्वच्छं वया सिलिसिलिं सिलि गीत हाःगु
कव्वा लखं झर झरं झरनाद याःगु
खुसिं, धलं कलकलं कलगान याःगु

अनाथपिण्डक उपासकयागु दान—
शालाय् अनाथत मुना: च्वनि थ्यं रसञ्ज
भंब: पतङ्गत मुना: रस कायत स्वाने
पिवांचिया स्वर न्यना: च्वन्य म्वाक हा:गु,
भंग:त मंजुल मनोहर स: पिज्वेक
हाहां निषाद सह पञ्चमतान का:गु
इत्यादि प्राकृतिक गीत न्यना: तुग:द्यो
म्य स्वर्गया न्यन्यगुली गुबलें वनीला ?
सन्ध्याइले अरुणिमामय ज्वीक सूर्द्यो
अस्ताचले वनिबले जन चित्त हारी
सन्ध्या समीर सन्यवं जलधी तरङ्ग
थाँ वैगु दृश्यत स्वया: सुमज्वी प्रसन्न ?
सुपाँय् वया: खिउँक सर्गत हे त्वपूसां
बर्षाबले चपल चञ्चल बायु लना:
प्वालाक्क छुं त्वण वयालि तनीह्य जूसां
शोभा प्रदीप्त गुलिया: उद्ध पलपसाचां ।
वा वयक वयक गुबलें त्वयवं निभा:द्यो
वांलाक छाइगुकपं मणिचूड चैत्ये
स्वांया:पुह्ली खुनु व स्वर्गिक देवितयूसं
श्रद्धां व छाइगु पता: सम बांमला:ला ?

आनन्द शीतल सुधा सम चन्द्रशोभा
प्याखं हुहुं नगुत ब्याक थ्वयाव पासा
सुखी शरद्‌ऋतुस निर्मल भी इलां बा
व सर्गते सरलतां समतां वयालि
थ्व लोक चैत्यस सभक्ति तयाः सखाःपा
यानाव च्वंगु स्वयवं नुगले सुभाव
भय् भय् वियाः पुलकिताङ्ग जुयाः नुगःघो
आनन्द-सागर थुवाः छु जुयाः मवःला ?

अहा छको जक लुमंकि व शुभ्र ज्योत्स्ना
शोभा व शीतल सुधांश छधी मखाः व !

व दृश्ययात जक वित्य स्वयाः चकोरं
स्वगँत प्यंकइ सदां अति हे सयेकाः ।

व हे स्वयाः अकवि नं कवि ज्वीत स्वैगु
गय् ज्वीगु ज्वी कवि नुगःपिनि भाव धारा
लुमंकि सुन्दर ! छ भावुकताय् दुताव
याःयाःगु सैंजु प्रकृति फुक फाक लीला ।
अहो रहस्यमय खः फुक विश्वमाया
आनन्द न्हाक दत नं भन मात्तु माला
आपा मनूत लुमदं गुबलें थ्व लोके
तृष्णा छ धन्य अति दुर्दम खः खनीका"

नं० "आनन्द आवुस ! व स्वर्ग स्वयाः थ्व लोके
सौन्दर्य नं सुख विलासत नं मजू पाः
परन्तु दिव्यगु सुखै सुख सुक नित्य
मखं थ्व लोकस व स्वर्गस थ्यं विशाल।
थ्व मेदिनी खन्यदु ताप, अनेक रोग,
दारिद्र्य, दुःख, भय भैरव, क्लेश, शोक
चिन्ता, व्यथा, विपद, आपद, पाप भोग
औधत्य, दुर्बल, निराश, वियोग, योग,

अन्याः, अनर्थ, अपमान व भेद भाव
हिंसा व द्रोह कपटादिक, नीचता व
प्यायूचाः पित्याः अति कुचाइगु, ज्वीगु ज्याथ
वँ चायूगु ल्वायगु व ख्वेगु व सीगु आदि।"

आ० खः बोधिसत्व तुषितं अथवा महान
स्वर्गँ सिबे परम स्वर्ग सुखावती नं
शास्ता तथागत व बुद्ध जिनेंद्र धायूकाः
निर्वाण ज्वीत वयमाःगु थ्व कारणं हे।
विशेषता थ्व जगते दुगु हे व खः हां
व दुःख आपद व कष्ट वियोग आदि
भोगे मयाःतल्य मखंतल्य ला सुयातं
वैराग्य प्राप्त जुइ हे मखु हां ननानं।

छाय् धालसा विपद् मृत्यु व व्याधि कष्टं
दुःखी तथा व्यथित पीडिततयूगु कण्ठं
अन्याः, अनर्थ अपमान व कूटनीतिं
अत्यन्त हे दलित शोषिततयूगु कण्ठं
चित्कार याःगु करुणापुक वा कँहाःगु
स्वर्गीय देविपिनि कोमल कण्ठयागु
संगीत तुल्य न्यन्यवंतिनि गीतयागु
रहस्य थ्वी, थुइव भट्ट विराग नं ज्वी ।

नांकाय् मफयूक गुलि ल्वे दुगु खः थ्व लोके,
ह्माःरोगि, घोरि, क्षयरोगि पिनास जूपिं,
आकाञ्चलि ह्म उख्यसो थुख्यसो मदयूक्
गायाः सनां सन्य मफयूक अशक्त जूपिं,

घाःपाः जुयाव अनगिंति वयाव कैत
दायाव म्हे तुँ ह्लि नवेक नवेक जूपिं,
चाबाय् च्वनाः गुलु जुयाव शरीर स्यंपिं,
ज्याथः जुयाः हिसि मदयूक ह्म खाःह्म आदि ।
च्वलः वयाः अधिक हे खुसिबाः वयाव
भुखाय् ब्वयाः ललित शिल्प—कलादि पूर्ण
गां, देश आदि फुकनाश जुयाः वनीगु,
यानाः उकीं सकल जीव छु ज्वीगु खः व

इत्यादि दृश्य व अदृश्यत स्नेव थ्वीव
सौन्दर्य सार व असार धयागु नं थ्वी

याय्माःगु प्रेम गथ्य खः अथ्य नं थुयाः वै
वैराग्य नं अल्पं दयाः वइ मुख्य माःगु ।

वैराग्य दयूव दइ सम्यक बोधि ज्ञान,
ज्ञानं निरन्तर स्यना बिइ लोक सेवा

सेवा बलं सकल दुःख अनर्थ आदिं
उद्धार जीवत धर्माधर्म याय फै वै ।

सेवा परस्पर निरन्तर फक्क याय्व
सद्धर्म पूर्वक सदां व्यवहार याय्व,

तृष्णादि यायव निरोध मनं निस्यं हे
निर्वाण ज्वी फइ धकाः लँ क्यनाः थ्व लोकं

यानाः अटूत थमनं शुभ लोक सेवा
निर्वाण ज्वी दशबलार्हत बुद्ध धाःपिं

व स्वर्ग—भूवन सिबे थुगु लोक हे ज्यू
जि धैगु हेतु थुगु तत्वत थूगुलिं खः ।

नं० दुःखादि छुं मदुगु दिव्य प्रमोद शोभां
सुखै सुखं जक धरा परिपूर्ण जूगु

स्वर्गं सिबे परम स्वर्ग सुखावती नं
कहाँ वयाः थुगु अनर्थ व दुःख खानी

सम्पूर्ण दुःखत सिस्युं अथवा स्वस्वं वा
जन्मंनिस्यं दइगु छुं गुणया प्रभावं
वैराग्य ज्वीव तिनि दैगु व बोधिज्ञानं
निर्वाण बी धइगु तत्व छु धा ननानं ।

आ० का:का:गु च्वे लुमु धका च्वनिपिं मचात
लिपा ख्वयाः दनि च्व ख्वाउँल मां धका गय्
अय् हे सुपुण्य फुयवं गजि, भांग, आफि
त्वनाः हि गंक च्वनिपिं सम ख्वाः तयालि

अनेक स्वर्गभुवने सुख भोग यानाः
च्वंपिं व देवत व देवित हाकनं हे
लोके वया दुख सियाः च्वन्य मा:गु ध्वीकाः
दुःखादिया अवुजु हे सुख धैगु सीकाः

दीपंकरादिक तथागततय्‌गु पाले
निर्वाण ज्वीझ मनुस्यं लिपते थ्व लोकं
थ्व बुद्ध धर्म त्वलताः सुख मात्तु मालाः
दुःखी जुयाव च्वनिपिं सरलं ननानं

उद्धार याःवन्य जि बुद्ध जुयाः धका व
भिं मेवपिन्त जक यास्य व जन्म जन्मे
यानालि पूर्ण दश पारमितादि धैगु
विज्याःह्म छंह्म प्रिय दाजु तथागतं हे

ख: कंगु लोक हित याइगु शान्ति बीगु
निर्वाण धैगु फुक शोक व मोह राग
अप्रेम, प्रेम व वियोग व योग, रोग
अन्याः अनर्थ, सुख दुःख प्रपञ्च फ्वीगु।

निर्वाण ख: व वसपोल तथागतं नं
थ्व लोकया विपद, रोग, जरा व मृत्यु
दुःखादि आपद स्वयाः उकियात थ्वीकाः
विराग ज्वी धुन्यव हे जक प्राप्त याःगु।

हे नन्द यायूमत्य उकीं व अनित्य तुच्छ
स्वर्गादियागु सुख दयूक्यत जन्न आपा
प्रशान्त अर्हत पदैगु सुधाम्बु तोताः
साःगाः खिनाः जुयगु छाय् लखयागु निंतिं !
मग्यायूव ग्याःगु तनि ग्यायूमत्य ह्वां उकीं छ,
निर्वाण थ्यंक्यगु लँ चाःगु दु न्ह्याबलें हे
छुं दिक्क चायमत्य धैर्य मने ति नन्द
त्रिरत्नया शरण वःपिनि भि जुहे ज्वी।"
थुलि धाय् धुंकाः वँन अनं श्रावस्ती आनन्द,
कंगु धर्मे बिचाःतयाः च्वंच्वन सुन्दर नन्द।
भिंनिगूगु सर्ग सिधल।

तथागतया थाय् नन्द

स्वर्ग थुलं मदु धाःगुलिं आनन्दं नोखंक
नन्दं ह्लात उदान थुगु मार खवईथ्यं च्वंक-

"उखुनु जिगु मने सुन्दरि मैंजु
प्राण सिबे नं अतिकं योगु
लिपते स्वर्गिक देवीपिनिगु
लाउन खन्यवं तन उह्म मैंजु,

अनंलि जिगु मन अमिसं सालाः
विहाल ज्वीक जि खवयाव ह्यालाः
सम्बोधि जितः बीसा ज्याला
है बी धायूवं बुद्धं मालाः

सम्बोधि प्राप्त यानालि अपिं
काय् थका च्वनां वैदेह मुनिं
अमिगु व दुर्गति थ्वीक कंगुलिं
साल नुगः जिगु निर्मल शान्ति।

शान्ति व धाःसा गौरवशाली
सम्बुद्ध तथागतया पाली

च्वंच्वन, नु उकीं वयागु पालो
अय् मन राजा ! अल्य ख्वय म्वाली"

व श्रामणेर अल्य थःगु व थीगु शोभा
बांलाक यच्चुक थिकाः सिचु-चिस ज्वीकाः

बुल्हुं बुल्हुं वन तथागतयागु पाली
लय्तायक भिक्षुवरपिं सह भिं नुगःपिं ।

परन्तु नन्द हिसि दयक फुकं लुढंक
बांलाक थ्वीकुगु खन्नालि नुगः मुयाव

च्वंच्वंह्म मैजु रतिया पति कामदेव
मुक्तामदयूक ख्वय हे जक माल साप ।

सम्पूर्ण मानव समाज सुधारकारी
संसार व्यापक व सम्यक धर्मदानी

सम्बुद्ध—पालिस व नन्दजु श्रामणेर
थ्यंकालि दण्डवत यात स्वँको सुभावं ।

अनंलि ह्लाः ज्वजलपाः उह्म नन्द भिक्षु
"भदन्त लोक गुरु ! देवित बीगु जिंतिं

ज्वी म्वाल आः छ लँसि, आः फुक्य फयूव तृष्णा
छुं म्वाल" धाःगु थ्व न्यनाः कन धर्म बुद्धं—

"स्यावास ! त्याकल फुकेसित नन्द ! छं हे
अपायूचकं रतिरसज्ञह्म नन्द थौं छं,

भोगाड़िया तुनिख्यले जक ज्वीह्म ब्वां ब्वां
सलैत ब्वाक्य हल नैष्ठिक—कर्म—क्षेत्रे।

लोकं सदा सुख स्वछायूत वं दुःख छ्यायूत
ततः व्वकं जतनला च्वन यास्य किन्तु

छुं हे मथू व दुख हे सुखया तिं धैगु
थ्वीकाः छ थौं वल थ्व आश्रवहीन मार्गे।

उपाय याइ गुह्मस्यं कइ वयू मलाकं,
वयूके मवःगु गुह्मस्यं ससिस्यं सिस्यं नं

सनाः उकी कुतिकुतिं 'सुख ह्याः' धा धां
थ्वीकाः व छ्वै उकुम यायूत ह्म नर्के तुल्य।

हे नन्द, छं कइ मवेक्यगु छुं उपाय
मयास्य वेक्य बिल किन्तु इले वया हे
नौयात क्यों वल उकीं कइ छंगु फायू जिं"
धा धां पिकाल हित-भाषणाया छलंचा—

"बहुं वे सरणं यन्ति पव्वतानि वना निच।
आराम रुक्ख चैत्यानि मनुस्सा भय तज्जिता॥

नेतं खो सरणं खेमं नेत सरण मुत्तमं।
नेतं सरणमागम्म सव्व दुक्खा पमुच्चति॥

यो च बुद्धञ्च धम्मञ्च सङ्घञ्च सरणं गतो।
चत्तारि आरिय सच्चानि सम्मप्पञ्ञाय पस्सति॥

दुक्खं दुक्ख समुप्पादं दुक्खस्स च अतिक्कमं ।
अरियञ्चट्ठङ्गिकं मग्गं दुक्खूप समगामिनं ॥

एतं खो सरणं खेमं एतं सरण मुत्तमं ।
एतं सरणमागम्म सब्ब दुक्खा पमुच्चति ॥

ग्याना: मनूत गुँ, सिमा व वनादियागु
शर्णे वनी, तर व शर्ण न भिंगु हे ख:,

न ज्यूगु ख:, नत व शर्ण मनुष्य तयूगु
सम्पूर्ण दु:खत फुका: जक बीगु हे ख: ।

परन्तु बुद्ध सह धर्म व संघयागु
शर्णं वयालि गुह्यस्यं फुक आर्यसत्य

वा दु:ख, प्रत्यय, निरोध, निरोधमार्ग
सम्यक् विचार दयका: स्वय फै विशुद्धं

वया व शर्ण अल्य भिंगु व साप ज्यूगु
सम्पूर्ण दु:खत फुकैगु अवश्य ज्वी ह्वां"

अयू धा:गु वाक्य चुपिचां कियवं वयागु
छुं मोह ब्वात अल्य धाल उदान थयू वं—

"भन्ते विनायक ! प्यताजिगु आर्यसत्य
मैत्रेय श्रावकवरं उखुनं तु कंगु

व्याक्कं लुमंस्य वल आ:तिनि पायूछि ज्वीक"
नन्दं व धा:गु खँ न्यना: कन धर्म बुद्धं—

“ह्लापां मने वइ लुयाः फुक धर्म नन्द !
खः मुख्य हे मन, मनोमय नं व खः ह्लां
मनैगु धर्मत स्वयाः ज़ुइ कर्म बाज्या
ज्या हे स्वयाः जुइ मनूत मभिं व भिं नं !

ह्लापां उकीं मन मभिंकुस्य ज्या खँ याय्‌व
भिंसां अवश्य सिजले जुइ पाउँ तय्‌थ्यं
भिंकाः मनैत यदि ज्याखँत यात धाःसा
जाताय्‌गु थ्यं जुइ व ज्याखँ लुँयागु देमाय्‌ ।

ज्यां हे मनू जुइ, मनू जगते महान
ज्याखुं छुयाय फइ दुःखसिबे सियेगु
ज्या हे मयास्य दइ छुं मखु थःत माःगु
आः भिक्षुपिन्त छुछु माः उगु ज्यात न्यो छं ।

आपा नसा नयव व्री पुरुषार्थ त्तीण
ह्म नय्‌व जीवन समेत सुथां मलाय्‌यो
मात्राछि नय्‌व जुइ जीवन-शक्ति पाय्‌छि
खः प्राणितय्‌गु स्थिति नय्‌गु नसाय्‌ सदां हे ।

न्ह्यो नं मज्यू अधिक, न्ह्यो मदुसां मज्यू ह्लां
मात्राछि नय्‌गु नस्य पाय्‌छिक न्ह्यल वय्‌का
बल्लाक्य माः थवह्म जीवन याय्‌त यात्रा
सद्धर्म, कर्म फुक यायत माः थ्व हे खँ ।

हे नन्द इन्द्रियत हे जनतयूत शत्रु,
परन्तु इन्द्रियत स्यंक्य मज्यू छुखेँसं।
न क्लेश ज्यू बिय न मुक्त स्वतन्त्र बीज्यू
सम्यक् प्रयत्न दयक्का: वश या अपिं छं।

दुर्दान्त इन्द्रियत संयत याय फयूव
अर्हत् पदैत फइ अःपुक काय नन्द!
बांलाक संयत मयायव व इन्द्रियं हे
शत्रुं मज्यूगु दुख बी प्रिय नन्द छुन्त।

हे नन्द इन्द्रियत संयत याक्य सीसां
बी हे अवश्य मखु धैगु विचार याना:
कामादि दोषत वया यदि भुत्तु भुंसां
था था तुरन्त स्मृतियागु महान् बलं या।
वैराग्य छं स्थिर तया: मजुस्यं प्रसादी
निर्द्वन्द्व निर्भयगु वस्त्र पुना: प्रयत्नं
प्रज्ञा विवेक धनुबाणत चत्त भ्याना:
संत्यैत नायक पदे तस्य याकनं हे
तृष्णा, विमोह, रति, राग व द्वेष शंका
उद्वेग खेद परिदेवत च्वंगु जाया:
अत्यन्त मानसिक क्षुब्ध बने छ नन्द
मामां द्वहाँ वन्यव हे बनया दथ्वी छं

तःजाः पुखू खनि छगू पुस्यच्वंगु ग्यानाः
व हे पुखू सिथस निश्चल चित्त यानाः

विश्वास-काकल चिनाः बल युक्त श्रद्धां
वीर्यंत हे बल कयाः थ्वस्य धैर्य पासा

ज्वनाव बुद्धि-कठि, सम्यक दृष्टि चायूकाः
मोहँगु नाः खितु खिनाः फुक धर्म अङ्ग

क्यंका कयाः स्मृति-चिखिं व फुकं चिनालि
शीलँगु दूर्गस विचार-पिवाः तयाति।

व धर्मतयूगु फुक सम्यक शक्ति द्वारा
तृष्णा-पुचः सकल अःपुक चीकु चीकुं

उच्छेददृष्टि सह मेगु व आत्मदृष्टि
फ्वाना समाधि-तगिने गयवं प्रशान्त

निर्वाण धैगु सिइ छं अल्य ज्वी छ अर्हत्,
सांद्दष्ट धर्म थुलि खः गुलि माःगु मेगु

मैत्रेयजुं गुगु कनाःतल छन्त धर्म
न्हूपिन्त माःगु क्रमबद्धगु नं व हे खः।

अभ्यास यायत हुँ निर्मल स्थान मालाः
न्ह्यथ्याः, लिवाः, थउँ, कन्हे, चिकुला थ्व ताल्ला

धाय् माःगु छुं मदु पराक्रम याय्त नन्द
अर्हत् पदे च्वन्यत माः जन शून्य थाय् हे !"

उत्साह बीगु वचनामृत माक्व वैत
त्वंकालि बुद्ध भगवान समन्तभद्र
'साधारणं रमण उस्त मयाःगु थासे
अभ्यास यायृत च्वनि अर्हतपिं' धयालि

लोकं दशाकुशल पाप कफ्वायृत हानं
विध्वंस यायत व पञ्च कुकर्म धाक्व
संसार-चैत्यस निरन्तर छास्य वःगु
छाः हे विज्यात जिन धर्म-पताः व तोताः ।

तःल्वापु आस्तिक व नास्तिकतय् सिधेमा,
जायृमा मदयृक रण साम्य व भेदवादी
अर्हत् मज्वी मखु धयालि लिमा क्वसं तुं
वज्रासने च्वन व नन्दजु आमरोर ।

झिस्वंगूगु सर्ग सिधल ।

मारया लायकुली खलबल

दानवीर उदार मतिह्म महाउपासक श्रेष्ठ
अनाथपिण्डकया बने नन्दजु ध्याने व्यष्ठ
खन्यवं अनेक ईश्वर व नाना द्योत समस्त
त्रिरत्न शरण वल नु धका श्रद्धां ज्वीकाः तुष्ट ।

किन्तु मदन मोहन तथा कृष्णबन्धु मोहारि
मानसिक विकारेश्वर व कामलोक हितकारी
इत्यादि नाम दुह्म अपाः मायावीह्म अपार
श्री चक्रवर्ती मारया लोके हाहाकार

जूगु चिवामितस्यं न्यनाः नन्दया कार्यसार
सीकाः धाःवन थयू फुकं दुथायू सम्राट् मार—
"हे काम लोक प्रतिपालक चक्रवर्ती !
मुंकाः अपाः समदमादिक सार शक्ति

साम्राज्य त्याक्यत च्वनाच्वन भीगु शत्रु
यायूमाःगु ज्या खँ छुछु खः व व या ननानं"
चिवामितयू सिजक धयूव खँ ह्लाय माःगु
लायूकू दुजः लिस्य नुगः अति च्याक्क कयू कयू

लायूकू कवःत फुक नं प्रभु मारयागु
कथाखँ ह्लायगु कथाय् वल कात्तु काक।

अय् वःगु मार प्रभुजुं खन्यवं हथासं
थः मन्त्रियात सलताः न्यन दूर्दशा थः

मन्त्रीं कनाः हल खँ जोश व होश दयूकाः
मल्वास्य जी मखुगु खेँ जक बः बियाः थय्—

"चिवामितयूगु खँ न्यनाः थुलि बिन्ति याय् जि
साम्राज्यवाद यदि जीवित तयूगु जूसा

राजन् ! अवश्य जन शक्ति व नीति शक्ति
तःल्बापु ल्वायूत न्ह्यचिलाः च्वन्य फयूक्यमाः ह्लां।"

व द्वेष मन्त्रिवरया खँ फुकं न्यनाति
श्री पूज्य राग गुरुजुं "थव कूटनीतिं

सनां मजीव लिपतेतिनि ल्वापु याय्माः
जोशैत होश मदुसा स्यनि ज्याखँ" धाल।

अय् धायूव धाल थथ्य राजकुमार क्रोधं—
"जिथ्यं पराक्रम दुपिं फुक मस्त तोताः

खः नीतिनाति जक यक ह्मितः जुया हे
बल्लागु शत्रु अति थाकुगु त्याक्य फं फं

मैँ—बाबु ज्वी जगजगं गथ्य कायमस्त !
आःला मज्यू च्वन्यगु फ्यासुक ब्याक सीसां।

तःल्वापु ल्वाःवन्य बुबा ! मखुसा लिपा ला
सिइगु राज्यस चलाचिगु दाँथि ज्वी हां"

श्री दर्पजुं व खँ समर्थन यास्य धाल—
यो दाजु ! दाँथि जक ज्वी मखु, झीगु ब्याक

अस्तित्व हे छ्वइ म्हुयाः बलदेव शत्रुं
उकीं मल्वास्य गुकथं जिइ धाय जिला"

थः दाजुपिन्त मवियाः अबुजुं लिसः छुं
औधत्य, हर्ष, मल, विभ्रम आदि धैपि

श्री मार-पुत्रत जुरुक्क दनालि धाल—
"योब्वा ! मल्वायगु जुलसा जिमि ह्वाः छुयायत !

मियाव थःगु बल ब्याक व नीतियात
व नीतिया भर कयाः च्वन्यया सिबेला

मिं थः थमं सियगु हे मन त्याकु, त्याकुं,
खः नीति धैगु फुक ग्याफरतयगु ल्वाबः"

मन्त्रींनिस्यं थव पुतापिनि फ्वीँ न्यनालि
मारं ह्लिलाः अमित धाल बुल्हुं खँ दयकाः

"स्यावास मन्त्रि व पुता ! खुसि यात न्यंकाः
सर्वार्थसिद्ध-पुरुषार्थ व बीर गाथा।

परन्तु ल्वाय छिमि मासिति न्ह्याक बःसां
आःयात राग गुरुयागु खँ पायछि जू हां।

न्हून्हूगु नीतित ह्लिता दयकालि धैर्य
ई नं भचा स्वयगु खः मतिमानतय् ज्या"
भारं व धाःगु खँ न्यना: रति धैह्ल रानीं
थय् धाल "यो परमप्राण प्रभो ! खँ न्यो छिं

धाय्माःगु धाय्गु हक नं दुगु खः जितः नं
ज्या ज्वीगु खःगु अति भिंगु छितः मयोसां।
राज्ये च्वना: जुजु जुया: च्वन्य धैगु जूसा
थः शत्रुयागु शिर ल्हंक्य मज्यू प्रभो छिं

पुर्खानिस्यं फरफरं ब्वइ च्वंगु न्या-ध्वाँय्
कोथय्गु धर्म मखु भीगु अवश्य नाथ !
शान्तं च्वनाच्वन्य, थ्व ल्वापु मयो धयासा
गुंबाय् हुँ चीवर पुनाः गुलुपाः ज्वना: छि,
परन्तु नाथ अननं गन शान्ति काय् फै
ल्वाना मत्याकुस्य पका: धइम्हे सियात"

थः रानियागु खँ न्यना: बिल वं लिसः थय्—
"भी हे पका: जुलनि चीवर पुंह्लस्यात"
रानीं लिसः बिल दना: थथ्य मारयात—
"छम्हेसिया जुइ पकाः छह्ल ला अवश्य

व हे पका: गुह्लसिनं फइ ब्याक चीक्य
वं थ:त मा:गु छुछु खः वव थाइ प्राप्त,

भ्री हे पका: न जुय ल्वाय न धाइपिं ला
त्यागी न ज्वी फइ न ज्वी फइ भोग भोगी

यो प्राण शत्रु-बल जा:गु तुरन्त ना:श
मयायूव जास्य वइ त्याक्य मफयूक साप।

मुंकाव च्वंगु रिपुतयू बल खंक खंक
मयास्य छुं च्वन्यगु हे यदि नीति जूसा

थः त्याक्क ल्वायगु पहः फुक फाक्क स:पिं
कायूपिं छुयायत, छुयायत हाकनं थ्व

ल्वाना: वलं मफतसा थव हाव भावं
न्ह्याम्हेसितं सतत त्याक्यफुपिं थ्व न्ह्यायूपिं !

थो थो अनेक सुरवीर प्रजात मुंका:
तै तैगु छाय थ्व स्यना: फुक ल्वापुकासा

त:धंह्म भिंह्म भय भैरवया अनेक
ख्या: ब्वगिस भूतत व प्रेत छुयायूत नाथ !

रत्ता प्रजा मजुलसा जुजु धैह्म हे छाय् !
थ: भा:तया दुखबले मदुसा कला: छाय् !

कला: धका: मदुह्म गौरव भा:त हे छाय् !
ल्वाय् म्वा:गुसा थ्व फुक ल्वापुमि मा:गु हे छाय् ?"

अयू धा:गु ब्याक्क खँ न्यना: फुक प्रीतिचात,
अशान्तिचा, अरतिचा, खितिचादि धैपिं

म्ह्यायूपिं दनालि मधु रंहिसिदयूक छत्थुं
ल्वाय् ल्वाय् धका: दनिगु हाल म्य मुक्तकण्ठं-

"नागं कीका: सुकुन्दा ...
भ्वेबले मच्याकुसा गवले च्याय् !

बल्ला बल्ला सुना: भ्वी ...
ल्वायूबले मल्वा:सा गबले ल्वाय् !"

थ:थ:गु वीर रसया मकले मि छ्वयूका:
तांन्वयूक च्वंपिनि मि छुं भति शान्त यायूत

"छिपिं भचा सुमुक याउँक च्वँ" धकालि
जुज्वीत धाल थथ्य दातिह्म रानिमायां—

"यो प्राण नाथ ! छिगु थौँ उन ख्वालयागु
गयू बांमला:गु, गथ्य यच्चुस्य च: मकंगु

वीराङ्गना सकल म्ह्यायूत व वीर कायूत
नीतिज्ञ राज-गुरु ! धीरह्म द्वेष मन्त्री

प्यकेवने दुगुसदां सिखिसा समान
महाँत यक दत नं छुक्रियागु धन्दा ?

प्रताप विक्रम व धैर्य थुवा: जुयानं
थौँ छाय आमथ्य जुयागु छि प्राणनाथ ?

थ: छ्यों ल्हना: हयव सुं छह्म दुष्ट शत्रं
छ्वयूका: हुरुक छिगु तं-मि व शत्रुयात

यानालि नों, अमि कला:पिनि हे स्वबिंतु
प्रशान्त ज्वीगु छिगु तं–मि मच्याात गय् थौं ?”

अत्यन्त योह्म प्रिय रानिह्मस्या न्यनाः खँ
जुजुं लिसः बिल चिनाः थथ्य नीतिगाथा

“यो योह्म रानि जिगु ख्वाः मखु ख्यूँगु साप
गम्भीर नीति रसया उन खः पिजोगु

छं धाःगु खः फुक खँ ला तर रानि मैंजु
यायूवं विचारव मगाक खँज्या हथासं

व ज्या खँ ज्वी विपद् सैगु सिमा समान
न्यो छं उकीं सुसुकनि च्वन्य माःगु नीति।

बल्लाः धकाः व दु धकाः हि अपा न्यताले
ई ब्यो मद्यूक थव माःसिति वयूव वयूव

कलाः व भात अति ज्वीक सनाव ज्वीव
थः वीर्य नाप कुल नं स्यनि गय् ननानं

अय् हे कयाः भर बलैत मसीक ई ब्यो
माःथाय् क हे मछुस्य बा थ स्वयाव। म्वाःथाय्

‘हूं हूं’ धकाः भति विवेक मद्यूक ल्वाःसा
विनाश भी फुक जुयाः वनि मैंजु माया !

छ्वयूकाः प्रताप शुभ कीर्ति महान तयूत
ह्मापां मज्वी मखु मनूत प्रयत्न शील,

कोमालि ज्वी फुक्सिथाय् थव ज्वीत तःधं,
कच्छूवी थस्वयूत, जुइ नाइक छायूत ह्मापां ।
तःधं जुजुं वन्य धकाः अथ्य जूह्मस्यात
तुरन्त स्यंक्य फइ हे मखु न्ह्याक याःसां

अखः वयात भिनि स्यंकिह्म हे स्यनी ह्मां
छत्थुं उकीं वलिस्य ल्वाय मज्यू धयागु ।
लिपा दयाः वयव कीर्ति वयात आपा
व न्यासिचाइ उलि ग्यं थुलि ग्यं सद्‌यूक

अनंलि वं विनय धर्मंत धाक तोताः
व ब्रह्मचर्य स्यनकाः जुइ भ्रष्ट चाला ।
चाला स्यनाः वन्यव हे जुइ वीर्य-क्षीण,
छु वीर्य क्षीण जुय धुंकुह्मस्यात नं छुं

याय् मालिला, जुइ वया थिय म्वाःक थः हे
अवीचि नर्कस निवास तुरन्त पापं ।”
मारं व धाःशु खँ न्यनाः जननी अविद्यां
उच्छेद दृष्टि भलिभैजु व आत्म दृष्टि

जःखः तयाः धिसिमिसिं फ्यतुनाः महान
थः कायyात बिल आशिरवाद सांप,
अनंलि धाल थथ्य साप प्रचण्ड घोषं
“अय् बाबु मार ! छ हथाय मचास्य आः नं

मैँ बाबु ! थ्यं च्वन्यगु छाय् थव दुष्ट शत्रुं
सिंहासने शनि-मिखा ब्वयका: सदानं ?
ख:ला पुता ! सकभनं खइ च्वंगु भीगु
प्रतापज: बुलु बुलुं अति म्लान जूगु

थ: शत्रुया शिर सदा कछुकाव त:गु
न्याध्वाँय् व भीगु गथ्य ब्वय् मफथाव वंगु !
ढँ याकनं छ लिपते थव ब्रह्मचर्य
स्यंका ह्मस्यंह्मसिगु जीवन थ्यं छ ज्वी हां

ग्वाहालि छन्त थव निम्हं छय भौमचाते
का ब्याक ल्वापुमिं स्वया: अति ख: बला:पिं"
ल: ह्लाय्व थ:त अजिमा:जुह्म भी अविद्यां
उच्छेददृष्टि धइम्हं थथ्य बिन्ति याव

"यो मार बाजु रतिपालक चक्रवर्ती !
धन्दा छु खेँ ? थव जगते मदु पाप धर्म
हेका: खुया: कुटिल नीति ह्मिता व त्याका:
सा:भिं नया: थव शरीरस शक्ति दयूका:

स्याय् मा: मदयूक थव शत्रुत धाक लोके
स्या:सां सिना: वन्यगु भिं सिय मा:गु सीका:
ख: पापिला थव जगते बमलाक, ग्याक,
च्यो धाक, स्यायत मिखां चुपि स्वय् मयोक,

धर्मात्मला थ्व जगते बलवान धाक,
ल्वाबः बलं, थव बलं सुख भोग याक,
पापं पुनी धरम लाइ धयागु ब्याक
फयूगं समान जक खः प्रभु मार बाःजु !

यो बाःजु ! सी धुन्यवला फुइ फ्रीगु फ्रीत्व
द्दानं लिपा जनम व्वी मखु द्दीव धोः थ्यं"

थः पिंलियागु खँ सिधयूव व आत्मदृष्टिं
उत्साह ल्वायूत फ्रन दैगु थ्व वाद धाल—

"यो बाःजु जी मखु मल्वास्य व शत्रु नाप
वं फ्रीगु नीति फुक थ्वीकल गयू व खः अयू

छि ग्याःगु हे खन्यदु गयू थुगुसी प्रत्यक्त
ग्यायू माःगुला मदु थ्व क्षत्रिय कर्म क्षत्रे

सीसां छि स्वर्ग वन्य दै, यदि त्यात धाःसां
तःधंगु कीर्ति व थ्व राज्य थुलं द हे दै !

सी स्यायूगु खेँ थनि छि ग्याफर हे जुयासा
मेमेगु धर्म त्वलतालि जि आत्मदृष्टी

विश्वासया अल्य जि सी मखु स्यायूव हे तुं
स्याःसां सु नं सियि मखू गुबलें धकाः थ्वी ।

छायू धाइ, आत्म जि न छ्वयूक्य, न पाल्य फैगु,
न नायूक्य फैगु जि, न गंक्य जि फैगु हे खः,

जि नित्य व्यापक सनातन खः अनन्त
स्यायूवं सिनाः फुइगु नं मखु ह्मां जि आत्मा।
सी धैगुला थव पुलांगु वसःव वोताः
न्हू न्हूगु वस पुनिथ्यं फुक सत्व प्राणीं

खः देह काःवनिगु न्हूगु पुलांगु तोताः
ग्यायूम्वाः उकीं सियि धकाः प्रभु कृष्णबन्धु !
'जि' थ्वीव व्वी जि मय हे, अल्य खः जि राजा,
सुमेरु, औषधि, स्वधा, धृति, यज्ञ, अग्नि

संसार धारण व पोषण नित्य कर्ता,
आधार ज्ञान, अविनाश, विधान हेतु,
संसार दयूकिह्म व स्यंकिह्म आदि आदि
खः धैगु सी, अल्य व स्यूह्मसिनं तुरन्त

जि हे थ्व विश्व जि सिवे मदु सुं धका थ्वी
थः हे फुकं धइगु थ्वीव व ग्याःगु फत्ती ह्मां।
थ्व आत्म-व्वीँ बुइगु आत्म थ्व आत्म हे तुं
आत्मं नयाः मल पिकाइगु नं थ्व आत्म

उकीं सिनाः वनिह्म स्याइह्म आत्म हे खः
परन्तु फ्वी मखु थ्व दै च्वनि लः व फोँ थ्यं।
उकीं प्रभो कति मलाइव लाइ धैगु
अर्थात त्याइ बुइ धैगु विचार तोवाः

भक्ति जि चित्तस स्वना: सिय स्याय निंति
ल्वाना:दिसँ धरम ज्वी, मखु पाप लाइ।"
थ: भौपिसं छुछु खँ ह्वा:गु वया लिस: छु
बीत्योंबले निह्म दुराश निराश धैपिं
छथांजेतस्यं च्वयक्य थ्यं च्वयक: वया लि
थयू धाल "ल्वा:वन्य मत्योनि, छु आ:तक नं ?
न्याध्वाँयू थ्व भीगु खन्यवं छह्म शत्रुया छथों,
थस्सोगु हे स्वय मनं, तर थौं व हे ध्वाँयू
थ: शत्रुया प्रवल शक्ति स्वरूप त:फयू
वयाव कोथल्यत स्वैच्वन याकनं हे।
थ: शत्रुयागु नुगले रतिवाण सिक्क
ती मा:गुलिं व दयका: तइत:गु तीमा
ज्याभ: कपायू तियगु थ्यं जुल ह्वा प्रभो थौं
न्याध्वाँयू ज्वना:वन्य उकीं नु तुरन्त ल्वा: हे !"
मनोविकार परिचालक कामदेवं
छथांजे निम्हेसित लिस: बिय त्योंबले हें
श्री गौतमी भगवतीसुत नन्द भिक्षु
छ्वेका: ह्या: बिल प्रताप प्रदीप्त ज्वीक।
अल्य मार गणात फुक मुमुं ल्वायूगु ल्वाभ:त ब्याक्क
ल्वापुसलं ह्वाल पृथिवी थ्वधक्क न्याक्क फुक ग्याक्क।

झिप्यंगूगु सर्ग सिधल।

मार विजय

अनाथपिण्डक श्रेष्ठया जुल जेतवन विहार
त्रिरत्न दुगुलिं तीर्थ वा पवित्र पुण्यागार।

अन हे नन्द च्वनाः बुल्हूं बुद्ध वचन अनुसार
न्या यायां हेच्वंबले ब्वांवल सम्राट् मार !

ह्वापां ह्वेकः वन्य धकाः ह्वेक्यगु कार्यभार
सम्राज्ञी मायां कयाः धाःवल खँ थय् छ्वार—

"हे सूर्यवंशी युवाराज नन्द !
छु खे च्वनाः जङ्गल वास यानाः

ख्वयूकाव शुद्धोदन गौतमी व
थः सुन्दरी योह्म कलाः समेत

राज्यादि लक्ष्मी फुक त्याग याःसां
मां, बौ, कलाः तोत्य मज्यू सुपुत्रं।

मां, बौ, मचा, भाःत, कलाः धयागु
मायां थ्व संसार तुयाव च्वंगु

माया व त्वाह्लाय उकीं मज्यूगु
त्वाह्लाय नं फै मखु धैगु न्यो खँ

मखू ध्व पौराणिक कल्पना नं
खः खःगु हे खः इतिहास न्हूगु ।

थः हे चलांपाख छ्वयाव बीह्म
खः धायक धायकं जुजु बिम्बसारं

काय्यागु मायां पिकया हि थःगु
त्वंकः वनं रानिह्मस्यां खँ थ्वीकाः

थः प्राण स्वामी सिइ धैगु मायां
जत्नं मचा कौशल्य जि धयाव

वात्सल्यताया इतिहास-पौले
थः नान हे वंकल नं छुयाय् ज्यू

राजां व न्या याय मधाःगुलिं व
हि हे त्वनाः थ्वीकल काय्मचा वं

स्या नं लिपा पुत्र अजातशत्रुं
स्याकाः मसी हे मखु बिम्बसार

थः नं मचा दय्‌व अजात शत्रुं
स्यानाह्म बौयात वनालि माया

ज्वी ह्मां जिनोपासक भिंगु यायत
भिं नं मयाई मखु वं लिपा छुं

अज्यागु आपा दसि नं दु नन्द
संसार ल्हें ल्हें थन्य त्यंगुयात

सालाव मायां तइतःगु बाखं
उकीं छ मायाश्रित भट्ट जूवा ।

संसारया भोग मयो धयासा
अनेक स्वर्गँगु प्रमोदशालां

अने अने देव व देवि धाक
आनन्द ब्यू वै यदि छन्त योसा

माया वनाः छन्त थ्व जिं धयागु
थ्वीकाः जिपिं नाप मिलेजु नन्द

आपा छ तिंन्ह्वीमत्य छन्त मारं
मुक्ता मदयकाः बिइ च्यो जुया नं"

संसारया ईश्वर ब्वीत माःगु
वं धाःगु खः सत्य खँ किन्तु नन्द

ब्वी धैगु इच्छा परब्रह्म हे नं
वांछ्वयत् च्वंच्वंह्म व जूगुलिं छुं

वास्ता मयास्यं थव बोधिचर्याय्
तल्लीन भं जूगु खनाव थःह्म

भातैत हे ब्याकल वं दुविस्ता
मारं न्यनाःला च्वन छुं मजू थ्यं

परन्तु मारादिकतयगु धर्मे
खः बौद्धला नास्तिक धैगु भाःपाः

विध्वंस हे यायूगु उकीं वयात
धाधां व तीमायू तिल वाण मारं ।

संसार सञ्चालक मार द्योनं
तःधंगु हे तं पिकयाः ननानं

ल्हनाः महामोहक पुष्पवाण
कयूकैगु ज्वी वं व्रत भङ्ग यायूत

हाःया लिसः हाः जकसां बियाः है
प्वंप्वंगु थासं अभिमान यानाः

धास्यंलि ग्यानाः मखु ग्याःगु फ्वी हे
धकाः फुकं स्यूह्म व धीर नन्दं

थः धर्म वा थः व्रत ज्यात रक्षा
याय् माःगु वं धर्म धयागु सीकाः

वेगं उपेक्षा-कवचं पुनालि
विवेक तीमायू तिल ज्ञान-वाण

शील स्वरूपी किसिम्हे गयाव
"शान्ति फुकेमाः फुक भ्रान्ति" धाधां

निर्द्वन्द्वता, निर्भयता, अहिंसा,
वीर्य, क्षमा, धैर्य व अप्रमाद

इत्यादि थः ल्वापुमि धाक्क मुंकाः
तःल्वापु पँयूताःत व बज्रसत्वं

श्री भैरवादिं पुयकालि नन्दं
तः ल्वापुया सः बिल मारयात।

व ल्वापुसःयात व कृष्णबन्धुं
तायृवं छकोला जुल न्हां तमं मि

परन्तु बेकोह्म व जूगु निंति
यानाः सहः निं फुक ल्वापुनायो

सःतालि शीघ्रं "छु पहः, छु छायं
ल्वाय् मालि" धायृवं छह्म ल्वापु सःह्म

माहाँ थुवालं थथ्य धाल वैत—
"ज्यू यायृगुला कैँचि पहःगु ल्वापु"
अयृ धायृव मारं 'जुल पायृछि' धावां
चाञ्चल्य-च्यांता गइ च्वक माहाँ,

क्रोधान्धकारी द्वहँ गक सेना
नापं बहाँ छुं मदुपिन्त मुंकाः
न्याध्वाँय ब्वैच्वंगु रथे च्वनाः थः
गर्जे जुया सिंह समान धाल—

"थःथःगु म्हे दत्तल्य काःहि भ्याः हे
सासः छसः दत्तल्य नं कथ्वी ल्यं,

गाम्भीर्य उद्योग समेत दयृकाः
शस्त्रं व अस्त्रं सुरवीरतां नं

ल्वाना: थ्व साम्राज्य विशाल भीगु
रद्धा मयास्यं थ्व मज्यू धयागु

मूमन्त्र थ:थ:गु हिनू हिनूले
थना: बलं ब्यापक ब्वीक ल्वा।यूमा:

"सी सी" धका: ग्याय छुकीसनं स्वा:
सीसां छिपिं ज्वी दइ स्वर्ग वासी

ल्की मग्यास्यं थव शत्रु स्यायूत
स्वीका:तस्यं कैँचि वस:त चायूत

ह्वयूकैगु थ्यं ह्वै हुँ जुया: निबाला
दथ्वी मथ्वी लाक व शत्रु धाक ।

अनंलि आज्ञा जिगु दयूव छिम्त
ग्वंग:मल: वा जुस्य पामल: थ्यं

शस्त्रं बलं शत्रुत नाप ल्वाल्वां
छिपिं छबाला जुयनिंति न्ह्या: वा"

मनोविकारादि गणेश मारं
आज्ञा व ब्यूब्यूगु न्यना: फुकेस्यां

न्याथ्वाँय् बलं फर्फर ब्वेकु ब्वेकुं
'जै जै' धका: हाल नभे नँ न्या:थ्यं

बां बां मला:पिं अरघोर ख्वा:पिं
ग्यानापुपिं सोँज व गोँज ख्वा:पिं

भूकंप हे ज्वीक पलाख छीप
सासः पतिं हे बन ल्हे थनीपिं

धुँतय् गुँफा थ्यं म्हुतु प्वाल च्वंपिं
वःचां बुयाः हे च्वन्य म्वाक फ्यैपिं

पायागु ज्या वां जक कायूव गाःपिं
भालासिबे नं लुसि जयूक ज्वीपिं

अगिमथः तुल्य मिखात च्वंपिं
ग्वंगःमलः तुल्य मिखा फुसीपिं

सँ नं गुमिं ग्वाःगु ससार ग्वाःपिं
जामाच्व वा फूच्वत थ्यं ह्म च्वंपिं

औद्धत्त्य, कौकृत्य व राग, द्वेष
आलस्य, दुस्तर्क व लोभ, मोह

चाञ्चल्य, सैथिल्य व दर्प, गर्व,
क्रोधादि धाःपिं फुक द्वेष भावं

हाला नँ न्याःथ्यं व न्हुयाव तिंतिं
थःथःगु ल्वाबः फुक पायूछि यायां

"स्यास्या व पापा हि त्वँ, लां न" धाधां
मारैगु आज्ञा प्रतिपाल यायां

अष्टाङ्गमार्गे थव ब्रह्मचर्य
प्रज्ञा विरागादिक ब्याक्क मुंकाः

मारैत हे त्याक्यत च्वंह्म नन्द
दथ्वी मथ्वी लाक फुके सिनं हे
लध्यायूत हयूकाः वन पायूछि ज्वीक।
तृष्णादिया पालक मोहनं नं
तःतःछ्वकं मोह्क वाणया वां
नन्दैत हे दायूकल साप ज्वीक।
तःच्वेक हे वयूव तुरन्त हयूकाः
नन्दं व सम्यक् स्मृति दयूक ह्यापां
याय् माःगुलिं शत्रु बलैत च्चीण
बांलाक रच्चात्मक ल्वापु ल्वात।
सारा बलं मार गणेश ल्वाल्वां
उत्साह दयूकाः अति त्याकुत्याकुं
न्ह्याँन्ह्याँ वनाः 'त्याक्य अवश्य' धाधां
उन्मत्तताया पुल स्वीँक अयूलाः।
थः न्ह्योन्य अयू मार वयाः अपार
फ्वीँयाःगु तायूवं नरवीर नन्दं
सु धीरतां सम्यक दृष्टि चायूकाः
मारैत हे तोतल ज्ञान-वाण
व ज्ञान-वाणं कयवं व मार
पाखण्ड अन्धास्तिकता पुजारी

मूर्च्छा जुयाः भोस्सुयवं ननानं
सद्धर्म-पँयूताःत पुयाः धमाधम्

संतुष्ट, वैराग्य, अलोभ, क्षान्ति,
समाधि धैर्पिं फुक नन्द-सेना

कामात्म सारा गणयात त्याकाः
सद्धर्म ध्वाँयू व्वयूकल ज्वीक शान्ति ।

ध्येध्ये मध्ये च्वीक दनालि मारं
प्यकल्यं स्वतं थः गणपिं बुकाःनं

उख्यं थुख्यं छ्याल्ल बिछ्याल्ल ज्वीक
तैतःगु स्वयू हे मफया लिज्यात ।

पाशे क्यना च्वंह्म घलाचिया थः
पराक्रमं पाश फ्यनाः बने हे

व्वायू दयूव आनन्द जुयालि थःगु
पराक्रमे गयू दइ पूर्ण आस्था,

अयू हे व ध्यानी मुनि नन्दया नं
स्वतन्त्र, स्वच्छन्द जुयालि थःगु

पराक्रमे पूर्ण अवर्णनीय
विश्वास नं दैवल स्वच्छ ज्वीका ।

परन्तु छुं ई फुयवं व मारं
थो थो मुनाः छ्वैहल थः कलाःपिं

थ:म्ह्याय् व भौर्पि अति ल्वेक छायूपा:
ल्वाबःत ज्दंका: ह्सि नं पिज्वेका: ।

वीराङ्गनार्पि थ्यन्यवं तुरन्त
थःथः महाशक्ति अपाल याना:

हयकाल नन्दैत "वुकालि भीहे
च्यो यायूगु" धाधां घनघोर ज्वीक ।

परन्तु छुं याय् मफया: वयात
बांलाक लोवंक मिखात ब्याना:

हावं व भावं ह्सि दयूक प्याखं
हुयालि शृङ्गार-ति छ्वाकु छ्वाकुं

सम्बोधि ज्ञानामृत पान याना:
च्वंच्वंह्म शौद्धोदनि नन्दयात

सौन्दर्य संसार तुरन्त दयूका:
लःह्लायूत थःथः बल दक पात ।

परन्तु नन्दं अमि जल स्यंका:
प्रज्ञा, उपेक्षा कवचैगु तेजं

ख्वाखः सुखू, लःसि सुखू, समान
यानालि तोता: बिल ख्वेक ख्वेक ।

मुल्ह्याह्म अन्धास्तिक-दृष्टि स्याना:
हुल्ह्याह्म हे नास्तिक-दृष्टि फ्वाना:

सारांश थः शत्रु बुकालि नन्द
अध्यात्म-ध्याने ल्हुल मो छको निं।
सारा नुगःया खिति फूगु चायवं
अशोक, निर्द्वन्द्व व वीतभेद

जुयालि आनन्द व शान्ति तायाः
साक्षात वं यात निरोध-सत्य
'कामान्ध, शोकालु तथा कलाःह्यो'
इत्यादि नां दंगु कलङ्क तंकाः
निष्पाप, निष्काम, स्वतन्त्र, स्वच्छ
विमुक्त, अर्हत् जुल धीर नन्द।

झिन्यागूगु सर्ग सिधल

समाप्ति

बुद्धानुबुद्ध बोधिज्ञ वक्ता प्रबुद्ध अर्हत
ज्या व खँ लोह्म बांलाःह्म नन्दयात नमो नमः

वस्पोलयात निष्पाप याक्य ज्यूपिं त्रिरत्न वा
बुद्ध, धर्म व संघैत वारंबार नमो नमः

यानालि म्हं, म्हुतुं, चित्तं " अर्हतनन्द " धैगु थ्व
जि सिधयूका 'महाकाव्य' थःगु भाषां ग्वसा ग्वयाः ।

नेपाल कान्तिपुर महानगरया धर्मरत्नं च्वःगु
" अर्हतनन्द " महाकाव्य सिधल ।

वयक: महाकवि भूतपूर्व उपमन्त्री धर्मरत्न 'यमि' जुया च्वबलं पिहाँ वःगु मेमेगु सफू—

नेपाली भाषाय्

(१) समाजको एक झलक—सामाजिक उपन्यास मू. ३)

(२) बुद्ध मानिस हुन्— बुद्धजीवनी सहित बौद्ध दर्शम सम्बन्धी निबन्ध ... ...

(३) जगत् ज्योति— बुद्धजीवनी सम्बन्धी खण्डकाव्य ... ...

(४) शहीदी रक्त— राजनैतिक गद्य कविता संग्रह ... ...

नेपाल भाषाय्

(५) न्वाखँ पुचल— पुलांगु गीति छन्दे च्वया तःगु उपदेशात्मक गीति संग्रह ... ... मू. ।१२

(६) सँदेशया लिसल— तिब्बतया ऐतिहासिक, भौगोलिक, सांस्कृतिक परिचय वर्णनया नाप नापं अन वना च्वंपिं नेवाःतसें अनया वासिन्दा सँयू सँमीत नाप ह्वने मसःगुलिं ज्वीगु अवस्था कयाः च्वया तःगु खण्डकाव्य ... ... मू. ।३२

(७) विश्वन्तरया मचात दान— बंकोबने विश्वन्तर राजकुमारं मचात दान याःगुया खण्डकाव्य ... ...मू. ।२५

(८) अर्हत नन्द (महाकाव्य)— थ्वला छिगु ल्हाते हे दु ।

(९) लिथु— छगू सामाजिक उपन्यास (प्रेसे)

नेपाल भाषा परिषद्, ३६१ न्यत तुंछेँ, कान्तिपुर १३ नेपाल ।
थाःगुथाय्—श्री वागीश्वर छापाखाना, झोछेँ लायकूसाः, कान्तिपुर ।